

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 10/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 februari 2014 regeringens proposition med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen (RP 221/2013 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande lagmotion:

— LM 2/2014 rd Lag om ändring av 55 § i kommunikationsmarknadslagen (ledamot Jalonen /saf). Motionen remitterades till utskottet den 6 mars 2014.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet, förvaltningsutskottet, försvarsutskottet, kulturutskottet och ekonomiutskottet lämnat utlåtanden i ärendet. Utlåtandena (GrUU 18/2014 rd, FvUU 9/2014 rd, FsUU 4/2014 rd, KuUU 5/2014 rd, EkUU 15/2014 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- undervisnings- och kommunikationsminister Krista Kiuru, lagstiftningsråd Maaret Suomi, kommunikationsråd Kaisa Laitinen, kommu-

- nikationsråd Kreetta Simola, konsultativ tjänsteman Timo Kievari, konsultativ tjänsteman Elina Thorström och överinspektör Laura Tarhonen, kommunikationsministeriet
- IT-råd, enhetschef Mikael Kiviniemi, specialsakkunnig Aarne Hummelholm och specialsakkunnig Kimmo Janhunen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Marietta Keravuori-Rusanen och lagstiftningsråd Katri Kummoinen, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Timo Nuutinen, försvarsministeriet
- specialsakkunnig Ari-Pekka Dag och direktör för IT-näten Pekka Tulokas, inrikesministeriet
- överinspektör Virve Haapajarvi, arbets- och näringsministeriet
- planerare Tea Hoffren, Riksomfattande handikapprådet.
- chef för gruppen övervakning Sanna Hughes, chef Juhani Juselius, chef Merja Saari, chef Jarkko Saarimäki, jurist Eeva Lantto, jurist Sanna Lohtander och ledande expert Pertti Suortti, Kommunikationsverket
- dataombudsman Reijo Aarnio och överinspektör Iiro Loimaala, Dataombudsmannens byrå
- beredskapschef Tero Kauppinen, Försörjningsberedskapscentralen

KoUB 10/2014 rd — RP 221/2013 rd

- kriminalkommissarie Pertti Sovelius, Centralkriminalpolisen
- utredningschef Henrikki Oravainen och jurist Miina Ojajärvi, Konkurrens- och konsumentverket
- biträdande chef Petri Knape, skyddspolisen
- professor Ulla Liukkunen, Helsingfors universitet
- professor Tomi Voutilainen, Östra Finlands universitet
- universitetslektor Marko Ala-Fossi, Tammerfors universitet
- verksamhetsledare Antti Kotilainen, Upphovsrättens information- och övervakningscentral
- forsknings- och utvecklingschef Jyrki Kasvi, Utvecklingscentralen för Informationsområdet TIEKE
- juridisk chef Katri Olmo, Rundradion
- senior advisor Markku Lamminluoto och special advisor Anna Anttinen, DNA Oy
- vice president Sanna Tuominen, Digita Ab
- avdelningschef Rami Peltosaari, chef för juridiska ärenden Anne Vainio och jurist Mikko Raito, Elisa Abp
- chief research officer Mikko H. Hyppönen, F-Secure Oyj
- direktör för samhällskontakter David Motthander, Google Inc (Nordic)
- verkställande direktör Mikko Kurtti, Kaisanet Oy
- verkställande direktör Henrik Ekblom, Karjaan Puhelin
- biträdande direktör Petra Wikström, MTV Media
- vice President Ilkka Rahnasto, Nokia Oyj
- verkställande direktör Petteri Järvinen, Petteri Järvinen Oy
- intressechef Johanna Halkola, RadioMedia
- direktör för samhällskontakter Mika Lauhde, SSH Communications Security
- direktör Marcus Wiklund, Sanoma Media Finland ja Sanoma News
- verkställande direktör Timo Lehtimäki, Suomen Erillisverket Oy
- styrelseordförande Joel Jaakkola, Finlands Nummertjänst Ab
- direktör Mika Kervinen, TDC Oy
- utvecklingsdirektör Tapio Haapanen, TeliaSonera Abp
- chef för IT- och kommunikationssektor Anssi Vuorio, Fackförbundet Pro
- verkställande direktör Reijo Svento, juridisk chef Marko Lahtinen, jurist Jussi Mäkinen och beredskapschef Kari Wirman, FiCom ry
- verkställande direktör Jarmo Matilainen och vanhempi lakimies Jaakko Turunen, Finnetförbundet rf
- verkställande direktör Pekka Rislakki, Kopiosto ry
- jurist Timo Niemi, Konsumentförbundet ry
- specialsakkunnig Simo Tanner, Finlands Kommunförbund
- jurist Mikko Hoikka, Mediernas Centralförbund rf
- vice ordförande Ville Oksanen, Electronic Frontier Finland ry EFFI
- biträdande direktör Lauri Kaira, Gramex ry
- ordförande Reijo Glad och styrelseledamot Pentti Teräväinen, Suomen Radio- ja Viestintäjärjestö
- verksamhetsledare Stiina Laakso, Suomen audiovisuallisen alan tuottaja SATU ry
- professor Tuomas Ojanen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Statens revisionsverk
- kommunikationsministeriet
- undervisnings- och näringsministeriet
- skyddspolisen
- strålsäkerhetscentralen
- Apple Finland
- CSC — IT-centret för vetenskap
- DNA Oy
- Elisa Oyj
- Google Finland Oy
- Microsoft Oy
- Suomi24 Oy
- TeliaSonera Oyj
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Finnetförbundet rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf

— Tjänstemannacentralorganisationen STTK
rf

— Ficix ry
— Centralhandelskammaren.

Propositionen och motionen

Regeringens proposition

I propositionen föreslås att det stiftas en ny informationssamhällsbalk samt att markanvändnings- och bygglagen och strafflagen ändras. Samtidigt upphävs kommunikationsmarknadslagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar, lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om domännamn, lagen om förbud mot vissa avkodningssystem, lagen om auktion av vissa radiofrekvenser och lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster.

Genom propositionen genomförs en totalreform av lagstiftningen om elektronisk kommunikation. Från medborgarnas synpunkt är målet att de tjänster som gäller telefoni, mobiltelefoni, internet, radio och television samt annan elektronisk kommunikation är tekniskt utvecklade, trygga och lättanvända och tillgängliga till ett rimligt pris. Avsikten med regleringen är vidare att säkerställa att elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga överallt i Finland. Lagstiftningen syftar dessutom till att främja utbudet av elektroniska kommunikationstjänster. Samtidigt vill man skapa bättre legislativa förutsättningar för konkurrerande affärsverksamhet, för utveckling av kommunikationstekniken och för innovationer.

Propositionen syftar till att effektivisera och förenkla koncessionssystemet genom att en avsevärd del av programkoncessionsbesluten överförs till Kommunikationsverket. Enligt förslaget ska användningen av frekvenser inte längre vara avgiftsfri.

Det föreslås att auktionsförfarandet i fortsättningen ska tillämpas på nya frekvensområden som anvisats för mobil kommunikation.

Avsikten med de föreslagna ändringarna är också att effektivisera de nuvarande bestämmelserna om betydande marknadsinflytande samt att

möjliggöra sådan faktisk förhandsreglering som avses i Europeiska unionens direktiv. Kommunikationsverket avses t.ex. få rätt att fastställa kostnadsorienterade maximipriser på reglerade grossistprodukter.

Propositionen innebär en förbättring av konsumentskyddet genom att de bestämmelser som gäller teleföretagens och säljarnas eller tjänstleverantörernas gemensamma ansvar, teleföretagens ersättningsskyldighet och avtalsvillkoren ändras.

Regleringen av integritetsskyddet och säkerställandet av informationssäkerheten i samband med elektronisk kommunikation utsträcks till att gälla alla kommunikationsförmedlare.

De bestämmelser i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation som gäller skyldighet att lagra information ska enligt förslaget ändras till att motsvara de behov som de tekniska ändringarna av internetaccessstjänsterna gett upphov till.

Leverantörer av samhällsomfattande tjänster åläggs enligt förslaget skyldighet att informera om sina produkter samt skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande produkter och tjänster.

Bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster ska utsträckas till att gälla tjänster för telefonkataloger och nummerupplysning. Avsikten är att Kommunikationsverket i fortsättningen ska göra marknadsanalyser och vid behov utse företag som ska tillhandahålla tjänster till ett skäligt pris, om sådana tjänster inte erbjuds på marknadsvillkor.

Enligt propositionen ska teleföretagen bättre än i dagsläget planera hur kontinuiteten i deras verksamhet kan tryggas i störningssituationer och när befogenheter enligt beredskapslagen utövas. De viktigaste nätövervakningscentralerna och andra kritiska system bör i fortsättningen förvaltas så att de under sådana undantagsförhål-

landen som avses i beredskapslagen utan dröjsmål kan återföras till Finland.

Kommunikationsverket ska enligt förslaget tillsätta en samarbetsgrupp för störningssituationer. Samarbetsgruppen ska bestå av representanter för el- och teleföretagen. Den ska enligt förslaget samlas in information samt planera och samordna åtgärder för störningssituationer samt bistå Kommunikationsverket vid hanteringen av störningar.

Bestämmelserna om myndighetsnätet ska enligt förslaget ses över så att uppkopplingar till myndighetsnätet kan erbjudas också aktörer som sköter uppgifter som är nödvändiga med tanke på statens ledning och säkerhet, försvaret, gräns-säkerheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen och den prehospitla akutsjukvården.

Teleföretagens rätt att få statlig ersättning för kostnader i samband med att de bistår myndigheter ska enligt förslaget begränsas till investeringskostnaderna för sådana system som svarar mot myndigheternas behov. Det föreslås att teleföretagen inte ska få statlig ersättning för det arbete som orsakas av att de använder system som behövs för att bistå myndigheterna och av att de överlåter information till myndigheterna.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2015.

Lagmotionen

I lagmotion LM 2/2014 rd föreslås det att telefonnummer som av misstag kan sammanblandas med det allmänna nödnumret 112 inte ska vara i bruk.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande synpunkter och ändringsförslag.

Kommunikationsutskottet anser att det lagprojekt som utmynnat i propositionen om informationssamhällsbalk är bra och uttalar sitt stöd för det. Det primära syftet med propositionen har varit att samla all lagstiftning om kommunikation i en lag, sammantaget åtta gällande lagar. Det är bl.a. meningen att det tillgången till e-kommunikationstjänster ska garanteras i hela landet och att tjänsterna ska vara tekniskt utvecklade, säkra och lätta att använda samt tillhandahållas till ett skäligt pris. Utskottet anser att ett samlat regelverk om e-kommunikation är ägnat att öka rättssäkerheten, förbättra villkoren för dem som är verksamma i branschen och underlätta uppföljningen av de sammantagna konsekvenserna och vidareutvecklingen av regleringen.

Enligt utskottet är en av de viktigaste uppgifterna för informationssamhällsbalken

att trygga serviceanvändarnas rättigheter, såsom rätten till personlig integritet och att sända förtroliga meddelanden. Det kommer inte heller i fortsättningen att dagtingas med skyddsnivån i fråga om dem.

Behandlingen av informationssamhällsbalken har krävt en omfattande arbetsinsats av utskottet. På grund av propositionens omfattning tar betänkandet enbart upp de viktigaste frågorna som framkommit vid behandlingen och vid sakkunnigutfrågningarna. Bedömningen av hur lagens syften uppfylls och den fortsatta uppföljningen av lagens verkningar är därför av synnerligen stor betydelse.

Lagens namn

Vid utfrågningen av sakkunniga har det framförts kritik mot lagens namn och påpekats bl.a. att den inte till alla delar motsvarar lagens innehåll, eftersom den närmast gäller bestämmelser om elektronisk kommunikation. Det har dessutom anförts att lagens namn tydligt ska ange dess

ställning i författningshierarkin. Också grundlagsutskottet fäste uppmärksamhet vid den senare synpunkten.

Kommunikationsutskottet har övervägt saken och anser att informationssamhällsbalken innehåller en synnerlig viktig del av det regelverk som påverkar utvecklingen av informationssamhället och berör samtliga samhällssektorer. I gällande lagstiftning ingår flera lagar och förordningar som inte innehåller ordet lag eller förordning. Författningen namn börjar dessutom redan i viss utsträckning vara etablerat efter många år av beredning, särskilt bland aktörerna i branschen. Utskottet anser det vara motiverat att lagen i egenskap av primär lag om informationssamhället senare kan bilda kärnan i ett lagkomplex som senare kompletteras med annan lagstiftning som gäller informationssamhället. Utskottet anser att författningens namn tillräckligt väl beskriver lagens roll som betydande och samlande regelverk om informationssamhället.

Det internationella tillämpningsområdet för den föreslagna lagen

I förslagets 2 § ingår en bestämmelse som utsträcker bestämmelserna om integritetsskyddet, tryggheten av kommunikationens konfidentialitet och informationssäkerheten till att under vissa förutsättningar gälla också sådana tjänster för internationell kommunikationsförmedling som enligt förslagets definition har anknytning till Finland.

Sakkunniga har framfört skarp kritik mot den stränga avgränsningen av bestämmelsen, tydligheten i bestämmelsen och dess syften, svårigheten att tillämpa bestämmelsen och att det är svårt att bedöma konsekvenserna av förslaget. Likaså har det framförts synpunkter i anslutning till internationell privaträtt och EU-rätt. Också ekonomiutskottet påpekar i sitt utlåtande (EkUU 15/2014 rd) att förslaget är krävande och att regleringen från företagssynpunkt bör vara förutsägbar. Förslaget har trots det vunnit understöd, bl.a. därför att det främjar utvecklingen av likvärdiga konkurrensvillkor på marknaden och är

ägnat att främja den enskildas integritetsskydd också i fråga om internationella tjänster.

Utskottet ställer sig bakom syftet att skydda den enskildas integritetsskydd. Det måste vid behov vara möjligt att reagera också lagstiftningsvägen på förändringar som beror på teknisk eller annan utveckling i omvärlden och den ökade internationaliseringen. Det är i princip också motiverat att samma reglering tillämpas på aktörer inom samma bransch.

Det är viktigt, menar utskottet, att bestämmelser med sådan internationell räckvidd och förutsättningarna för deras tillämpning är tydliga och tillräckligt exakt avgränsade så att rättssäkerhet och förutsägbarhet kan garanteras. Utifrån en utredning föreslår utskottet därför att 2 § i propositionen ändras för att vissa entydigt angivna bestämmelser om dataskydd och informationssäkerhet ska kunna tillämpas på tjänster som ingår i kommunikation med verksamhetsutövare utanför EU-området i de situationer som närmare avgränsas i propositionen när den som tillhandahåller tjänsterna har nära anknytning till Finland eller användningen av tjänsterna i Finland.

Utskottet anser den föreslagna bestämmelsen principiellt viktig startpunkt när det gäller att anta de utmaningar som det mångskiftande internationella utbudet på kommunikationstjänster i nätmiljön och den föränderliga omvärlden ställer.

Utifrån en utredning till utskottet harmoniserar den ändrade 2 § med de EU-rättsakter som har anknytning till området, såsom direktivet om personuppgifter 95/46/EG och direktivet om elektronisk handel 2000/31/EG.

Bestämmelser om kommunikationsförmedlare

Det föreslås att en ny definition av kommunikationsförmedlare tas in i 3 §. Med kommunikationsförmedlare avses alla aktörer som i relation till användarna förmedlar kommunikation på motsvarande sätt som teleföretag. Genom förslaget utsträcks bestämmelserna om integritetsskydd och informationssäkerhet som för närva-

rande innefattar teleföretag, sammanslutningsabonnenter och andra tillhandahållare av mervärdestjänster till sådana nya aktörer som förmedlar konfidentiell elektronisk kommunikation för andra än personliga och därmed jämförbara normala privata syften, t.ex. i samband med vissa sociala medier eller sammanslutningstjänster.

Utskottet anser det i princip vara välkommet att i fråga om de bestämmelser som gäller vissa aktörer övergå till en mer jämlik reglering av viss verksamhet. Genom en reglering av denna typ är det möjligt att öka det förbättrade konfidentialitets- och integritetsskyddet också i en snabbt föränderlig omvärld och i fråga om nya slags tjänster.

Enligt utskottet är det emellertid viktigt att denna reglering, som är av ett helt nytt slag, granskas och utvärderas i fortsättningen.

Koncessionssystemet och frekvensavgifterna

Det föreslås att koncessionssystemet effektiviseras och förenklas, bl.a. genom att de beslut om programkoncessioner för televisions- och radioverksamhet som tidigare skötts av statsrådet i huvudsak överförs till Kommunikationsverket. Kommunikationsverket ska på det sätt som bestäms i 4 kap. bevilja programkoncessioner som uppfyller de allmänna förutsättningarna utan prövning av ändamålsenligheten i alla de fall där koncessioner kan beviljas alla sökande och beviljande av koncession inte har några betydande konsekvenser för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden. Sedan Kommunikationsverket beviljat koncession får aktörerna också fritt besluta om programinnehållet. I annat fall beviljas programkoncessionerna av statsrådet som också kan ställa upp koncessionsvillkor för innehållet i sändningarna. Enligt 3 kap. i lagförslaget ska statsrådet i regel vara den instans som beviljar nätkoncessioner på det sätt som i stort sett motsvarar nuvarande praxis.

Enligt propositionen ska de nya frekvenser som tilldelas mobil kommunikation i stället kunna utauktioneras om statsrådet så beslutar. Kom-

munikationsutskottet hänvisar här till sitt tidigare uttalande (KoUB 12/2012 rd), enligt vilket riksdagen förutsätter att det görs en analys av hur frekvensauktionen 2013 (800 MHz) påverkar konkurrensen och konsumentprisernas utveckling i branschen innan koncessioner för mobil kommunikation inom frekvensområdet 700 MHz beviljas och att analysresultaten beaktas när frekvenserna på 700 megahertz fördelas.

Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 18/2014 rd) att ett koncessionssystem av den typ som föreslås i princip är problematiskt med hänsyn till yttrandefriheten, till vilken hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Den knappa tillgången på frekvenser har i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis varit ett sådant tekniskt motiv för en begränsning som gjort det acceptabelt att ha kvar koncessionssystemet med hänsyn till såväl yttrandefriheten som näringsfriheten. Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande att den föreslagna koncessionsregleringen inte är problematisk med tanke på närings- eller yttrandefriheten eftersom skälet för regleringen fortfarande är den knappa tillgången på frekvenser. I fråga om televisions- och radiofrekvenser konstaterade grundlagsutskottet att det fortfarande kan uppstå situationer där frekvenserna inte räcker till för alla sökande, och att utskottet inte heller såg några problem i att koncessionssystemet bevaras under dessa omständigheter. Grundlagsutskottet ansåg emellertid att det redan nu kan ifrågasättas om koncessionssystemet längre kan motiveras med att yttrandefriheten måste säkerställas, i synnerhet till den del det inte är frågan om televisionsverksamhet som i enlighet med 26 § tjänar allmänintresset. Det är därför skäl att gå över till en mindre sträng reglering när tillgången på frekvenser blir bättre, ansåg utskottet.

Kommunikationsministeriet anser att förslaget till moderniseringen och förenklingen av koncessionssystemet vara motiverat och värt att förorda i detta skede, bl.a. när det gäller att effektivisera frek-

vensanvändningen, lätta den administrativa bördan och öka flexibiliteten.

Det är enligt propositionen inte möjligt att utauktionera redan ibruktaga frekvenser, men enligt den föreslagna 288 § ska en marknadsbaserad frekvensavgift tas ut för dessa så kallade gamla frekvenser för tele- och televisionsverksamhet för att effektivisera frekvensanvändningen. Utskottet anser att det är motiverat att koppla den föreslagna marknadsbaserade frekvensavgiften till de nätkoncessioner som beviljas med den jämförande metoden på ett sådant sätt att den begränsade resurs som frekvenserna utgör inte längre ska kunna användas gratis. Med tanke på en effektiv frekvensanvändning ställer sig utskottet bakom dessa principer och storleken på den föreslagna frekvensavgiften, som enligt uppgift är relativt skälig också för dem som använder frekvenserna om man jämför den med praxis i vissa andra EU-länder.

Av försvarsutskottets utlåtande (FsUU 4/2014 rd) framgår det att vid bedömningen av storleken på den avgift som ska tas ut av försvarsmakten är rimligt att beakta att det är fråga om en av samhällets basfunktioner som det inte är motiverat att belasta med relativt sett lika stora avgifter som när det gäller kommersiell verksamhet. Kommunikationsutskottet utifrån en utredning att det har reserverats en relativt lång övergångsperiod, fram till ingången av 2024, för försvarsmakten i fråga om frekvensavgiften. Under denna period har försvarsmakten möjlighet att övergå till att använda transeuropeiska militärfrekvenser. Dessutom har frekvensavgiften med stöd av den koefficient för användningsändamål som ska tillämpas i kalkylen fastställts till ett belopp som är betydligt lägre för försvarsmakten än för aktörer på den fria marknaden.

Utskottet noterar utifrån en utredning att användningen av frekvenser för mobil kommunikation eventuellt kommer att öka störningarna i televisionssändningarna, och att även exempelvis vissa vindkraftsfunktioner kan ha motsvarande inverkan. Det är rimligt att den som förorsakar störningen ser till att den avhjälpas och också svarar för kostnaderna. Utskottet framhåller också 16 § 3 mom. 5 punkten enligt vilken en

nätkoncession kan förenas med villkor som gäller koncessionshavarens skyldighet att avhjälpas störningar av verksamheten som orsakas annan radiokommunikation som uppfyller föreskrivna krav och att ersätta kostnaderna för avhjälpandet av störningarna.

Utskottet har redan i tidigare sammanhang konstaterat att principen att förorsakaren betalar bör vara den som gäller också allmänt i samband med frekvensstörningar.

Bestämmelserna om betydande marknadsinflytande och övervakningen av prissättningen

Sakkunniga har framfört rätt så omfattande kritik av de föreslagna ändringarna i bestämmelserna om betydande marknadsinflytande, bl.a. om övervakningen av prissättningen. De har också uttryckt sin oro över myndigheternas många roller. En tillsynsmyndighet kan t.ex. samtidigt vara den myndighet som ska styra verksamheten på marknaden.

Syftet med bestämmelserna om betydande inflytande på kommunikationsmarknaden är att kommunikationsnät och kommunikationstjänster på rimliga villkor ska vara tillgängliga för alla teleföretag och för användare i hela landet. Genom bestämmelserna kan man vid behov försöka befrämja verksamheten och konkurrensen på marknaden och därmed underlätta nya aktörers marknadsinträde. Utskottet noterar att bestämmelserna inte leder till direkta skyldigheter för något teleföretag. Syftet med regleringen är att Kommunikationsverket med jämna mellanrum fastställer vilka företag som har bestämmande inflytande på kommunikationsmarknaden utifrån marknadsanalyser och enligt andelen av vissa produkter eller tjänster på grossistmarknaden. De skyldigheter som åläggs företagen kan avse t.ex. överlåtelse av nyttjanderätt till nät, samtrafik och prissättning mellan teleföretag i samband med skyldigheterna. Utskottet noterar att regleringen baserar sig på EU-lagstiftningen.

Enligt 71 § kan Kommunikationsverket ålägga företag med betydande marknadsinflytande

och enligt 72 § under exceptionella förhållanden också andra teleföretag skyldighet att tillämpa sådana i lagen angiven prissättning som är kostnadsorienterad och baserad på avdrag från slutkundspriset samt rättvis och skälig.

Utifrån en utredning förutsätter EU-lagstiftningen i praktiken förhandsingripande i konkurrensproblem som beror på företag med betydande marknadsinflytande, så att oskälig prissättning kan förhindras. Enligt uppgift försöker man uppfylla de dessa krav på förhandsingripande genom 71 § 4 mom. i propositionen, där Kommunikationsverket ges befogenhet att för tre år fastställa marknadsbaserade maximipriser för reglerade produkter. Utskottet erfar att priserna på kommunikationstjänster i Finland allmänt taget inte är höga vid en jämförelse med övriga EU-länder. Priserna på mobiltjänster är bland de lägsta i unionen, medan däremot grossistpriserna i fråga om kopparbaserade accessnät är betydligt dyrare, enligt statistiska uppgifter bland de högsta i EU. Ekonomiutskottet instämde i sitt utlåtande i bedömningen att regleringen av betydande marknadsinflytande och reformer i fråga om konsumenternas rättigheter kommer att förbättra förutsättningarna för förbindelser till ett skäligt pris och skäliga villkor och för kommunikationstjänster av god kvalitet.

Bland de sakkunniga anses det att propositionens förslag om maximipriser ska få tillgripas endast som en sista utväg. Enligt 71 § 4 mom. i propositionen kan ett maximipris fastställas, om en prissättning som strider mot den kostnadsorienterade prissättningsskyldigheten skulle medföra allvarlig skada på marknaden i fråga och om endast skyldigheten till kostnadsorienterad prissättning inte kan anses vara tillräcklig för att undanröja konkurrenshinder eller för att främja konkurrensen på denna marknad. Utskottet anser att principen i bestämmelsen är motiverad och kan förordas. Syftet med förslagen om prisövervakning är att garantera skäliga grossistpriser. På så sätt kan man främja nya företagens möjligheter till marknadstillträde och öka konkurrensen, vilket är ägnat att sänka priserna och förbättra förhållandet mellan pris och kvalitet på de kommunikationstjänster som användarna er-

bjuds. Utskottet anser att bestämmelserna om prisövervakning utifrån dessa vägande samhällseliga behov är nödvändiga.

Utgångspunkten för granskningen av prissättningen ska i fortsättningen vara de kostnader en effektiv aktör har, inte uppkomna kostnader. Detta är enligt utskottet motiverat med tanke på en effektiv marknad.

Enligt en utredning till utskottet har Kommunikationsverket också i ett internationellt perspektiv relativt begränsade befogenheter att reglera marknaden. Utskottet anser därför att förslagen är befogade och anser att det för att eventuella problem ska kunna förebyggas är bra att tillsynsmyndigheten vid behov har tillräckliga redskap för att sköta sina lagfästa uppgifter.

Utskottet understryker att marknadsregleringen och åläggandet av skyldigheter måste tillämpas i rätta proportioner. Marknadsanalyserna ska genomföras med jämna mellanrum, och om en analys klart visar att det inte föreligger några problem och att konkurrensen fungerar bör några skyldigheter inte åläggas och eventuella skyldigheter som redan ålagts bör vid behov avskaffas. Vid bedömningen av regleringsbehovet bör man också beakta hur utvecklad marknaden är, och marknader som fortfarande håller på att utvecklas bör inte belastas med överdriven reglering.

Det ska ändå vid behov vara möjligt att ingripa i klara fall att missbruk av marknadskrafterna och störningar i konkurrensen och, i detta slag av situationer, i verksamhet som bedrivs av aktörer som i praktiken befinner sig i monopolställning. Enligt utskottets mening skapar propositionen bättre förutsättningar för detta än tidigare.

Utskottet anser trots det att det i regel vore bättre att försöka avreglera en strängt reglerad marknad än att utöka regleringen, och i stället sträva efter en reglering som befördrar marknaden och främjar investeringar. Aktörernas administrativ börda bör inte utökas om det inte är nödvändigt.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att den centrala prioriteringen vid regleringen av kommunikationsmarknaden och verkställigheten av informationssamhällsbalken syftar till att minska den administrativa bördan, utveckla tjänsterna och öka investeringarna i branschen (Utskottets förslag till uttalande 3).

Vid utfrågningen av de sakkunniga i utskottet framkom det att propositionen leder till att i synnerhet teleföretagen får merkostnader för bl.a. avgifter till myndigheterna, såsom informations-samhällsavgiften. Utskottet ställer sig bakom förslaget att sammanslå den nuvarande kommunikationsmarknadsavgift med dataskyddsavgiften till en ny informationssamhällsavgift. Det föreslås också i propositionen att kriterierna för avgiften ska förenklas och att den ska bli mera förutsägbar.

Utskottet anser att de uppgifter som fastställts för Kommunikationsverket i informationssamhällsbalken är synnerligen viktiga för kommunikationsmarknaden och hela informationssamhällets funktion och att den föreslagna avgiften är nödvändig för att trygga att verket sköter sina uppgifter effektivt.

Utbyggnaden av bredband

Utskottet upprepar sin tidigare ståndpunkt att de lama investeringarna i bredbandsprojekt, i synnerhet i byggandet av optiska fibernät, är oro-väckande.

Utskottet anser att samhället också i fortsättningen måste bidra till investeringarna i bredbandsnät i glesbygdsområdena och fullföljandet av projekt, bl.a. för att trygga medborgarnas likabehandling och servicenivån också i de glesbygdsområden där nätet inte byggs ut på rent kommersiella grunder.

Genom att gynna snabba bredband och undanröja hinder för att fullfölja projekt är det möjligt att

öka produktiviteten, investeringarna och den ekonomiska tillväxten inom såväl den privata som den offentliga sektorn. Utskottet konstaterar att teleföretagens investeringar eller bristen på dem indirekt påverkar hela samhällets funktion.

Utskottet understryker att bredbandsprojektet fortsatt ska styras av principen om teknikneutralitet och hithörande flexibilitet även när tekniken utvecklas. Det ska gå att efterfrågeanpassat använda olika tekniker samt fasta eller trådlösa nät på det lämpligaste och mest kostnadseffektiva sättet och i förekommande fall genom att kombinera dem. Det finns behov av bägge tekniklagen och såväl trådlösa som fasta nät också i fortsättningen.

Utskottet poängterar att det är av yttersta vikt för informationssamhällets utveckling och den regionala utvecklingen i vårt land under de närmaste åren att utbyggnaden av bredband fortskrider. I glesbygder med långa avstånd och utan heltäckande tillgång till fysisk service är behovet av fungerande och tillräckligt snabba uppkopplingar mycket uttalat.

Det verkar sannolikt att man i användningen av mobilnät kommer i större utsträckning kommer att övergå från fasta månadsavgifter till fakturering enligt överförda datamängder. En sådan utveckling ökar ytterligare behovet av att bygga ut de fasta näten med tanke på överföringen av innehåll som kräver stor nätkapacitet. Från konsumentsynpunkt sett är problemet med fakturering som baserar sig på överförda datamängder att det i praktiken är ytterst svårt att uppskatta vad tjänsterna kommer att kosta.

Sakkunniga har föreslagit att en möjlighet vore att bevilja en del av kapaciteten inom frekvensområdet 700 MHz för trådlöst bredband enligt den nuvarande jämförande metoden. Utifrån en utredning konstaterar utskottet att några beslut om frekvensområdet 700 MHz ännu inte har fattats och att frekvensområdet i fråga inte kommer att tas i bruk förrän tidigast den 1 januari 2017. Propositionen gör det möjligt att auktionera ut mobila frekvenser genom beslut av statsrå-

det, men det är också möjligt att också i fortsättningen bevilja dem enligt den jämförande metoden. Enligt utskottets uppfattning utgör förslaget inte något hinder för att en del av frekvenserna inom ett viss frekvensområde auktioneras ut och en del beviljas med den jämförande metoden. Också det faktum att det fortfarande inte finns några beslut i frågan på internationell nivå och EU-nivå gör att man inte vet hur många frekvensbandspår som kan säljas inom frekvensområdet 700 MHz och inte heller frekvensområdets värde. Utskottet anser därför att det fortfarande är för tidigt att ta ställning till hur frekvenserna inom frekvensområdet ska fördelas. Utskottet hänvisar också till regeringens frekvenspolitiska principbeslut från mars 2012, där det konstateras att när det i Finland blir möjligt att anvisa frekvensområdet för mobil kommunikation, kommer koncessioner för frekvensområdet att beviljas på det sätt som bäst främjar konkurrensen på marknaden. Det är viktigt att kommunikationsutskottet får fortlöpande information och hålls à jour med det aktuella läget.

Som en allmän fråga vill utskottet lyfta fram behovet för de som bygger ut bredbandsnätet att få ett skäligt skydd för sina investeringar. Utskottet konstaterar att mycket långfristiga skyldigheter när det gäller åtkomsträtt eller prissättning inte är ägnade att stödja nya nätinvesteringar. Det måste gå att få en skälig avkastning på investeringar i nätinfrastruktur i förhållande till investeringarnas nutida värde med beaktande av riskerna.

Utskottet noterar här 71 § 5 mom., enligt vilket de prissättningsskyldigheter som Kommunikationsverket ålägger företagen ska vara rimliga i förhållande till de eftersträlvade målen, sporra företagen till framtida investeringar och tillåta en rimlig avkastning på det kapital som bundits i den reglerade verksamheten. När det bedöms vad som är rimligt kan det också vara på sin plats att prioritera nyinvesteringar.

Domännamn

I 21 kap. i propositionen föreslås det ändringar i bestämmelserna om domännamn som bl.a. gör det möjligt att bevilja också utländska sökande domännamn. För närvarande kan ett finländskt domännamn endast beviljas en i Finland registrerad juridisk person, en privat näringsidkare, ett finländskt offentligt samfund, en främmande stats beskickning eller en person som fyllt 15 år, har hemkommun i Finland och en finländsk personbeteckning.

Enligt uppgift har den gällande regleringen delvis varit problematisk med tanke på bestämmelserna om den inre marknaden. Också ekonomiutskottet konstaterade i sitt utlåtande att det med avseende på den fria rörligheten för varor och tjänster på den europeiska interna marknaden är viktigt att medlemsstaterna avstår från kravet att innehavaren av domännamnet fysiskt ska vara etablerad i det land som domännamnet hänvisar till. Kommunikationsutskottet anser det i princip vara motiverat att göra det möjligt att bevilja domännamn också till företag, samfund och personer som inte är etablerade i Finland eller på Åland. Vid utfrågningen av sakkunniga dryftades delvis vilket faktiskt behov fysiska personer från ett annat land har av att skaffa ett finskt domännamn. Enligt en utredning anses det inte längre finnas några praktiska skäl för de gällande avgränsningarna.

En del av de sakkunniga var också oroliga för att man genom att bevilja inhemska domännamn enligt mindre stränga kriterier än nu kan öka risken för att finska domännamn används för bedrägerier och liknade riktade mot finländare, vilket också kan medföra försämrat förtroende för finska domännamn. Enligt upplysningar finns det emellertid inte några tydliga exempel internationellt sett där antalet bedrägerier skulle ha ökat i motsvarande situation, konstaterar utskottet. Här vill utskottet lyfta fram Kommunikationsverkets roll och behovet av att ingripa i tid, om den nya praxisen för beviljandet av domännamn får oönskade följder.

Det föreslås också att funktionerna i fråga om domännamn ska revideras så att Kommunikationsverket även i fortsättningen ska vara den

som förvaltar registret över domännamn, men domännamnsärendena ska skötas av registraren. Enligt uppgifter motsvarar det här allmän internationell praxis. Förslaget är bra, men utskottet påminner om behovet av att se till att registrerarna upprätthåller informations säkerheten och tryggar kundservicen.

Samhällsomfattande tjänster och prissättningen av dem

Genom skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster försöker man numera garantera att alla som bor i Finland ska ha tillgång till ett allmänt kommunikationsnät och en telefonförbindelse. Det föreslås i propositionen att det ska bli möjligt att ålägga också leverantörer av kontaktinformationstjänster denna skyldighet.

Enligt 86 § i lagförslaget kan Kommunikationsverket ålägga en leverantör av kontaktinformationstjänster att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster om det utifrån en marknadsanalys framgår att det inte finns tillgång till tillräckligt med kontaktinformationstjänster för alla användare till ett skäligt pris. Enligt motiveringen till propositionen har den tekniska utvecklingen i viss mån lett till att tjänsterna erbjuds elektroniskt och att det inte längre finns tryckta telefonkataloger att tillgå i samma utsträckning som förr. Det är trots det nödvändigt att säkerställa att det är tillräckligt lätt att få tag i telefonnummer och namn, adresser och andra kontaktuppgifter.

Det är berömvärt att förslaget beaktar tjänsternas tillgänglighet och specialgrupper, som personer med funktionshinder, och vill förbättra deras ställning. Samtidigt vill utskottet framhålla behovet av att bedöma behovet av att i fortsättning katalogisera kontaktinformation om olika elektroniska tjänster och möjligheterna att få tillgång till dem. Utskottet understryker emellertid att det vid en sådan bedömning är skäl att ta särskild hänsyn till de synpunkter som sammanhänger med integritetsskyddet. Utskottet ställer sig bakom förslaget att ta med kontaktinformationstjänsterna bland de samhällsomfattande

tjänsterna och anser också förslaget i 91 § om leverantörens plikt att informera om sina samhällsomfattande skyldigheter motiverat för att användarna i större utsträckning än nu ska kunna kräva sådana tjänster.

Det föreslås i samband med paragrafen att prissättningens i fråga om samhällsomfattande tjänster i fortsättningen ska bedömas från den genomsnittliga användarens synpunkt. Också rimliga kostnader för byggandet av anslutningar och den geografiska placeringen ska beaktas. Med avseende på uppfyllelsen av målen för samhällsomfattande tjänster framhåller utskottet betydelsen av att priserna på tjänsterna ligger på en för användarna rimlig nivå. Utskottet anser att det med hänsyn till att användarnas synpunkt bör prioriteras är motiverat att öka tillgången till samhällsomfattande tjänster och förslaget förbättrar också ställningen för i synnerhet användare med små inkomster. Enligt utskottets bedömning förorsakar förslaget inte heller med hänsyn till syftet med regleringen oskäligen kostnader för leverantörerna av samhällsomfattande tjänster. Utskottet framhåller att leverantörer av samhällsomfattande tjänster enligt 94 § i lagförslaget kan få ersättning för nettokostnader som anses utgöra en oskäligen ekonomisk belastning.

Kanaler som tjänar allmänintresset och fler program producerade av oberoende producenter

Enligt 210 § i lagförslaget bör utövare av televisionssverksamhet i stället för nuvarande 15 procent i fortsättningen reservera 19 procent av sändningstiden, alternativt sin budget för programutbud, för program som producerats av europeiska oberoende producenter. Utskottet anser att förslaget går i rätt riktning och att man genom förslaget också kan sträva efter att bevara andelen finsk- och svenskspråkig oberoende programproduktion på en skälig nivå.

Kulturutskottet framhöll i sitt utlåtande (KuUU 5/2014 rd) betydelsen av att majoriteten av andelen program som producerats av oberoende producenter är nyproduktion. Enligt propositionen och gällande bestämmelser ska hälften

av programmen vara producerade under de senaste fem åren. Kommunikationsutskottet anser att den höjda kvoten för oberoende producenters program redan i sig är en betydande och i detta skede tillräckligt stor förändring. Enligt uppgifter är den föreslagna nivån ett högt ställt krav mätt med europeiska mått. Utskottet framhåller emellertid att en sådan kvot förmodligen är av mycket större betydelse för programproducenter i ett litet land som till övervägande del producerar program på de inhemska språken än för innehållsproducenter som är verksamma på betydligt större språkområden.

Kvoten för oberoende producenters program kan anses vara en bra kompromiss, som troligen främjar de inhemska produktionsbolagens konkurrenskraft i ett utmanande internationellt marknadsklimat.

Enligt 26 § i propositionen ingår det i kriterierna för att programkoncession ska beviljas kommersiella kanaler som tjänar allmänintresset bl.a. att programutbudet innehåller finsk- eller svenskspråkiga sändningar, nyheter och aktualitetsprogram samt innefattar t.ex. ljud- och textningstjänster. De kanaler som betjänar allmänintresset ska bl.a. i regel kunna tas emot av alla finländare. Enligt den föreslagna 26 § ska kanaler som tjänar allmänintresset anvisas tillräcklig mängd kapacitet i det markbundna televisionsnätet för sin verksamhet. Kulturutskottet föreslog i sitt utlåtande att det ska övervägas, om också sådana inhemska tv-kanaler som investerar i inhemska programproduktion och sysselsätter inhemska aktörer ska garanteras tillgång till sändningskapacitet. Enligt en utredning till kommunikationsutskottet råder det inte i dagens läge någon större brist på frekvenser för televisionssändningar och för närvarande finns det flera oanvända kanalknippen som är reserverade för televisionsverksamhet. Det är mycket viktigt att främja den inhemska innehållsproduktionen och sysselsättningen inom branschen, men av de skäl som anförts ovan anser utskottet ändå inte att det är ändamålsenligt att trygga tillgången på sändningskapacitet enligt de kriterier som kulturutskottet föreslår.

Man bör sörja för att kriterierna i fråga om televisionsverksamhet som tjänar allmänintresset är uppfyllda både när ansökan lämnas in och genom bl.a. tillsyn också i praktiken för att trovärdigheten hos koncessionssystem ska kvarstå. Utskottet har redan tidigare påpekat behovet av att utvärdera kriterierna för kanaler som tjänar allmänintresset från den aspekten att spelrummet kunde ökas utan att man prutar på kravnivån. Ett ökat spelrum kunde ge kanalerna mera marginal att skapa en egen programprofil och på så sätt ge tittarnas större valmöjligheter då skillnaderna mellan kanalerna ökar. Utskottet anser att de olika alternativen bör utredas.

Skyldighet att distribuera televisionsprogram

Det har inte framförts några ändringar när det gäller den gällande skyldigheten att distribuera televisionsprogram. Bestämmelserna om skyldigheten, som ingår i 227 §, kommer enligt uppgift att utvärderas före 2016 i enlighet med de riktlinjer som redan dragits upp. Vidaresändning i kabelnätet av de kanaler som tjänar allmänintresset enligt 26 § och som omfattas av distributionsskyldigheten är med stöd av 25 i § i upphovsrättslagen (404/1961) för närvarande helt befriad från upphovsrättsersättningar. Utskottet framhåller att den distributionsskyldighet som behandlas i den aktuella propositionen eller en utvidgning av den är något annat än vad som beaktas när upphovsrättsersättningarna enligt upphovsrättslagen bestäms. Utskottet hänvisar till det gällande uttalande som riksdagen godkänt (RP 13/2010 rp — KoUB 8/2010 rd) där riksdagen förutsatte att regeringen vidtar åtgärder i syfte att bedöma om 25 i § i upphovsrättslagen behöver ändras, om nät- och tjänsteutbudet 2011—2016 utvecklas på ett sätt som i dag inte kan förutses och om denna utveckling leder till ett oskäligt slutresultat för upphovsmännen eller medborgarna.

Utifrån en utredning till utskottet har Europeiska kommissionen nyligen i en formell under rättelse förutsatt att den eventuella konflikt som råder mellan Europeiska unionens lagstiftning och 25 § i upphovsrättslagen, som alltså inte bör

kopplas till den proposition som nu är under behandling, bör utvärderas och att rätten till ersättning bör återföras till bestämmelsen i upphovsrättslagen.

Utskottet poängterar att kulturutskottet ansett att lagen om upphovsrätt skyndsamt måste ändras på grund av kommissionens underrättelse för att garantera upphovsmän, framförare och producenter rätt till ersättning för vidareändring av kanaler som omfattas av distributionsskyldigheten.

Kommunikationsutskottet framhåller också allmänt hur viktigt det är att bekämpa klart olaglig piratism som kränker upphovsrätten i de omgivning som regleras av informationssamhällets balansen bl.a. med tanke på lönsamheten för dem som producerar kvalitetsinnehåll och för mediebranschen. Det är skäl att skapa modeller för innehållsproduktion för den digitala omgivningen som måste fungera avgjort bättre än nu och stödja den samtidigt som modellerna för framtida tjänster och användarnas valmöjligheter måste förbättras med avseende på utbud, distribution och innehållsanvändning.

Kommande förändringar i tv-kanalernas sändnings- och mottagningsteknik

En fråga som inte berör propositionen, men som står i nära samband med dess ämnesområde är övergången till ny sändnings- och mottagningsteknik för tv-sändningar under de närmaste åren, något som redan ingår i uppdragna riktlinjer. Än så länge bygger de markbundna tv-kanalernas sändningar huvudsakligen på sändnings- och mottagningstekniken DVB-T. För att kunna ta emot markbundna högupplösta sändningar behövs teknik enligt standarden DVB-T2. En annan sak som sammanhänger med behovet av att ta den nya tekniken i bruk är att frekvenserna i 700 MHz-bandet, som nu används för televisionsverksamhet, kommer att börja användas för mobil kommunikation, dock tidigast den 1 januari 2017.

Betal-tv-aktörerna kommer sannolikt att ha en framträdande roll i övergången till den nya tekniken, eftersom de med god marginal till andra aktörer kommer att använda sig uteslutande av den redan 2017. Utskottet har också tidigare ansett att det praktiskt taget är ett måste att reservera en tillräckligt lång övergångstid med tanke på de fritt mottagbara kanalerna. En av ambitionerna vid övergången är att tittarna själva ska få välja när de är redo för högupplösta sändningar.

Utskottet framhåller att det med tanke på tittarna är ytterst viktigt med gedigen information. Informationen är viktig också för att övergången till den nya tekniken ska lyckas. För tv-tittarna är det angeläget att i god tid få reda på beslut som inverkar på deras köp av nödvändig utrustning. Oavsett vilka ändringar som sker på marknaden för elektroniska medier och hur mycket tekniken än utvecklas ska man såvitt möjligt kunna ta hänsyn till medieanvändarna och likabehandla dem.

Ambitionen måste vara att de negativa effekter som den nya tekniken kan tänkas få för finländarna ska minimeras.

Lokalradioverksamhet och förbuden mot att kortvariga koncessionsperioder följer direkt på varandra och mot reklam

Lokalradioverksamheten har till övervägande del utvecklats mot större ägarcentrering och kortvariga koncessionsperioder i en följd, och det lokala programinnehållet som är så viktigt för den lokala identiteten har minskat märkbart. Antalet små lokala aktörer har minskat och den andel lokalt material som krävs för beviljande av koncession är relativt liten.

Den här utvecklingstrenden är enligt utskottet mycket beklaglig och i fortsättningen måste man också i lagstiftningen särskilt beakta lokalradioverksamheten och också de kommersiella faktorerna. Det är enligt utskottet mycket viktigt att satsa på den med tanke på den lokala

identiteten centrala lokalradioverksamheten och annan lokal medieverksamhet.

Det centrala i propositionen med tanke på lokalradioverksamheten är bl.a. de bestämmelser som gäller radioreklam. Enligt propositionen ska den maximala andelen reklam höjas från nuvarande 10 procent till 20 procent av den dagliga sändningstiden. Utskottet anser att det är bra och ett sätt att förbättra villkoren för radioverksamheten. Det är skäl att i framtiden överväga möjligheterna att utöka det lokala programinnehållet.

Kortvarig analog radioverksamhet för högst tre månader ska enligt propositionen få bedrivas utan programkoncession, men radiotillstånd krävs. Typexempel på sådan här radioverksamhet är t.ex. program från olika kultur-, idrotts- eller religiösa evenemang. Vid sakkunnigutfrågningen har det framkommit att radiosändningar av permanent karaktär i praktiken bedrivs också med kortvariga tillstånd, vilket inte har varit avsikten med regleringen.

Utskottet anser det vara riktigt att radioverksamhet av permanent karaktär ska basera sig på en långvarig programkoncession, och det är också den fördelaktigaste och mest jämlika modellen med tanke på aktörerna i branschen. Därför förespråkar kommunikationsutskottet förbudet enligt det föreslagna 40 § 5 mom. mot flera kortvariga radiotillstånd i en följd. Enligt bestämmelsen får kortvariga radiotillstånd beviljas för ett delvis överlappande täckningsområde tidigast två månader efter att det föregående tillståndet har upphört att gälla.

Enligt 223 § 3 mom. i propositionen får kommersiella meddelanden som sänds i radioverksamhet som bedrivs utan sådan programkoncession för analog radioverksamhet som avses i 34 § enbart bestå av sponsring eller reklam som hänför sig till radioverksamheten i fråga.

Vid sakkunnigutfrågningen i utskottet har förslaget både vunnit understöd och mött invändningar. Radioverksamhet som inletts för vissa

evenemang ansågs t.ex. försvaga förutsättningarna för att skaffa kortvariga reklamavtal till kommersiella permanenta lokalradiosändningar. Bland förespråkarna för kortvariga radiotillstånd framhölls att de ger sådana som är intresserade av branschen möjlighet att pröva under en kortare tid och det har ansetts nödvändigt att det också ska vara möjligt att samtidigt skaffa reklam och på så sätt testa om verksamheten skulle vara ekonomiskt lönsam. Enligt utredning är den föreslagna avgränsningen emellertid nödvändig för att verksamhet som bedrivs med stöd av programkoncession ska kunna skiljas från kortvarig radioverksamhet som inte kräver koncession.

Utskottet anser trots det att det utifrån utfrågningen av sakkunniga inte finns tillräckliga grunder för det föreslagna förbudet mot reklam. Ett förbud mot reklam kan i onödigt stor utsträckning begränsa och försvaga förutsättningarna för att etablera sig i branschen. Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande en sådan begränsning av yttrandefriheten på något sätt måste vara kopplad till godtagbarheten hos själva reklamen för att den ska kunna anses motiverad och att det enligt utskottets mening är skäl att utesluta bestämmelsen. Kommunikationsutskottet föreslår att bestämmelsen ska utgå.

Enligt 214 § 2 mom. får personer som regelbundet förekommer i nyhets- eller aktualitetsprogram inte användas i bild eller i ljud vid marknadsföring med undantag av sådan ideell eller samhällelig reklam som avses i 224 §. Grundlagsutskottet framhöll i sitt utlåtande att om ett förbud mot att i bild eller i ljud använda personer som regelbundet förekommer i nyhets- eller aktualitetsprogram vid marknadsföring tillämpas på ideell eller samhällelig reklam, skulle detta innebära ett stort ingrepp i yttrandefriheten. Grundlagsutskottet påpekade i sitt utlåtande att om lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning, måste regleringen ändras så att förbudet i 214 § 2 mom. i lagförslag 1 inte gäller sådan ideell och samhällelig reklam som

avses i 224 §. Kommunikationsutskottet föreslår att en sådan avgränsning införs i 214 §

Användarnas rättigheter och konsumentskyddet

Propositionen innehåller flera bra förslag som berör serviceanvändarnas rättigheter och förbättrar konsumentskyddet, och som utskottet kan ställa sig bakom. Utskottet anser också att det är bra från konsumentskyddssynpunkt att den för närvarande splittrade regleringen har samlats i en enda lag. Enligt 128 § kan en konsument som betalar för tjänster med sin mobiltelefon och avgifter tas ut för tjänsterna i samband med telefonräkningen vända sig utöver till säljaren eller tjänsteleverantören också till teleföretaget. Det kan vara nödvändigt exempelvis i sådana problemsituationer där den beställda produkten inte har levererats eller konsumenten inte har kunnat avbryta ett avgiftsbelagt abonnemang av varaktig karaktär. Utifrån en utredning till utskottet motsvarar modellen det solidariska ansvaret för kreditgivaren och säljaren eller tjänsteleverantören enligt 7 kap. 39 § i konsumentskyddslagen (38/1978) och som gäller användning av kreditkort. Utskottet anser att det genom förslaget är möjligt att försöka förhindra missbruk, medverka till att betalningar med mobiltelefon blir vanligare och skapa förtroende för att använda elektroniska tjänster.

Det är skäligt och en principiellt viktig rättighet att ett teleföretag i enlighet med det föreslagna 128 § 3 mom. har rätt att återfå det belopp som teleföretagen har betalat till konsumenten för varan eller tjänsten av näringsidkaren eller av det teleföretag som har ingått avtal med näringsidkaren. Bestämmelsen i 115 § om rätten att spärra användningen av en tjänst som missbrukas är en viktig och välkommen bestämmelse för såväl abonnenten som teleföretagen. Teleföretaget kan enligt förslaget vägra koppla upp samtal eller annars spärra användningen av en kommunikationstjänst vars uppenbara syfte är att sträva efter orättmätig ekonomisk vinning. Utskottet konstaterar att det med stöd av bestämmelsen är möjligt att försöka hindra också utlandsbaserade

de försök av detta slag som är riktade mot abonnenter i Finland.

Vid utfrågningen av sakkunniga har det som en olägenhet för konsumenten framkommit att internetaccess-tjänster i allmänhet marknadsförs med angivande av en maxhastighet som i praktiken ofta är märkbart högre än den genomsnittliga eller normala hastigheten för tjänsten. Utskottet anser att frågan bör utredas och utvärderas.

Avtal om kommunikationstjänster är delvis också på grund av tjänsternas karaktär är ofta komplicerade och att förstå sig på dem kan vara svårt för i synnerhet vissa specialgrupper. Därför anser utskottet att kravet i den föreslagna 107 § att avtalsvillkoren ska upprättas på ett klart och begripligt språk är mycket viktigt.

Enligt 198 § kan en fysisk person som är användare och abonnent kostnadsfritt helt eller delvis förbjuda anteckning och utlämnande av uppgifter om honom eller henne i kontaktinformationstjänsten. Det här är ett välkommet förslag som främjar användarnas rättigheter.

Vid sakkunnigutfrågningen har behovet av ett register för förbud mot direktreklam och av att utvärdera om också elektronisk direktreklam riktad till företag ska kunna förbjudas. I registret ska privatpersoner kunna få sådana kontaktuppgifter, som telefonnummer, införda som de inte önskar få direktmarknadsföring till. Utskottet ställer sig bakom förslaget att utvärdera bestämmelserna om registret för förbud mot direktmarknadsföring och anser att det behövs.

Utskottet påpekar att det i motiveringen till avdelning V i propositionen om användares och abonnenters rättigheter felaktigt sägs i den finska språkdräkten (s. 142) att med användare avses en juridisk eller fysisk person. För undvikande av oklarheter vid tolkningen konstaterar utskottet att med användare enligt definitionen i 3 § avses en fysisk person som i egenskap av abonnent eller annars använder kommunikationstjänster eller mervärdestjänster.

Nätneutralitet

När det gäller nätneutralitet som i princip handlar om att alla informationsflöden och tjänster i

kommunikationsnätet i princip ska behandlas lika och ur konsumentsynvinkel framför allt om att näten och tjänsterna ska kunna användas obegränsat men också om valfrihet. När det gäller dem som tillhandahåller olika innehåll och tjänster på Internet är det fråga om att ingen ska diskrimineras och om lika villkor för alla. I den föreslagna 110 § fastställs principen om nätneutralitet som enligt motiveringen innebär användarens rätt att fritt välja vilka tjänster och tillämpningar den vill använda via internet. Utskottet framhåller att man inom EU som bäst håller på att bereda en förordning om den inre marknaden för elektronisk kommunikation, och enligt uppgift kommer förordningen troligen också att innehålla bestämmelser om nätneutralitet.

Enligt motiveringen till propositionen får ett teleföretag som erbjuder internettjänster i princip inte begränsa trafiken till vissa adresser eller begränsa en viss typ av trafik. I den föreslagna bestämmelsen föreskrivs det på ett uttömmande sätt på vilka grunder sådana begränsningar kan ställas upp.

Utskottet betonar att nätneutralitet ska vara den bärande principen för internetaccessförbindelser, och att de möjligheter som anges för begränsningar alltid utgör undantag till huvudprincipen.

Med hänsyn till funktionssäkerhet, tjänsternas kvalitet och störningsfriheten vid högre belastning är det väsentligt att teleföretagen får genomföra bl.a. sådana åtgärder för administrering av trafiken som tryggar informationssäkerhet på det sätt som avses i den föreslagna bestämmelsen och som är nödvändiga för att garantera att tjänsterna fungerar, men också för att uppfylla skyldigheterna enligt lag.

En alltför sträng reglering av nätneutraliteten kan leda till att nätverken fungerar sämre och i sista hand till att tjänsternas kvalitet försämras. Utifrån en utredning påpekar utskottet att åtgärder som är nödvändiga för administrering av trafiken begreppsmässigt inte får blandas ihop med t.ex. åtgärder som härrör från kommersiella be-

hov eller som behövs för produktion av tjänster. Det är viktigt att de senare alltid uttryckligen ska anges i ett serviceavtal, vilket också föreslås i bestämmelsen

Det ligger i regel också i användarens intresse att ett teleföretag kan erbjuda olika slag av internetanslutningar. Det framgår av en utredning att de begränsningar som i enlighet med de föreslagna bestämmelserna får ingå i avtalet kan ses hos användaren som t.ex. anslutningshastighet eller i vissa fall som begränsningar i användningar av program och tjänster. Inom ramen för en viss internetaccess-tjänst som är skräddarsydd för en digital nöjestjänst kan ett visst slags trafik vara högprioriterad så att t.ex. hd-sändningar håller hög kvalitet. Om konsumenten vill skaffa just en sådan internetaccess-tjänst och avtalet på ett klart och uttömmande sätt reglerar tjänstens egenskaper, ska den föreslagna bestämmelsen inte utgöra något problem vid en begränsning.

Det är enligt utskottet väsentligt att konsumenten ska kunna använda internetaccess-tjänster för alla de ändamål som användaren hade motiverad anledning att utgå ifrån utifrån avtalet och de uppgifter som givits om tjänsterna. Avtalsvillkoren och uppgifterna ska vara tydliga och uttömmande i det avseendet att kunden ska förstå innebörden och konsekvenserna av eventuella begränsningar för användningen av tjänsterna.

Enligt förslaget bör begränsningarna vara icke-diskriminerande, och de får t.ex. inte dra ner internetaccess-tjänstens hastighet oskäligt mycket. Utskottet förutsätter att begränsningarna alltid genomförs på ett sätt som inte kränker användarnas och abonnenternas grundläggande rättigheter och att risken för kränkningar också måste minimeras genom praktiska åtgärder. Begränsningarna måste också avbrytas om det inte längre finns lagliga förutsättningar för dem.

Det är av högsta vikt att konsumenter och företag också i fortsättningen har tillgång till ett tillräckligt utbud av sådana internetanslutningar till rimligt pris som inte är

begränsade med avseende på användningen av tjänster och program.

Det är också mycket viktigt att Kommunikationsverket på det sätt som föreslås ser till att begränsningarna inte används på ett sätt som diskriminerar någon innehållsleverantör eller för att åstadkomma icke önskvärd konkurrens, t.ex. genom att rikta begränsningarna eller tillämpa högre priser på sådana tjänster som konkurrerar med en tjänst som en leverantör av internetaccess-tjänster själv erbjuder.

Regleringen och utvecklingen av skräddarsydda internetaccess-tjänster får inte heller leda till sådana icke önskvärda situationer där användarna inte har möjlighet att använda nya innehåll och tjänster via en viss internetaccess-tjänst.

Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande att nätneutraliteten i vårt samhälle, som i hög grad bygger på elektronisk kommunikation, utgör en viktig princip när det gäller att på så bred front som möjligt säkerställa yttrandefriheten enligt 12 § i grundlagen. Att säkra tillgången till internet-tjänster och applikationer kan enligt grundlagsutskottet indirekt ha betydelse för säkerställandet av åtskilliga andra grundläggande rättigheter. Grundlagsutskottet förutsatte därför att kommunikationsutskottet bör kontrollera att de begränsningar som sätts upp för huvudregeln är nödvändiga, noggrant avgränsade och icke-diskriminerande.

Kommunikationsutskottet konstaterar att det vid utfrågningen av sakkunniga har framkommit delvis olika synsätt när det gäller tolkningen av den föreslagna bestämmelsen. Utskottet föreslår därför enstaka ändringar och preciseringar av detaljmotiveringen som kompletterar formuleringen av den föreslagna 110 § så att den tydligare och exaktare motsvarar bestämmelsens syfte. Genom dessa ändringar uppfylls också kraven i grundlagsutskottets utlåtande. De ändrar emellertid inte bestämmelsens syfte.

Det är synnerligen viktigt att konsekvenserna av bestämmelsen om den principiellt viktiga nätneutraliteten utvärderas, att Kommunikationsverket med hjälp av de medel som föreslås i be-

stämmelsen ser till att regleringen inte får oönskade och överraskande följder och att bestämmelsen vid behov kan ändras i brådskande ordning.

Det också viktigt att prioriteringarna när det gäller digital underhållning inte hindrar eller begränsar funktionen och användningen av programutbud som tjänar allmänintresset inom i synnerhet internet-tjänsttjänster som skaffats för obegränsad användning eller påverkar utvecklingen av dem negativt. Man måste se till att exempelvis det ökande antalet elektroniska hälsvårds- eller säkerhetstjänster och liknande funktioner som är beroende av internetförbindelser tryggas.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att nätneutraliteten upprätthålls och att möjligheterna för användarna av internet-tjänster att utnyttja vilka internet-tillämpningar och internet-tjänster de vill tryggas genom verkställigheten av informationssamhällsbalansen (Utskottets förslag till uttalande 2).

Fel i leveransen av kommunikationstjänster

Enligt det föreslagna 120 § 3 mom. anses det inte som ett fel i leveransen av kommunikationstjänster om ett teleföretag tillfälligt utan abonnentens samtycke, för sammanlagt högst 24 timmar i stället för som nu 48 timmar under en kalendermånad, avbryter tillhandahållandet av en kommunikationstjänst för underhålls- och byggnadsarbeten i kommunikationsnätet eller åtgärder som har att göra med informationssäkerheten. Enligt propositionen ska sådana avbrott göras på ett sätt som orsakar användaren minsta möjliga olägenhet. Förslaget förbättrar användarens ställning så att de har rätt att kräva standardgottgörelse eller prisnedsättning för avbrott som pågår längre än 24 timmar. I praktiken måste de åtgärder som avses i bestämmelsen vara planerade och användaren måste enligt propositionen ock-

så ha fått effektiv information om dem i förväg. Enligt uppgift gäller maximitiden för avbrotten därmed inte överraskande och plötsliga avbrott i kommunikationstjänsten, som när orsaken till ett leveransavbrott är t.ex. störning i elförsörjningen till följd av stormskador.

Vid utfrågningen av sakkunniga har förslaget delvis kritiserats och det har framhållits att skyldigheterna inte ska vara desamma för teleföretag i tätbebyggda områden som i glesbygdsområden. Utskottet anser att förslaget om maximitid för planerade avbrott som meddelats på förhand inte leder till att företag i olika regioner befinner sig i en ojämlig ställning sinsemellan. Det är enligt utskottet inte heller möjligt att särskilja företagen på basis av deras verksamhetsregion i den aktuella bestämmelsen. Utskottet anser därmed förslaget vara motiverat för att trygga bl.a. underhållsplaneringen och underhållseffektiviteten och i synnerhet av kundernas rättigheter och deras möjligheter att använda tjänsterna.

Integritetsskyddet och informationssäkerheten

Enligt utskottet fäster propositionen allmänt taget tillräcklig uppmärksamhet vid att trygga rätten att sända förtroliga meddelanden och främja informationssäkerheten, som är väsentlig med tanke på kommunikationstjänsterna och i vid bemärkelse hela samhället och dess funktioner.

Utskottet poängterar att den mån en hög informationssäkerhet och det nuvarande starka integritetsskyddet också kan ses som en nationell konkurrensfaktor som kan vara till hjälp när Finland vill locka nya investerare.

Utskottet påpekar att det på grund av att de problem som gäller informationssäkerhet inte är av den art som respekterar nationella gränser att det inte heller är möjligt att förebygga och komma till rätta med problemen effektivt utan fungerande internationellt samarbete. Samarbetet och informationsutbytet mellan i synnerhet Kommunikationsverket och andra informations-säkerhetsaktörer (CERT) på det sätt som föreslås i propositionen är fortsatt nödvändigt. Utifrån en utredning till utskottet kräver sådant

samarbete flexibilitet och det baserar sig i stor utsträckning på fortsatt och ömsesidigt förtroende mellan aktörerna. Enligt 319 § 5 mom. i förslaget bestämmer kommunikationsministeriet till vem sådan information får lämnas ut som kan ha en avsevärd samhällelig betydelse eller konsekvenser för den allmänna utvecklingen av tjänster för elektronisk kommunikation. Utskottet konstaterar att den situation som beskrivs i bestämmelsen blir aktuell endast i undantagsfall. Det är viktigt att Kommunikationsverkets normala internationella verksamhet, som enligt utskottets uppfattning för närvarande fungerar bra och som kräver flexibilitet och ibland också snabba beslut, i princip fortsätter som förut.

Utskottet anser att informationssamhällsbalansen skapar en bra grund för utvecklingen av informations- och cybersäkerheten i Finland genom att bl.a. ge de ramar för hur säkerheten ska kunna garanteras på ett sätt som beaktar att medborgarnas rättigheter ska tillgodoses. För att informations- och cybersäkerhet ska uppnås krävs det att olika behov och rättigheter sammanjämkas. Framför allt krävs det fungerande samarbete mellan aktörerna inom såväl den offentliga som den privata sektorn. Det är skäl att fortsätta att utveckla detta samarbete, framhåller utskottet. Utifrån en utredning till utskottet har kommunikationsministeriet tillsatt en brett sammansatt arbetsgrupp för cybersäkerhet med målet att främja cybersäkerheten i vårt land och med uppgift att bl.a. tvärsektoriellt granska frågor som anknuter till cybersäkerheten från företags-, förvaltnings-, teknik-, lagstiftnings och kommunikationssynpunkt.

Utskottet framhåller vikten av ett öppet utvecklingsarbete som tar hänsyn till de olika sektoriella aspekterna och de totala konsekvenserna när det gäller att främja cybersäkerheten.

Det är viktigt att förebygga och skydda sig mot identitetsstöld. Utskottet vill uppmantra till att försöka finna praxis, men också påföljder och andra lagtekniska metoder för att utveckla och uppmantra till att använda elektroniska kommu-

nikationstjänster för att förtroendet för tjänsterna ska öka.

Med anledning av med de senaste månadernas händelser i samband med nätfiske vore det också skäl att bedöma om man borde och kunde hindra eller förebygga verksamhet i syfte att få tag i personuppgifter i nätmiljön genom lagstiftning som beaktar i synnerhet skyddet av förtroliga meddelanden.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att användarnas rättigheter, såsom integritetsskyddet och skyddet för konfidentiella meddelanden tillgodoses med alla medel i fråga om elektroniska tjänster och i nätmiljön och att tillvaratagandet av i synnerhet dessa rättigheter beaktas vid utvecklingen av cybersäkerheten (Utskottets förslag till uttalande 4).

Grundlagsutskottet ansåg i sitt uttalande att unionsdomstolens dom om lagring av förmedlingsuppgifter för myndigheternas behov också ger skäl att i viss mån omvärdera frågan om identifieringsuppgifter för elektroniska meddelanden med avseende på bestämmelserna om förtroliga meddelanden i 10 § i grundlagen. I grundlagsutskottets vedertagna praxis har det ansetts att identifieringsuppgifterna för meddelanden inte ingår i kärnområdet i den grundläggande fri- och rättigheten för sekretess i fråga om förtroliga meddelanden. I praktiken kan dock identifieringsuppgifter som ansluter sig till elektronisk kommunikation samt möjligheten att sammanställa och kombinera dem likväl vara problematiska med hänsyn till framför allt skyddet för privatlivet på så sätt att en kategorisk uppdelning av skyddet i ett kärnområde och ett randområde inte alltid är motiverad, utan man måste på ett allmännare plan fästa vikt också vid hur betydelsefulla begränsningarna är. Enligt kommunikationsutskottet är detta en viktig ståndpunkt och utskottet konstaterar därför att denna riktlinje noggrant måste beaktas inom lagberedning som gäller elektronisk kommunikation.

Lagring av behandlingshistorik

Enligt 145 § i lagförslaget utsträcks den nuvarande skyldigheten att spara så kallade loggdata från teleföretag till kommunikationsförmedlare, alltså också till andra än teleföretag. Om propositionen antas måste i praktiken en betydande del av de största företagen, universiteten etc. i fortsättningen i sina centrala system som utnyttjar förmedlingsuppgifter spara bl.a. uppgifter om vem som har hanterat dessa förmedlingsuppgifter, när hanteringen har inträffat och hur länge de har hanterats. I praktiken betyder det att till exempel ovannämnda uppgifter som sammanhänger med t.ex. hanteringen av förmedlingsuppgifter om meddelanden som förmedlas genom ett e-postsystem som upprätthålls av en sammanslutningsabonnent ska sparas i två från det att de lagrades, om det är tekniskt möjligt och låter sig göras utan oskälig kostnad. Sakkunniga har framfört att det också kan ligga i kommunikationsförmedlarens eget intresse att spara hanteringsuppgifterna, eftersom man med hjälp av loggdata vid behov kan visa att förmedlingsuppgifterna har hanterats korrekt.

Utskottet understryker att den skyldighet att dokumentera loggdata som avses i 145 § i lagförslaget inte till någon del gäller dokumentering av innehållet i meddelandena eller av förmedlingsuppgifter om meddelandena. Förutsättningar för dokumenteringsskyldigheten är enligt propositionen att det är tekniskt möjligt att dokumentera uppgifterna utan oskäliga kostnader. Enligt vad utskottet erfarit och enligt propositionsmotiven finns det system där det inte möjligt att dokumentera uppgifterna till skälig kostnad. Enligt propositionen får Kommunikationsverket meddela närmare föreskrifter om det tekniska genomförandet av lagring av uppgifter.

Utskottet menar att det i Kommunikationsverkets föreskrift om det tekniska genomförandet av lagring av loggdata vore skäl att beakta att det inte är skäligt att av andra än teleföretag kräva några större och dyrare lösningar för att fullgöra dokumenteringsskyldigheten. För teleföretagens del anser utskottet att det också i fortsättningen är mycket viktigt med

en dokumenteringsskyldighet som motsvarar nuläget.

Lagring av uppgifter för myndigheternas behov

EU-domstolen gav i april 2014 sin dom i de förnade målen C-293/12 och C-594/12 Digital Rights Ireland och Seitlinger m.fl. Domstolen konstaterade att Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät är ogiltigt. I direktivet bestäms om teleföretags skyldighet att lagra förmedlingsuppgifter för att säkerställa att uppgifterna är tillgängliga för utredning, avslöjande och åtal av allvarliga brott. Utskottet understryker att lagringsskyldigheten inte till någon del gäller innehållet i meddelandena.

I Finland har direktivet införts genom 14 a-c § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation. I propositionen föreslås att det centrala innehållet i dessa bestämmelser i oförändrad form flyttas till 19 kap. i den nya informations-samhällsbalken.

Det centrala innehållet i EU-domstolens avgörande

Enligt utredning till utskottet ansåg EU-domstolen i sin dom att unionslagstiftaren vid antagandet av direktivet överskred de gränser som proportionalitetsprincipen uppställer mot bakgrund av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Skyldigheten att under en viss tid lagra uppgifter avseende en persons privatliv och vederbörandes kommunikationer och behöriga myndigheters rätt att få tillgång till uppgifterna innebär enligt unionsdomstolen ett långtgående och allvarligt ingrepp i de rättigheter som är stadfästa i artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Att lagra uppgifterna och senare använda dem utan att abonnenten eller den registrerade användaren är underrättad om detta kan enligt domstolen ge de

berörda personerna en känsla av att deras privatliv står under ständig övervakning.

Domstolen påpekade att direktivets materiella syfte är att bidra till bekämpandet av grov brottslighet och i sista hand att bidra till den allmänna säkerheten. Domstolen konstaterar således att lagringen av uppgifter faktiskt svarar mot ett mål av allmänt samhällsintresse. Unionslagstiftarens utrymme för skönsmässig bedömning är begränsat med hänsyn å ena sidan till den stora betydelse som skyddet för personuppgifter har för den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och å andra sidan till det långtgående och allvarliga ingrepp i denna rätt som direktivet innebär, och kontrollen måste därför vara strikt. Ett i sig godtagbart mål av allmänt samhällsintresse kan enligt domstolen emellertid inte, trots dess grundläggande betydelse, i sig ensam motivera att en sådan lagringsåtgärd som den genom direktivet införda ska anses vara nödvändig för nämnda bekämpande. Domstolen menar därför att direktivets bestämmelser om den aktuella åtgärdens omfattning och tillämpning måste vara klara och exakta och ställa upp vissa minimikrav. Direktivet medför enligt domstolen ett ingrepp i de grundläggande rättigheterna för näst intill hela Europas befolkning.

Domstolen påpekade att direktivet har ett brett tillämpningsområde och omfattar samtliga personer, samtliga elektroniska kommunikationsmedel och samtliga trafikuppgifter utan att det görs några åtskillnader, begränsningar eller undantag utifrån syftet att bekämpa allvarliga brott. Vidare fäste domstolen uppmärksamhet vid att det i direktivet inte föreskrivs något objektiva kriterium för att begränsa antalet personer som är behöriga att få tillgång till och använda uppgifterna och avgränsa de nationella myndigheternas tillgång till uppgifterna och deras användning så att de endast kan användas för utredning, avslöjande och åtal av allvarliga brott. Domstolen ansåg också att direktivet fastställer den tid som uppgifterna ska lagras (6-24 månader) utan att det görs någon åtskillnad mellan olika kategorier av uppgifter. Lagringstidens längd bestäms inte heller enligt objektiva krite-

rier som skulle säkerställa att lagringen begränsas till vad som är strängt nödvändigt.

Domstolen menar att det till följd av de nämnda bristerna i direktivet inte föreskrivs några tydliga och precisa regler som reglerar räckvidden av ingreppet i de rättigheter som är stadfästa i artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Direktivet innebär således ett ingrepp i dessa rättigheter som är långtgående och synnerligen allvarligt, utan att ingreppet är noggrant avgränsat genom bestämmelser som gör det möjligt att säkerställa att det verkligen är begränsat till vad som är strängt nödvändigt.

Enligt utredning till utskottet betyder domen och ogiltigförklarandet av direktivet i praktiken att direktivet inte kan tillämpas och att bestämmelserna i det inte kan åberopas i de nationella myndigheternas och domstolarnas eller i EU-organens verksamhet. Direktivet har alltså i praktiken förlorat sin rättsverkan.

Konsekvenser av EU-domstolens avgörande

Utskottet påpekar att propositionens kap. 19 om lagring av uppgifter för myndigheternas behov inte längre kan grunda sig på ett ogiltigförklarat direktiv. Unionsdomstolens ogiltigförklaring av direktivet påverkar inte direkt giltigheten för den nationella regleringen, men eftersom direktivet inte längre förpliktar till detta slag av reglering måste behovet av regleringen och möjligheterna att genomföra den bedömas på nationell nivå. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om den föreliggande propositionen i större detalj behandlat domstolens avgörande och dess konsekvenser för den nationella regleringen.

Enligt grundlagsutskottet kan man av motiven i unionsdomstolens dom sluta sig till att redan omfattningen av de uppgifter som lagras - samtliga personer, samtliga elektroniska kommunikationsmedel och samtliga trafikuppgifter - är problematisk med hänsyn till proportionaliteten. Det förblir enligt grundlagsutskottet dock öppet huruvida det att skyldigheten att lagra uppgifter för myndigheternas behov i praktiken utsträcker sig till uppgifter om alla personer som använder elektroniska kommunikationsmedel i sig innebär en kränkning av proportionalitets-

kravet. I ljuset av unionsdomstolens dom menar grundlagsutskottet att det i vilket fall ter sig motiverat att försöka avgränsa lagringsskyldigheten i fråga om såväl personkrets som innehåll i meddelanden. Grundlagsutskottet påpekade dock samtidigt att det uppenbarligen vore såväl innehållsmässigt som tekniskt mycket svårt att göra en sådan avgränsning och att en sådan reglering kunde visa sig problematisk med avseende på andra grundläggande rättigheter, till exempel för skyddet för förtroliga meddelanden. Grundlagsutskottet konstaterade också att en sådan reglering skulle kräva en omfattande och grundlig beredning. I det alternativet skulle 19 kap. i informations samhällsbalken i sin helhet strykas ur lagförslaget. Grundlagsutskottet menar dock att domen inte direkt sätter hinder för en nationell reglering där proportionalitetskraven tillgodoses på andra sätt. Vidare står det klart att strävan att bekämpa allvarlig brottslighet är en grund som talar för bestämmelserna.

Av domen i unionsdomstolen följer enligt grundlagsutskottet inte automatiskt att en fråga som berörs av ett ogiltigförklarat direktiv inte kan vara föremål för nationell lagstiftning. I situationer som denna står det enligt grundlagsutskottet klart att också den nationella regleringen måste bedömas inte bara utifrån de nationella grundlagsbestämmelserna utan också med hänsyn till den i domen nämnda EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna och dess bestämmelser om respekt för privatlivet (artikel 7) och skydd av personuppgifter (artikel 8). Därmed måste också den nationella regleringen uppfylla de förutsättningar som nämns i domen, även om domen inte direkt gäller den nationella genomförandelagstiftningen.

Vissa drag i den föreslagna nationella regleringen

Kommunikationsutskottet fäster uppmärksamhet vid att unionsdomstolen i sitt avgörande uttryckligen bedömer om direktivet är förenligt med stadgan om de grundläggande rättigheterna. Medlemsstaterna hade dock möjlighet att vid det nationella genomförandet av direktivet kom-

plettera det genom nationella bestämmelser, vilket också Finland gjorde.

Det innebär samtidigt att den i Finland gällande lagstiftningen om lagring av förmedlingsuppgifter och således även de i hög grad liknande bestämmelserna i 19 kap. i den föreslagna lagen inte är lika problematiska som direktivets bestämmelser med hänsyn till domstolens avgörande.

Avgörande frågor som måste bedömas utifrån unionsdomstolens dom är omfattningen av lagringsskyldigheten och avgränsningarna av vilka uppgifter som får lagras, förutsättningarna för att använda uppgifterna och bl.a. lagringstiderna för uppgifterna.

Avvikande från nuläget föreslås det i propositionen att skyldigheten att lagra uppgifter för myndigheternas behov endast ska gälla företag som anges genom särskilt beslut av inrikesministeriet. Enligt utskottets uppfattning minskar detta förslag sannolikt antalet lagringsskyldiga teleföretag, vilket samtidigt minskar mängden uppgifter som måste lagras. Det är enligt utskottet också motiverat att det ministerium som svarar för de investeringskostnader lagringen av uppgifter ger upphov till kan besluta om vilka teleföretag som ska lagra uppgifter. Utskottet menar att förslaget är ägnat att främja integritetsskyddet och skyddet av förtroliga meddelanden samtidigt som lagringsskyldigheten fullgörs.

Kommunikationsutskottet understryker att den föreliggande propositionen på samma sätt som den gällande lagen i väsentlig grad begränsar mängden uppgifter som ska lagras genom att kräva lagring endast av uppgifter som teleföretaget också annars lagrar för sina egna behov. Utskottet menar att denna princip är av avgörande betydelse vid bedömningen av den nationella regleringen.

Det innebär i praktiken att det i Finland inte förutsätts lagring av andra uppgifter än sådana som ett teleföretag också annars lagrar för sina egna

behov, t.ex. för att säkerställa att fakturorna är korrekta. Regleringen harmoniserar dock lagringen av uppgifter så att teleföretagen kan tillhandahålla dessa uppgifter under en viss tid för den händelse att myndigheterna skulle behöva dem. Utskottet konstaterar att det i fråga om lagringen av uppgifter för myndigheternas behov i allmänhet är fråga om att förlänga och harmonisera förvaringstiden. När teleföretagen inte längre behöver uppgifterna för sina egna behov överförs de för s.k. fortsatt lagring och omfattas av den lagringsskyldighet som fastställts för uppgifter som lagras för myndigheternas behov. Utskottet understryker att om den i dag gällande typen av lagringsskyldighet som anknuter till myndigheternas behov slopas helt i Finland innebär det likväl inte att dessa uppgifter inte skulle lagras alls. Om skyldigheten slopas kommer teleföretagen fortfarande lagra samma uppgifter för sina egna behov, men under en kortare genomsnittlig tid som kan variera mellan de olika teleföretagen.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid att propositionens bestämmelser i likhet med den gällande lagens endast berör skyldigheten att lagra uppgifter, medan utnyttjandet av uppgifterna och myndigheternas rätt att få del av uppgifterna fastställs i andra författningar, t.ex. tvångsmedelslagen (806/2011) och polislagen (872/2011). Enligt propositionen får lagrade uppgifter endast användas för att kunna utreda och åtalspröva brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande att bestämmelsen uppfyller kravet i unionsdomstolens dom på att det ska finnas ett objektiva kriterium som gör det möjligt att begränsa antalet personer som är behöriga att få tillgång till och använda de lagrade uppgifterna och endast använda dem i samband med allvarliga brott. Vidare ansåg grundlagsutskottet att det för att få uppgifter om sådana teleövervakningsuppgifter som avses i tvångsmedelslagen och polislagen krävs det enligt dessa lagar domstolstillstånd, så bestämmelsen är även till denna del problemfri.

Förvaringstiden för uppgifter har i propositionen fastslagits till 12 månader från meddelan-

dets datering, medan direktivet tillät en förvaringstid på upp till två år. Enligt propositionen har teleföretagen skyldighet att sörja för datasäkerheten och dataskyddet. Vidare ska de lagrade uppgifterna förstöras är förvaringstiden på 12 månader löpt ut och det inte längre finns någon anledning att hantera uppgifterna. Teleföretaget ska också bestämma vem som har rätt att behandla lagrade uppgifter, och det ska se till att abonnenterna får tillgång till information om lagringen av uppgifterna och om syftet med lagringen. Lagringen av uppgifterna ska dessutom om möjligt planeras så att flera tjänsteföretag inte lagrar samma uppgifter.

Sakkunniga har uttryckt oro över att insamlingen av uppgifter i en enda databas - jämfört med en modell där uppgifterna lagras decentraliserat - kan öka riskerna med avseende på integritetsskyddet; om datasäkerheten för detta slag av register faller samman berörs alla lagrade uppgifter av problemet. Till denna del instämmer utskottet i princip i farhågorna, men fäster uppmärksamhet vid att den gällande lagen tillåter att det skapas ett centralt register. Utskottet understryker att om uppgifterna centraliseras till större enheter är det av högsta vikt att dessa system tillämpar ytterst stränga principer och förfaranden för datasäkerheten.

Med hänsyn till det som sagts ovan anser utskottet att 19 kap. i lagförslaget ställer upp väsentligt strängare krav och förbehåll för lagringen av uppgifter än det ogiltigförklarade direktivet gör. Propositionen motsvarar i huvudsak den gällande regleringen och vid det nationella genomförandet av direktivet beaktades i tämligen hög grad de omständigheter som i unionsdomstolens avgörande sedermera konstaterats utgöra brister.

Behovet av nationell reglering

Förvaltningsutskottet underströk i sitt utlåtande (FvUU 9/2014 rd) hur viktiga bestämmelserna om skyldighet att lagra förmedlingsuppgifter är för polisens och vissa förundersökningsmyndigheters arbete. Enligt förvaltningsutskottet behövs det så gott som utan undantag också histo-

riska uppgifter för brottsutredningar där teleövervakning används. För brottstyper som anknyter till internetmiljön bygger ofta merparten av bevisningen på olika former av identifieringsuppgifter. Enligt förvaltningsutskottets uppskattning kommer i synnerhet förutsättningarna för teleövervakning och därmed för brottsbekämpning att försämrans märkbart om lagringstiden blir betydligt kortare än nuvarande tolv månader.

Enligt utredning från myndigheter som utnyttjar lagrade uppgifter skulle en begränsning av den nuvarande lagringsskyldigheten i hög grad försvåra brottsutredningarna. I synnerhet skulle utredningen av grova brott försvåras betydligt, eftersom ett enskilt grovt brott kan komma till polisens kännedom långt efter att det har begåtts. Enligt utredning har dessutom teleövervakningsuppgifter allmänt taget stor betydelse vid brottsutredning. Enligt uppgift var antalet förfrågningar om lagrade uppgifter enligt gällande bestämmelser följande år 2013: 6 222 förfrågningar, varav 3 665 gjordes högst sex månader efter kommunikationen, 5 321 högst nio månader efter kommunikationen och 5 844 högst tolv månader efter kommunikationen. Av dessa förfrågningar gällde 95 procent uppgifter som anknyter till mobiltelefonnätet. Det står enligt utskottet dock klart att eventuella begränsningar inte kan göras enbart på grundval av antalet förfrågningar. Enligt utredning till utskottet kan man till exempel vid utredningen av vissa allvarliga brott behöva uppgifter om ett flertal tjänster. Detta återspeglas dock inte på något väsentligt sätt i statistiken över antal förfrågningar.

Kommunikationsutskottet menar att det fortfarande finns ett klart och vägande samhälleligt behov av att för myndigheternas behov lagra uppgifter om kommunikation. I dagens samhälle utgör kommunikationsnäten och användningen av olika kommunikationsmedel en väsentlig del av människornas vardag och samhället i stort. Uppgifter om kommunikation har därför oundvikligen en central roll för myndigheternas förutsättningar att bedriva brottsutredning. I och med den fortgående utvecklingen av it-samhället kommer dessa uppgifter att få allt större bety-

delse. Utskottet ser det som nödvändigt att säkerställa att i synnerhet uppgifter som är oumbärliga i polisverksamhet och brottsutredningar fortsatt måste lagras.

På dessa grunder anser kommunikationsutskottet det som nödvändigt med hänsyn till förutsättningarna för brottsutredning och i förlängningen till medborgarnas säkerhet att lagförslaget kap. 19 godkänns med ändringar. Utskottet hänvisar också till grundlagsutskottets utlåtande i ärendet och menar att grunderna och principerna för den föreslagna regleringen delvis måste omvärderas och väsentliga ändringar göras i förslaget.

Behovet av ändringar i 19 kap.

Utskottet understryker att direktivet enligt unionsdomstolens avgörande gör omfattande och allvarliga intrång i de grundläggande rättigheterna om integritetsskydd och skydd för personuppgifter.

I propositionen beaktas visserligen de problematiska bestämmelserna i direktivet i tämligen hög grad, men utskottet konstaterar att lagringsskyldigheten likväl bör begränsas endast till vad som enligt unionsdomstolens dom och grundlagsutskottets utlåtande är nödvändigt för att syftet med regleringen ska uppnås.

Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande att de uppgifter som ska lagras måste preciseras i lag och att man i detta sammanhang måste bedöma vilka av de uppgifter som föreslagits i bestämmelsen som är nödvändiga med hänsyn till det bakomliggande syftet med regleringen, dvs. att undersöka, utreda och åtalspröva allvarliga brott. Det kan inte förutsättas att uppgifter som inte är nödvändiga för detta syfte ska få lagras. Grundlagsutskottet konstaterade att villkoret för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning är att uppgifterna i 157 § i lagförslag 1 specificeras och avgränsas på det sätt som sagts ovan.

Kommunikationsutskottet har på det sätt grundlagsutskottet förutsatte bedömt vilka uppgifter som nödvändigt måste lagras och föreslår att uppgifter i fortsättningen överhuvudtaget inte lagras för myndigheternas behov till den del det gäller sådana telefonitjänster i fasta nät (s.k. trådtelefon), e-posttjänster, tilläggstjänster, EMS-tjänster eller multimedietjänster i mobilnät som i enlighet med propositionen tillhandahålls av ett lagringsskyldigt företag.

Utifrån inkommen utredning menar utskottet att uppgifter som anknyter till dessa tjänster enligt rådande bedömning inte kan anses vara nödvändiga för utredning av brott eller åtalsprövning. För klarhetens skull fäster utskottet uppmärksamheten vid att den gällande lagen för e-posttjänsternas del endast kräver att uppgifter om teleföretagens egna e-posttjänster lagras. Lagringsskyldigheten gäller alltså inte heller för närvarande samtliga e-posttjänster.

Utskottet föreslår att skyldigheten att lagra uppgifter för de i propositionen avsedda myndigheternas behov i fortsättningen ska gälla endast uppgifter som avser mobilnätets telefonitjänster och sms-tjänster, internettelefonitjänster och internetaccessstjänster.

Utskottet påpekar att i fråga om internettelefonitjänster gäller skyldigheten endast uppgifter om tjänster som det lagringsskyldiga företaget själv tillhandahåller. En lagringsskyldig leverantör av internetaccessstjänster har till exempel inte skyldighet att lagra uppgifter från internettelefonitjänster som erbjuds av ett annat företag.

Vidare föreslår kommunikationsutskottet att det på det sätt grundlagsutskottet förutsätter till 157 § i lagförslaget fogas en specificerande förteckning över de uppgifter från respektive tjänst som ska lagras för myndigheternas behov.

Avsikten är att listan ska vara uttömmande och de lagrade uppgifterna inskränkas till de som är

absolut nödvändiga för regleringens syfte, dvs. för utredning och åtalsprövning av allvarliga brott. Utskottet föreslår dessa begränsningar för lagring av uppgifter bl.a. utifrån vad myndigheterna har uppgett vara den mängd uppgifter som utnyttjats och hur de har utnyttjats. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lagras får enligt lagförslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom kan Kommunikationsverket utfärda föreskrifter om tekniska detaljer i anslutning till lagrade uppgifter. Kommunikationsutskottet betonar att också dessa författningar på lägre nivå noggrant måste beakta att de lagrade uppgifterna endast begränsar sig till vad som är nödvändigt med tanke på regleringens syfte.

I fråga om förvaringstiden hänvisade grundlagsutskottet till ett tidigare utlåtande där det ansåg att den föreslagna lagringstiden på tolv månader var godtagbar med tanke på proportionalitetskravet och tillräckligt lång för att tillgodose myndigheternas behov. I ljuset av unionsdomstolens dom är det enligt grundlagsutskottet dock betänkligt att lagringstiden överhuvudtaget inte är specificerad utifrån den möjliga nytta som uppgifterna kan ge när det gäller att bekämpa allvarlig brottslighet. Grundlagsutskottet konstaterade att man bör bedöma lagringstiden för uppgifterna med hänsyn till målet för lagen och vid behov gradera lagringstiden för olika uppgifter i antingen tolv månader eller kortare tid.

Kommunikationsutskottet har bedömt förvaringstiderna med hänsyn till målet att bekämpa allvarlig brottslighet och föreslår att lagringsskyldigheten införs stegvis så att lagringstiderna för uppgifter som avser telefonitjänster och textmeddelandetjänster i mobilnät ska lagras i tolv månader, uppgifter om internetaccess-tjänster i nio månader och internettelefonitjänster i sex månader räknat från det att transaktionen inleddes.

Utskottet har också diskuterat och bedömt möjligheten att införa ännu kortare förvaringstider. Utskottet betonar dock att teleföretagen redan nu lagrar uppgifter för egna behov så länge att kor-

tare, enhetligare förvaringstider skulle ändra försämra balansen mellan regleringens fördelar och nackdelar.

I propositionen har regeringen slopat den gällande begränsningen enligt vilken skyldigheten att lämna en televerksamhetsanmälan inte gäller små aktörer vars verksamhet sträcker sig till en antalsmässigt liten mottagarkrets. Utskottet konstaterar att den ändrade formuleringen av anmäningsskyldigheten inte ska tolkas som att lagringsskyldigheten härigenom skulle utvidgas till små aktörer i det fall att inrikesministeriet fattar ett beslut enligt 157 § 1 mom. Utskottet understryker att det i en sådan småskalig verksamhet är frågan om sådan verksamhet som enligt 4 § 2 mom. i lagförslaget är av mindre betydelse och som därför inte berörs av skyldigheten att lämna en televerksamhetsanmälan. Därför kan inte heller förvaringsskyldigheten gälla denna typ av verksamhet. Således kommer kretsen av lagringsskyldiga att vara oförändrad med den skillnaden att inrikesministeriet kan besluta om en minskning av antalet lagringsskyldiga företag.

Enligt det föreslagna 157 § 3 mom. gäller lagringsskyldigheten inte innehållet i meddelanden eller förmedlingsuppgifter som samlats vid bläddring av webbsidor. Utskottet anser att denna avgränsning som redan finns i den gällande lagen är synnerligen viktig. Regeringen föreslår att lagringsskyldiga företag trots det i fortsättningsen ska få registrera också förmedlingsuppgifter och andra uppgifter, om det är nödvändigt för identifiering av en användare av internetaccess-tjänster, elektroniska posttjänster eller internettelefonitjänster. I propositionen föreslås dock inte att sådan registrering ska vara obligatorisk. Förvaltningsutskottet konstaterade i sitt utlåtande att den föreslagna bestämmelsen skulle förbättra förutsättningarna för brottsutredning. Kommunikationsutskottet konstaterar att motiven till detta förslag pekar på praktiska, med brottsutredning förknippade behov som i sig är relevanta. Utskottet ser ändå inte att det är möjligt att efter unionsdomstolens avgörande och utifrån tillgänglig information godkänna att nuvarande lagringsskyldighet utvidgas till denna typ av internetbaserade uppgifter, eftersom det-

ta skulle innebära ett väsentligt avsteg från den nämnda centrala principen att förmedlingsuppgifter om bläddring bland webbsidor inte ska lagras. Därför föreslår utskottet att den föreslagna bestämmelsen stryks. Behovet av en sådan bestämmelse och möjligheterna att verkställa den kan bedömas senare i samband med uppföljningen av konsekvenserna av propositionen. Utskottet ser det som viktigt att man vid en eventuell fortsatt beredning beaktar grundlagsutskottets anmärkningar mot den föreslagna bestämmelsen.

Kommunikationsutskottet fäster uppmärksamhet vid att utskottet utifrån de fakta som föreligger i dag föreslår tämligen strikta begränsningar av vilka uppgifter som får lagras jämfört med nuläget.

Utskottet ser det därför som möjligt att någon uppgift eller tjänst som i utskottets förslag nu befrias från lagringsskyldighet däremot i framtiden, i samband med uppföljningen va lagstiftningspraxisen, kan visa sig bli nödvändig att lagra för myndigheternas behov. Utskottet ser det som motiverat att uppgiften eller tjänsten i sådana fall får omfattas av lagringsskyldigheten. Om någon tjänst i framtiden får väsentligt ökad eller minskad betydelse för brottsutredning är det på motsvarande sätt skäl att bedöma frågan på nytt.

Utskottet konstaterar att bl.a. internettelefoni-tjänsterna sannolikt kommer att öka och att det därför kan bli aktuellt att omvärdera lagringsskyldigheten under de närmaste åren.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att det tillsätts en bred arbetsgrupp för utvärdering av regleringen av lagring av förmedlingsuppgifter för myndigheternas behov. Arbetsgruppen ska göra en heltäckande utredning av vilka myndighetsbehoven är, om lagringen av uppgifterna och om frågor som hänför sig till integritetsskyddet i samband med lagringen. Utifrån utred-

ningen ska det göras en utredning om behovet av eventuella ändringar av bestämmelserna och vid behov utformas ändringsförslag utan onödiga dröjsmål (Utskottets förslag till uttalande 5).

Den nämnda arbetsgruppen kan tillsättas när det finns närmare uppgifter om hur ärendet framskrider på EU-nivå.

Det är enligt utskottet ytterst viktigt att debatten om lagring av förmedlingsuppgifter och de fortsatta åtgärderna på EU-nivå följs upp noggrant. Om det framkommer väsentliga omständigheter som i dagsläget inte är kända bör omedelbara åtgärder vidtas till exempel för att justera regleringen. Utskottet menar vidare att de riktlinjer som slagits fast i unionsdomstolens avgörande måste beaktas också i framtida lagstiftningsbeslut som har verkningar för användarnas integritetsskydd.

Vidare menar utskottet att det vore skäl att fundera på hur man kunde utveckla och effektivisera offentliggörandet av hur uppgifterna används och deras användningsändamål bland annat för att öka förtroendet för lagringsförfarandet.

Utskottet ser det som viktigt att reglerna om lagringsskyldighet följs upp också framgent och att det med jämna mellanrum kontrolleras om det till exempel på grund av den tekniska utvecklingen eller förändrade behovs hos myndigheterna finns orsak att ändra bestämmelserna om lagringstider och vilka uppgifter som ska lagras.

För klarhetens skull understryker utskottet också att bestämmelserna om uppgifter som ska lagras för myndigheternas behov och ändringar i dessa bestämmelser på inget sätt ska påverka hur och under vilka förutsättningar teleföretag har rätt att hantera och lagra uppgifter för sina egna behov.

Teleföretagens kostnader för biträde av myndigheter

Enligt 299 § i lagförslaget ska teleföretag ha samma rätt som enligt gällande bestämmelser att av statens medel få ersättning för kostnader för

investeringar i och underhåll av system, utrustning och programvara som anskaffats enbart för att biträda myndigheter. Ersättningen ska betalas av den myndighet vars lagstadgade uppgifter eller informationsbehov investeringarna i kommunikationsnätet eller kommunikationstjänsterna betjänar. Till skillnad från i dag ska teleföretag inte längre ha rätt att få ersättning för kostnader som orsakas av att de använder system som behövs för att bistå myndigheterna och av att de överlåter information till myndigheterna eller därigenom uppkommande personalkostnader eller andra kostnader. Enligt 323 § i lagförslaget ska ett teleföretag utan ersättning till myndigheter lämna ut till exempel sådan information som myndigheten enligt vad som föreskrivs särskilt har rätt att få.

Enligt utredning till utskottet kommer de ersättningsbara investeringskostnaderna också i fortsättningen att variera stort från år till år. I takt med den tekniska utvecklingen samlas kostnaderna ofta till ett visst år, då systemen förnyas, men de genomsnittliga investeringskostnaderna för system som behövs för myndigheternas behov är väsentligt lägre än de årliga driftskostnaderna (uppskattningsvis 1,5-2 miljoner euro) för dessa system hos de stora teleföretag som är de primära föremålen för förfrågningar om uppgifter. Enligt inkommen uppgift har den föreslagna modellen för kostnadsfördelning valts bland ett flertal alternativa modeller och har med hänsyn till samtliga parter ansetts vara den mest skäligena kompromissen. Modellen uppmantrar företagen att ordna verksamheten effektivt och säkerställer att myndigheternas resurser räcker till. Förvaltningsutskottet ansåg i sitt utlåtande (FvUU 9/2014 rd) att förslaget har stor betydelse ur polisens synvinkel och det medger att de inbesparade resurserna i stället används till polisens operativa uppgifter.

Utskottet menar att arrangemanget gällande kostnader för bistånd till myndigheterna är tämligen exceptionellt men ändå godtagbart med hänsyn till de grunder som framförs i propositionen. Det är viktigt att användningen av systemen och an-

dra behövliga funktioner ordnas så att myndigheternas behov tillgodoses.

Beredskap

Kommunikationsnäten och tjänsterna måste fungera tillförlitligt och säkert såväl under normala förhållanden och i störningssituationer under normala förhållanden som under undantagsförhållanden. Regeringen föreslår vissa ändringar vars syfte är att redan genom åtgärder under normalförhållanden säkerställa bl.a. vissa möjligheter att utöva befogenheter vid undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1552/2011). Enligt den föreslagna 282 § ska teleföretag i fortsättningen ha en mer heltäckande skyldighet att utarbeta en beredskapsplan och enligt 283 § en skyldighet att se till att det finns möjlighet att till Finland återbördna de viktigaste kritiska kommunikationssystemen och deras styrning, underhåll och administreringen utan dröjsmål i de situationer som närmare anges i beredskapslagen. Utskottet anser utifrån inkommen utredning att förslaget är svårt att genomföra i praktiken, men att målen är ett steg i rätt riktning när man beaktar att verkställigheten av beredskapslagen oundvikligen också i övrigt kräver förhandsplaner och praktiska förberedelser av teleföretagen för att uppfylla lagens krav. Dessutom noterar utskottet att teleföretagen enligt den föreslagna 298 § också i fortsättningen avses ha rätt till ersättning ur försörjningsberedskapsfonden för kostnader som beredskaps-skyldigheten orsakar.

Utskottet välkomnar förslaget om att telekablnas lägesinformation ska lagras i digital form så att den finns centralt och lättare tillgänglig tillsammans med annan information om ledningar, rör och kablar för dem som utför jordbyggnadsarbeten. Det är viktigt att denna lagring görs inom skäligen tid efter lagens ikraftträdande. Aktörerna bör få tillgång till uppgifter om olika projekt med tillhörande arbetsfaser, så att genomförandet kan planeras in vid optimal tidpunkt och samordnas ändamålsenligt. Dessutom pekar utskottet på att lägesinformationen bör vara behörigen skyddad mot dataintrång och att

lägesinformationens betydelse för samhällets säkerhet beaktas när informationen används.

Utskottet anser det vara ytterst viktigt att verksamheten i den samarbetsgrupp för störningshantering som avses i 276 § utvecklas till en effektiv modell för de deltagande parterna och att den kan användas för bättre störningshantering, för att vid behov också mer informellt komma överens om både myndigheternas och näringslivsaktörernas roller och ansvar och för att försöka finna nya och välfungerande praktiska samarbetsformer mellan teleföretagen och energisektorn, som i sin verksamhet är beroende av varandra.

Förslaget ger också möjligheter att finna nya strategier för beredskapen mot exceptionella väderleksfenomen och rutinerna för att reagera på de orsakade störningarna.

Placering av telekablar, basstationer och radiomaster

Det föreslagna 28 kap. gäller teleföretagens rätt att på vissa villkor placera telekablar, basstationer och radiomaster på mark eller i en byggnad som ägs av någon annan. Utskottet anser att kommunikationstjänsterna blivit så pass nödvändiga för konsumenterna att tillgången vid behov måste kunna garanteras genom att den behövliga tekniken på vissa villkor också får placeras på ett visst område eller i en viss byggnad oavsett ägarförhållandena.

I de berörda situationerna ska teleföretagen enligt propositionen i första hand försöka finna en lösning genom att förhandla och komma överens om placeringen med ägaren och då på ett sätt som beaktar ägarens rättigheter, understryker utskottet. Med tanke på båda parternas rättigheter och rättssäkerhet är det dessutom välkommet att byggnadstillsynsmyndigheten enligt propositionen har en tillsynsuppgift och viktigt att den enligt 233 § har rätt att fatta beslut om placeringen vid eventuella tvister. Utskottet understryker vikten av att ägarnas rättigheter tryggas också

när beslut om placeringen fattas. Det är viktigt att också landskapssynpunkter beaktas i tillräcklig utsträckning vid sådana beslut.

Hälsoeffekter

Under behandlingen framfördes också farhågor när det gäller vilken effekt den strålning som kommunikationsnäten och kommunikationsutrustningen genererar kan ha på hälsan. Kommunikationsutskottet bad Strålsäkerhetscentralen om ett yttrande i saken. Enligt yttrandet innehåller propositionen inget som potentiellt kan försämra strålsäkerheten i Finland. Enligt uppgift är exponeringen från basstationer och annan teknik som utnyttjar radiofrekvent strålning, såsom trådlösa nät, är mycket liten. Dessutom har befolkningen exponering för strålningen enligt yttrandet inte blivit märkbart större trots att mobilnäten och e-kommunikationen ökat betydligt under de senaste åren. Däremot finns det forskning där användningen av mobiltelefon visats ha ett kausalt samband till två typer av hjärntumörer. Av denna anledning har Strålsäkerhetscentralen rekommenderat att man i synnerhet ska undvika att barn i onödan utsätts för radiofrekvent strålning från mobiltelefoner.

Det är viktigt, menar utskottet, att försöka få folk att följa rekommendationen. Enligt en uppskattning från aktörerna på kommunikationsmarknaden tar försöker man vid planeringen av basstationer se till att de inte placeras exempelvis direkt i anslutning till daghem och skolor, vilket utskottet välkomnar. Denna praxis bör följas också in fortsättningen. Dessutom pekar utskottet på den föreslagna 243 § 1 mom. 6 punkten, enligt vilken kommunikationsnät och kommunikationstjänster ska planeras, byggas och underhållas så att inte någons hälsa äventyras.

Utskottet anser det vara mycket viktigt att följa och fortsätta studera hälsoeffekterna av den utrustning och teknik som används för elektronisk kommunikation för att eventuella orsakssamband kan påvisas eller uteslutas vetenskapligt.

Det digitala arvet

Under sakkunnigutfrågningen framfördes det att det i dagens läge inte är tillräckligt klart i juridisk mening vilken status den digitala egendom har som en död person efterlämnar. Frågan kräver en utvärdering, sades det. Också grundlagsutskottet ser det som motiverat att denna fråga i fortsättningen utreds separat i en samlad bedömning av frågan med avseende på de kvarlåtenskapsrättsliga särdragen. Kommunikationsutskottet anser att bestämmelserna om denna fråga lämpligen hör hemma bland det allmänna kvarlåtenskapsrättsliga regelverket och att det nu inte är möjligt att arbeta in sådana bestämmelser i informationssamhällsbalken.

Utskottet rekommenderar en utredning om vilken rättslig ställning den digitala kvarlåtenskapen ska ha i syfte att klarlägga rättsläget.

Uppföljning

Verkställigheten av informationssamhällsbalken är en utmanande och omfattande uppgift, och det är särskilt viktigt att nära följa verkställigheten, att bedöma verkningarna från många synvinklar och att genom behövliga ändringsförslag omedelbart reagera på eventuella missförhållanden, fel, oförutsägbara effekter och sådana ändringsbehov som beror på förändringar på marknaden, i tekniken eller i omvärlden. Dessutom instämmer utskottet i förvaltningsutskottets utlåtande, där det sägs att tillräckliga resurser måste satsas på att informera om lagändringarna.

Utskottet anser att också lagstiftningen fyller en väsentlig funktion när det gäller att göra utvecklingen av informationssamhället möjlig och åtgärda eventuella flaskhalsar för utvecklingen. Dessutom går det att bidra till att stärka och utveckla Finlands konkurrenskraft när utvecklingen av informationssamhället främjas, vilket inbegriper säkerställande av att kommunikationsmarknaden fungerar. Trots att uppgiften kräver en hel del måste man försöka se till att lagstiftningen om informationssamhället också i fortsättningen håller jämna steg med de snabba

tekniska framstegen och omvärldsförändringarna. Därför måste regelverket om informationssamhället också i fortsättningen vara teknikneutralt och därmed flexibelt.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid att de senaste månadernas internationella spionerifärd har gett upphov till nya möjligheter att utnyttja bilden av Finland som ett land med hög informationssäkerhet och högt integritetsskydd och därmed som en lockande placeringsort för exempelvis molntjänster och datacentraler. Utskottet anser att man måste försöka utnyttja dessa möjligheter målmedvetet bl.a. genom att också fortsättningsvis sörja för integritetsskyddet och skyddet av förtroliga meddelanden genom lagstiftningen.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att verkställigheten av informationssamhällsbalken och dess verkningar noggrant följs upp och att eventuellt nödvändiga ändringsförslag utfärdas utan dröjsmål vid eventuella olägenheter eller oväntade följder. I synnerhet bör utvecklingen i fråga om nätneutraliteten, investeringarna i branschen och integritetsskyddet följas (Utskottets förslag till uttalande 1).

Statsrådets uttalanden

Statsrådet antog tre uttalanden i samband med att propositionen lämnades. Det första gällde att redan innan den nya lagen träder i kraft förenkla koncessionsförfarandet och det andra eventuell överföring av bestämmelserna i det föreslagna 18 kap. om sammanslutningsabonnenters rätt att behandla identifieringsuppgifter i fall av missbruk till lagstiftningen om arbetslivet. Det tredje uttalandet gällde att nätsändningar av tv-innehåll ska bli möjligt till stora tittarmängder.

Utskottet påpekar att grundlagsutskottet utifrån vad dataombudsmannen rapporterat anser

att man kan sluta sig till att den rätt som samslutningsabonnenter har att behandla identifieringsuppgifter för att utreda olovligt brukande av kommunikationsnät eller röjande av företagshemligheter inte har utnyttjats i någon nämnvärd utsträckning under den tid bestämmelserna varit i kraft. Det utskottet säger att det särskilt med hänsyn till kravet på att begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara nödvändiga bör bedömas huruvida bestämmelserna ska ingå i lagstiftningen också i fortsättningen.

Kommunikationsutskottet anser det vara mycket viktigt att man här i Finland försöker se till att bredbandsnäten har tillräcklig kapacitet för att tv-sändningar och annat för nätkapaciteten krävande innehåll kan sända samtidigt via bredbandsnät även till stora tittargrupper. Frågan om nätets förmedlingskapacitet och dess administration är en viktig fråga också med tanke på nätneutraliteten och över lag med tanke på bl.a. möjligheterna att ta emot olika former av medieinnehåll. Enligt uppgift har kommunikationsministeriet tillsatt en arbetsgrupp för att granska dessa frågor och försöka komma fram till en lösning i samarbete med branschaktörerna.

Det är viktigt, menar utskottet, att arbetsgruppen försöker se till att flersändningsteknik eller någon motsvarande teknik kan införas. Det väsentliga är att man snabbt finner en modell där det i finländska nätoperatörers nät kan sändas högupplösta tv-sändningar och annat kapacitetskrävande innehåll samtidigt till större tittargrupper.

En sådan teknisk lösning är viktig för tittarnas valmöjligheter och tv-branschens framtid och mer allmänt för informations-samhällsutvecklingen, och om det inte går att lansera en sådan på marknaden inom skälig tid, måste eventuella behov och möjligheter att ta fram ett relevant regelverk granskas.

Detaljmotivering

2 §. Tillämpning av vissa bestämmelser. Utbudet av kommunikationsrelaterade tjänster har ökat märkbart de senaste åren och helt nya tjänsteformer har introducerats på marknaden. Inom sektorn för elektronisk kommunikation har i synnerhet de multinationella företagens tjänstutbud ökat och dessutom har tjänstepaketerna typiskt sett spjälkats upp på flera leverantörer och ofta också på flera länder. En kommunikationsförmedlande tjänst kan produceras exempelvis så att de funktioner som behövs för driften av den genomförs i utlandet i ett annat företag inom samma koncern eller av en underleverantör. På motsvarande sätt kan till exempel VOIP-samtal, e-posttjänster eller snabbkommunikationstjänster (direktmeddelanden) tillhandahållas en användare utöver en internetaccess-tjänst oberoende av det teleföretag som levererar bredbandstjänsten. De gällande bestämmelserna om dataskydd och informationssäkerhet gäller emellertid främst teleföretagens traditionella kommunikationstjänster, och dessutom beaktar bestämmelserna inte heller det anmärkningsvärt stora internationella inslaget i tjänstutbudet och tjänsteproduktionen. Exempelvis har ett sms inom ett teleföretags kommunikationstjänster väsentligt annorlunda status i fråga om dataskydd och informationssäkerhet än ett direktmeddelande som skickas med hjälp av en utländsk internetbaserad applikation. Användningen av sådana tjänster har ökat märkbart och sannolikt kommer denna utveckling att fortsätta. Den som använder tjänsterna märker ändå inte nödvändigtvis någon skillnad mellan olika kommunikationstjänster, och det föreligger heller inte någon skillnad i användarens behov av integritetsskydd mellan dessa olika tjänstetyper.

Utskottet hänvisar till sin allmänna motivering och föreslår utifrån inkommen utredning flera väsentliga ändringar som preciserar innehållet. Utskottet anser att 2 § 1 mom. bör innehålla en entydig uppräkningslista av de paragrafer som blir tillämpliga i de situationer som paragrafen avser. Således föreslår utskottet utifrån inkommen utredning att 2 § ska innehålla en hän-

visning till 136—145 och 247 §. Bestämmelserna i 136—145 § gäller förmedling av elektroniska meddelanden. Där regleras bl.a. kommunikationens och förmedlingsuppgifternas konfidentialitet, behandlingsprinciperna och dokumentering av loggdata. Den föreslagna 247 § innehåller å sin sida bestämmelser om skyldighet att sörja för informationssäkerheten vid kommunikationsförmedling och tillhandahållande av mervärdestjänster.

Alla dessa bestämmelser gäller sådana kommunikationsförmedlare som avses i informationssamhällsbalken, dvs. teleföretag, sammanslutningsabonnenter och andra som förmedlar elektronisk kommunikation för andra än personliga eller med sådana jämförbara sedvanliga privata ändamål. I praktiken täcker definitionen av kommunikationsförmedlare in alla de situationer där tjänsteleverantören är en mot teleföretag svarande kommunikationsförmedlande tredje part i förhållande till användarna, men där tjänsten tillhandahålls på ett sätt att verksamheten inte kan anses vara i lagen avsedd televerksamhet. Enligt det föreslagna 136 § 1 mom. får en kommunikationspart behandla sina egna elektroniska meddelanden och förmedlingsuppgifter om dem. Hörda sakkunniga har fört fram att bestämmelsen är oklar i fråga om vad som ska anses vara egna meddelanden. För klarhets skull konstaterar utskottet att med egna meddelanden i den bestämmelsen avses både de meddelanden som en kommunikationspart sänder och de meddelanden som denne tagit emot. I den föreslagna 138 § finns en hänvisning till 272 §. Kommunikationsutskottet vill undvika oklarheter i fråga om tolkningen och konstaterar därför att den hänvisningen till åtgärder för informationssäkerheten inte innebär att 272 § med stöd av 2 § skulle bli tillämplig på alla kommunikationsförmedlare i de situationer som avses i 2 §. Detta beror på att 272 § enligt propositionen bara gäller teleföretag, sammanslutningsabonnenter och leverantörer av mervärdestjänster. Med andra ord har den bestämmelsen inte utsträckts till alla kommunikationsförmedlare enligt informationssamhällsbalken.

Utskottet föreslår att man i 1 mom. i tre alternativa punkter ska räkna upp de förutsättningar under vilka de nämnda bestämmelserna blir tillämpliga. Grovt taget gäller punkterna tillämpning av bestämmelserna på 1) företag med verksamhetsställe i Finland, 2) företag som använder sina anordningar i Finland för att bjuda ut sina tjänster och 3) tjänster som uppenbart är riktade till den finländska marknaden. Av dessa tillämpas 2 och 3 punkten bara om verksamhetsutövaren inte har ett verksamhetsställe någon annanstans inom Europeiska unionen.

Bedömningen av huruvida 136—145 och 247 § ska tillämpas på en viss verksamhetsutövares tjänster kan företrädesvis inledas med en granskning av huruvida dennes verksamhet är av sådan art som avses i paragraferna. Därefter kan det bedömas huruvida minst en av de förutsättningar som avses i 1-3 mom. är uppfylld.

Utskottet föreslår att bestämmelserna ska tillämpas med stöd av 1 mom. 1 punkten, om verksamhetsutövaren har ett verksamhetsställe i Finland eller ett verksamhetsställe som i övrigt står under finsk jurisdiktion. Med verksamhetsställe ska då avses ett ställe där verksamheten faktiskt utövas. Det väsentliga när ett verksamhetsställes existens bedöms är inte hur verksamheten är organiserad rent juridiskt, utan det som ska beaktas är uttryckligen om verksamheten enligt etablerade arrangemang faktiskt utövas i Finland. Finlands beskickningar är exempel på verksamhetsställen som står under finsk jurisdiktion.

Utskottet föreslår att de nämnda bestämmelserna enligt 1 mom. 2 punkten ska tillämpas om verksamhetsutövaren inte har något verksamhetsställe inom Europeiska unionens medlemsstaters territorium, men verksamhetsutövares viktiga anordningar för förmedling av kommunikation som ingår i en tjänst är belägna i Finland eller administreras i Finland. Därmed ska bestämmelserna tillämpas exempelvis om en EU-extern verksamhetsutövares förmedlingsuppgifter om kommunikationsförmedling hanteras av utövarens servrar i Finland och dessa fyller en central funktion för kommunikationsförmedlingen i fråga. Dessutom tillämpas bestämmel-

serna om verksamhetsutövarens väsentliga anordningar för kommunikationsförmedling administreras i Finland exempelvis så att anordningarna fysiskt befinner sig någon annanstans, men administreringen sker på distans från Finland. Med administrering avses här ändringar, underhåll, åtkomsträtt, bevakning och liknande åtgärder för att de viktiga anordningarna ska vara funktionsdugliga och informationssäkra. För klarhets skull konstaterar utskottet att bestämmelsens uttryck "viktiga anordningar" inte avser användarens terminalutrustning.

Utskottet slår fast att 2 punkten inte ska tolkas så att bestämmelserna gäller alla de aktörer vars kunder i sin verksamhet använder en internetuppkoppling i Finland för att anlita tjänsten. Med andra ord ska ett kommunikationsnät i Finland inte anses vara en viktig anordning om den inte ägs eller på annat sätt innehas av verksamhetsutövaren. Avsikten med punkten är uttryckligen att reglera situationer där verksamhetsutövaren själv genom sina anordningar har en signifikant koppling till Finland. Verksamhetsutövaren kan också inneha eller ha bestämmanderätt över sina viktiga anordningar genom underentreprenad eller något annat avtalsförhållande.

Utskottet föreslår också en ny 3 punkt. Enligt den ska de nämnda bestämmelserna tillämpas om verksamhetsutövaren inte har något verksamhetsställe inom EU-medlemsstaternas territorium, men användarna finns i Finland och det framgår av innehållet i den tjänst som tillhandahålls eller av dess marknadsföring att tjänsten tillhandahålls i Finland. Denna tillämpningsgrund kan bli aktuell främst i fråga om tjänster som tillhandahålls på internet och som används i Finland. För att bestämmelserna med stöd av den punkten ska bli tillämpliga på verksamhetsutövarens verksamhet ska den som använder tjänsten befinna sig i Finland och dessutom ska det vara uppenbart att tjänsten är avsedd för den finländska marknaden. Avsikten att tillhandahålla en tjänst i Finland bedöms utifrån marknadsföringens eller tjänstens innehåll. En tjänst anses vara avsedd för den finländska marknaden exempelvis om den marknadsförs på finska i finländska medier eller på finländska webbplatser.

Också innehållet kan vara sådant att en tjänst kan anses rikta sig till Finland. Då kan man granska om tjänsteproduktionen eller tjänstens innehåll har särskilda kopplingar till Finland utifrån vilka det kan anses att den riktar sig eller är avsedd uttryckligen för marknaden i Finland. En innehållslig koppling till Finland kan exempelvis bestå av att tjänsten bygger på finländska kart- eller historieuppgifter eller finländskt bildmaterial. Också sådana tjänster som bara finns på finska kan anses vara uppenbart avsedda för den finländska marknaden när 3 punkten tolkas.

Utskottet föreslår för klarhets skull ett nytt 2 mom. där det sägs att 2 § inte begränsar tillämpningen av internationellt privaträttsliga bestämmelser i finsk lagstiftning. De bestämmelser som nämns i 1 mom. är internationellt förpliktande bestämmelser som måste tillämpas oavsett vilket lands lag i övrigt tillämpas i det berörda fallet exempelvis enligt Rom I-förordningen om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008) eller Rom II-förordningen om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007).

Kommunikationsutskottet anser att den föreslagna nya formuleringen kan främja integritetsskyddet och skyddet för förtroliga meddelanden och delvis även rättvisa marknadsvillkor. Enligt utskottets bedömning kommer bestämmelserna ändå sammantaget att i praktiken ha relativt liten inverkan. Trots detta kan bestämmelserna i enskilda fall ha stor betydelse för en användares rättigheter. Enligt inkommen utredning bör den föreslagna formuleringen inte ha några väsentliga negativa effekter på internationella företags investeringsvilja eller etableringsbeslut.

3 §. Definitioner. Utskottet föreslår utifrån en utredning att ordet "användaren" i definitionen av accessnät i 31 punkten byts ut mot ordet "abonnenten". Det är fråga om en ändring av teknisk natur och formuleringen motsvarar gällande lag och definitionens syfte.

4 §. *Anmälningsplikt som gäller bedrivande av verksamhet.* Utifrån en utredning framgår det att det är nödvändigt att precisera att skyldigheten att göra betal-tv-anmälan endast gäller företag som använder avkodningssystem i samband med tillhandahållande av linjära betal-tv-tjänster i ett markbundet digitalt masskommunikationsnät. Utskottet påpekar att villkorad tillgång i samband med användningen, alltså avkodningssystem, ska betraktas som tilläggstjänster, inte som självständiga kommunikationstjänster. Utskottet föreslår att en precisering om detta fogas till 1 mom. 4 punkten.

Enligt 7 mom. ska ett nätföretag inom utsatt tid underrätta Kommunikationsverket om att en nättjänst avbryts, om det leder till att en kommunikationstjänst upphör enligt 6 mom. Enligt utredning till utskottet är det viktigt att det teleföretag som tillhandahåller kommunikationstjänster i det kommunikationsnät där nätföretaget verkar får motsvarande underrättelse. Underrättelsen bör ges i tillräckligt god tid, så att de som tillhandahåller och använder kommunikationstjänster har möjlighet att skaffa ersättande tjänster.

8 §. *Beviljande av nätkoncession* Paragrafen föreslås innehålla bestämmelser om förfarandet då en nätkoncession beviljas och om den myndighet som beviljar koncessioner. Enligt det föreslagna 1 mom. beviljar statsrådet nätkoncessioner för televerksamhet som avses i 6 § 1 mom. utan motprestation och på det sätt som anges i 10 §. Enligt den utredning utskottet fått är det motiverat och ändamålsenligt att också koncessioner för mobila myndighetsnät som avses i 6 § 2 mom. beviljas utan motprestation. Utskottet föreslår därför att ett omnämmande av de nättjänster i mobila myndighetsnät som avses i 6 § 2 mom. tas in i 8 § 1 mom.

16 §. *Villkor för nätkoncession.* Utskottet föreslår att det görs en ändring av teknisk natur i hänvisningen till Ålands författningssamling i 4 mom.

19 §. *Återkallande av nätkoncession.* Utskottet föreslår ändringar av teknisk natur i 1 mom. 1

och 2 punkten för att förenhetliga den finska språkdräkten.

22 §. *Digitala televisions- och radioverksamhet som kräver programkoncession.* Enligt propositionen motsvarar paragrafens 1 mom. i huvudsak 7 § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998). Enligt 4 § 1 mom. 1 punkten i den lagen tillämpas den trots det, med vissa undantag, inte på verksamhet inom vilken de audiovisuella innehållstjänsterna eller radiosändningarna kan tas emot endast i läroanstalter, sjukhus, hotell eller i andra motsvarande inrättningar. Enligt 2 mom. i samma paragraf tillämpas lagen inte heller på tjänster där tillhandahållandet av audiovisuellt innehåll inte är regelbundet med hänsyn till programmets antal eller sändningarnas förekomst och där tillhandahållandet inte är tjänstens huvudsakliga syfte. Enligt utredning är propositionens syfte inte att ändra dessa begränsningar, och utskottet föreslår därför att motsvarande begränsningar tas in i 1 mom.

26 §. *Beviljande av programkoncession för televisionsverksamhet som tjänar allmänintresset.* Det föreslås i 5 mom. att beviljandet av de koncessioner som avses i bestämmelsen i de fall som avses i momentet ska lämnas över till statsrådet. Utskottet föreslår att formuleringen i momentet ska preciseras så, att Kommunikationsverket i dessa fall meddelar sökanden om att saken lämnas över till behörig myndighet.

31 §. *Hur en programkoncession förfaller.* Enligt bestämmelserna i paragrafen förfaller en programkoncession som beviljats för televisions- eller radioverksamhet om regelbunden verksamhet i enlighet med koncessionen inte har inletts senast sex månader från ingången av koncessionsperioden eller om den regelbundna sändningsverksamheten har avbrutits för längre tid än 30 dygn. Enligt uppgift har det i fråga om tillämpningspraxis för den bestämmelse i lagen om televisions- och radioverksamhet som motsvarar den föreslagna bestämmelsen uppstått osäkerhet om vad som händer med en konces-

sion som ändrats, men som inte tas i bruk inom det aktuella frekvensområdet inom utsatt tid.

Utskottet föreslår därför utifrån den utredning som inkommit att 1 mom. preciseras med ett tillägg enligt vilket koncessionen till den del den ändrats förfaller, om de frekvenser eller områden som koncessionen gäller ändras och verksamheten inte har inletts inom det område som ändringen gäller senast sex månader efter det att ändringen trädde i kraft.

41 §. Förutsättningar för beviljande av radiotillstånd och frekvensreservering. Utifrån en utredning föreslår utskottet att 4 mom. preciseras med en teknisk ändring av den finska språkdräkten i hänvisningen till lagens syften enligt 1 §. Propositionen hänvisar på finska felaktigt till "tarkoitus" i stället för "tavoitteet".

45 §. Beviljande av frekvensreservering. Utskottet föreslår en precisering av teknisk natur i den finska språkdräkten i fråga om att de uppgifter som ska lämnas till Kommunikationsverket ska lämnas på verkets begäran.

49 §. Återkallande av radiotillstånd och frekvensreservering. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om de fall där Kommunikationsverket helt eller delvis kan återkalla radiotillstånd eller radiofrekvensreserveringar. I 1 mom. 1 punkten hänvisas till 331 § (Interimistiska beslut) och 332 § (Vite samt hot om avbrytande eller tvångsutförande) i 42 kap. om tillsynsbeslut och tvångsmedel. Enligt uppgift är det meningen att punkten också ska hänvisa till 330 § om tillsynsbeslut. Utskottet föreslår att 1 mom. 1 punkten ändras så att 330 § ingår i hänvisningen.

52 §. Marknadsanalys och beslut om betydande marknadsinflytande. Utskottet föreslår två ändringar av teknisk natur i 4 mom. för att förenhetliga språkdräkten i paragrafen. Ändringen påverkar inte innehållet i den föreslagna paragrafen.

75 §. Tillsyn över kostnadsberäkningssystemet. Utskottet föreslår att en ändring av teknisk natur i den finska språkdräkten i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela närmare

föreskrifter. Den tidigare formuleringen förenklas. Utskottet föreslår motsvarande ändring i fråga om vissa av de följande paragraferna.

86 §. Skyldighet att tillhandahålla samhällsøfattande tjänster för allmänna telefonitjänster. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

87 §. Skyldighet att tillhandahålla samhällsøfattande tjänster för internetaccess-tjänster. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

89 §. Skyldighet att tillhandahålla samhällsøfattande tjänster som avser kontaktinformationstjänster. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 3 mom.

97 §. Särskilda bestämmelser om frekvensförvaltning. Enligt uppgift undertecknar Kommunikationsverket vissa handlingar maskinellt. Bestämmelser om maskinellt undertecknande ingår i 43 § lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001). Utskottet konstaterar att Kommunikationsverket också i fortsättningen kommer att behöva underteckna handlingar maskinellt. Av 20 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet framgår det att det ska föreskrivas särskilt i fråga om maskinell underskrift av handlingar som kommit till i förvaltningsmyndigheternas verksamhet. Utskottet föreslår därför att ett nytt 4 mom. om maskinell underskrift som motsvarar gällande lag tas in i den nya lagen.

99 §. Av Kommunikationsverket meddelade föreskrifter om numrering. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av

teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

103 §. Tekniska föreskrifter om nummerportabilitet. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 1 mom.

104 §. Telekommunikation inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 3 mom.

106 §. Tillämpningsområde och bestämmelsernas tvingande natur. Utskottet föreslår utifrån en utredning att hänvisningen till 134 § i 2 mom. ändras så att den i stället hänvisar till 134 § 1 mom. Endast 1 mom. i paragrafen blir därmed en sådan bestämmelse som utgör grund för att komma överens om annat med andra än konsumenter. Detta motsvarar enligt utredning rättsläget enligt gällande 80 § i kommunikationsmarknadslagen.

110 §. Nätneutralitet. Utskottet hänvisar i fråga om tolkningen av bestämmelsen till de viktigaste kommentarerna till syftet med bestämmelsen och utskottets allmänna ståndpunkter som lyfts fram i den allmänna motiveringen till betänkandet. Utskottets förslag till ändring av 110 § 1 mom. 1 punkten preciserar och förtydligar formuleringen i lagförslaget så att det bättre motsvarar propositionens syfte.

Grundlagsutskottet förutsatte i sitt utlåtande att kommunikationsutskottet bör kontrollera att de begränsningar som sätts upp för huvudregeln är nödvändiga, noggrant avgränsade och icke-diskriminerande. Huvudregeln i bestämmelsen är att en leverantör av internetaccesstjänster inte får begränsa abonnentens eller användarens möjligheter att använda internetaccesstjänster.

Utskottet föreslår att 1 punkten i momentet ändras så att den i propositionstexten delvis

oklara hänvisningen till 108 § 2 mom. 2 punkten stryks och innehållet i punkten i fråga skrivs in i klartext i 110 § 1 mom. 1 punkten. Det föreslås dessutom att formuleringen i 1 punkten kompletteras och preciseras. Begränsningar av möjligheterna att använda internetaccesstjänster ska vara nödvändiga för att i avtalet om kommunikationstjänster ange hur internetaccesstjänsternas kvalitet, variationsintervallet för överföringshastigheten eller andra viktiga egenskaper ska tryggas. Utskottet föreslår också att det ska nämnas i bestämmelsen att begränsningarna ska anges på ett överskådligt och heltäckande sätt. Dessa preciseringar är enligt utskottet viktiga för att göra bestämmelsen tillräckligt tydlig och för att syftet med bestämmelsen ska uppfyllas. Ändringarna uppfyller också de krav som grundlagsutskottet ställt i sitt utlåtande.

Utifrån den föreslagna ordalydelsen ska det vara möjligt att omsätta internetaccesstjänster i produkter på de villkor som anges i bestämmelsen. En förutsättning för det är alltså att de begränsningar som är nödvändiga ska anges på ett överskådligt och heltäckande sätt i avtalet om kommunikationstjänsten. Utskottet konstaterar att avsikten med den föreslagna ordalydelsen inte är att vare sig utvidga eller snäva in på de verksamhetsförutsättningar som regeringens proposition ger teleföretagen och inte heller att ändra nätneutralitetens innebörd enligt propositionen. Utifrån bestämmelsen är det därmed möjligt att exempelvis erbjuda abonnemang som inte ger tillgång till alla internettjänster, men som kan erbjudas till ett lägre pris för allmän internetåtkomst. Enligt uppgift refereras det i vissa länder till dessa abonnemang som grandma-abonnemang. Enligt utskottet är ett abonnemang av detta slag inte något problem om användaren vill ha just en sådan och egenskaperna hos tjänsten är beskrivs tydligt och ingående i avtalet.

Utskottet föreslår att 1 mom. 3 och 4 punkten förtydligas och att det görs vissa lagtekniska preciseringar av i vilka bestämmelser de åtgärder som avses är reglerade. För att tolkningen av 1 mom. 4 punkten ska bli tydligare föreslås det att begränsningar av bestående karaktär är egenskaper hos tjänsterna. Därmed är begränsningar

av standardegenskaper hos detta slag av abonnemang, t.ex. att användningen begränsas till en viss port eller ett permanent förfarande av något annat slag, alltid ska skrivas in i avtalet tydligt och ingående.

Det är enligt utskottet viktigt att användarnas valfrihet inte får hindras eller begränsas i fråga om sådana tjänster eller innehåll som de vill använda via sitt internetabonnemang. Utskottet föreslår inte några ändringar i 110 § 2 mom. För tydlighets skull konstaterar utskottet att det med begränsningar i 2 mom. 2 punkten inte avses sedvanliga avtalsenliga begränsningar av maxhastigheter eller begränsningar som enbart gäller överförbara datamängder.

Det är väsentligt att abonnenten har tillräcklig information om egenskaperna hos internetaccess-tjänsten och eventuella nätneutrala begränsningar. Utskottet föreslår därför att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen enligt vilket en leverantör av internetaccess-tjänster i sin marknadsföring och på annat sätt ska se till att abonnenter och användare får tillräcklig information om de eventuella återverkningar de begränsningar kan få på användningen av tjänsterna. De föreslagna 3—5 mom. blir därmed 4—6 mom.

Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 3 mom.

120 §. Fel i leveransen av kommunikationstjänster. Utifrån en utredning föreslår utskottet att 1 och 2 mom. slås ihop. Det är fråga om en ändring av teknisk natur. Det sammanslagna momentet motsvarar till sitt innehåll 67 d § i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) och förslaget motsvarar också motiveringen till paragrafen.

Följaktligen blir 3 mom. i propositionen ett nytt 2 mom.

130 §. Skyldighet att offentliggöra kvalitetsinformation. Utskottet föreslår en ändring av teknisk natur i 1 mom. för att förenhetliga den finska språkdräkten.

132 §. Identifiering av abonnemang. Utskottet föreslår utifrån inkommen utredning en teknisk korrigerings i 6 mom., dvs. hänvisningen ska vara till 2 och 4 mom. och inte till 2 och 3 mom.

Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet dessutom att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 7 mom.

134 §. Specificering av fakturor och specificering per uppkoppling. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 7 mom.

135 §. Rätt att begränsa användningen av ett abonnemang till mottagning av annat än kommunikationstjänster. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

143 §. Behandlingsrätt i fall av missbruk. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

145 §. Dokumentering av behandlingshistorik. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

157 §. Skyldighet att lagra uppgifter för myndigheternas behov. Utskottet hänvisar till de allmänna ståndpunkter till regleringen i 157 § som utskottet anför i den allmänna motiveringen och till de krav som framgår av grundlagsutskottets utlåtande i fråga om 19 kap. i propositionen.

Utskottet föreslår att formuleringen i 1 mom. preciseras och förtydligas. Dessutom föreslår utskottet att hänvisningen i 1 mom. till ett ogiltigt direktiv ska strykas.

Lagringsskyldigheten kräver enligt propositionen inte bara televerksamheten, utan också beslut av inrikesministeriet, påpekar utskottet. Det är viktigt att också inrikesministeriet begrundar integritetsskyddsaspekten i sina beslut och strävar efter att också antalet lagringsskyldiga företag begränsas till att omfatta enbart så många som krävs för att uppfylla syftet med regleringen.

Utskottet anser att vissa av de tjänster som räknas upp i 2 mom. omfattar uppgifter som inte behöver lagras och därför kan strykas. Det är fråga om uppgifter som det enligt utskottets bedömning inte är nödvändigt att lagra för att uppnå regleringens syfte. Därmed föreslår utskottet att lagringsskyldigheten inte ska gälla telefonitjänster i fasta nät (gäller bordstelefoner), elektroniska posttjänster, tilläggstjänster, EMS-tjänster och multimedietjänster. Enligt bestämmelsen behöver ett lagringsskyldigt företag i fortsättningen lagra endast uppgifter som avser mobilnätets telefonitjänster och sms-tjänster, internettelefonitjänster och internetaccess-tjänster.

Utskottet föreslår att det i 3 mom. tas in en lista över de uppgifter som ska lagras med stöd av lagringsskyldigheten. För närvarande specificeras vilka uppgifter som ska lagras i det direktiv som ovan konstaterades vara ogiltigförklarat och i Kommunikationsverkets föreskrift 53 A/2011. Avsikten är att listan ska vara uttömmande och uppgifterna inskränkas till de som är absolut nödvändiga för regleringens syfte. Enligt förslaget ska lagringsskyldigheten i fråga om mobilnätets telefoni- och sms-tjänster och internettelefonitjänster avse uppgifter om abonnentens och den registrerade användarens namn och adress, abonnemangets identifieringsuppgifter och uppgifter med vilkas hjälp en användare av kommunikationstjänster kan identifieras och meddelandets typ och mottagare samt tidpunkt och varaktighet för användarens transaktioner, inklusive omstyrda samtal, kan fastställas. Lagringsskyldigheten när det gäller dessa tjänster avser också uppgifter med vilkas hjälp den kommunikationsutrustning som använts samt abonnemanget och den använda utrustningens position kan fastställas när transaktionen inleddes.

Lagringsskyldigheten i fråga om internetaccess-tjänster avser uppgifter om abonnentens och den registrerade användarens namn och adress, abonnemangets identifieringsuppgifter och installeringsadress och uppgifter med vilkas hjälp en användare av kommunikationstjänster och den utrustning som använts kan identifieras och tidpunkt och varaktighet för tjänsterna kan fastställas. Därmed ska också uppgifter om kontakter medan samtals- och textmeddelandetjänster användes lagras, medan däremot enbart uppgifter om användare och användningstidpunkt ska lagras i fråga om internetaccess-tjänster. Utskottet påpekar för klarhets skull att bestämmelsen innebär att man i likhet med nuvarande praxis ska lagra telefonnummer som samtal kopplas till vid automatisk omstyrning av samtal.

Formuleringen i det nya 3 mom. har avgränsats så noggrant som möjligt, men också teknikneutralt och anpassat till olika tekniska lösningar. Det är enligt utskottet nödvändigt att bibehålla teknikneutraliteten med tanke på den tekniska mångfalden och den snabba tekniska utvecklingen. De uppgifter som lagras ska enligt 3 mom. avgränsas till endast de som med beaktande av tjänstens tekniska genomförande är nödvändiga för att specificera den information som avses i momentet. På så sätt betonas också att listan över uppgifter ska tolkas snävt. Genom förordning av statsrådet och Kommunikationsverkets föreskrifter ska det fastställas vilka uppgifter som med beaktande av tjänstens tekniska genomförande ska beaktas och som ska lagras utifrån lagringsskyldigheten.

Utskottet föreslår dessutom att lagringsskyldigheten med tanke på myndigheternas behov införs stegvis så att lagringstiderna för uppgifter som avser telefonitjänster i mobilnät och textmeddelandetjänster ska lagras i 12 månader, uppgifter om internetaccess-tjänster i 9 månader och internettelefonitjänster i 6 månader räknat från det att transaktionen inleddes.

Utskottet har avgränsat tiderna för lagring av tjänster och uppgifter på basis av bl.a. vad myndigheterna har uppgett vara den mängd uppgifter som utnyttjats och hur de har utnyttjats.

Enligt det föreslagna 157 § 3 mom. gäller lagringsskyldigheten inte innehållet i meddelanden eller förmedlingsuppgifter som samlats vid bläddring av webbsidor. Utskottet anser denna avgränsning och den redan gällande vara synnerligen viktig. Regeringen föreslår att lagringskyldiga företag trots det i fortsättningens ska få registrera också förmedlingsuppgifter och andra uppgifter, om det är nödvändigt för identifiering av en användare av internetaccess-tjänster, elektroniska posttjänster eller internettelefonitjänster. Det är enligt utskottet inte möjligt att i detta skede godkänna att skyldigheten att lagra uppgifter utsträcks till att gälla andra uppgifter än de som uppfyller den absolut huvudsakliga regeln för insamling i samband med bläddring av webbsidor. Därför föreslår utskottet att det förslaget ska utslutas. Behovet av en sådan bestämmelse och möjligheterna att verkställa den kan bedömas senare i samband med bedömningen av konsekvenserna av propositionen.

Genom den ovan föreslagna ändringarna uppfyller bestämmelserna också de krav som ställs i grundlagsutskottets utlåtande.

Utskottet konstaterar att 19 kap. efter ändringarna i sin helhet kommer att vara nationell lagstiftning och inte som regeringens proposition grunda sig på ett ogiltigförklarat direktiv. För tydlighets skull framhåller utskottet också att de ändringar som gäller uppgifter som lagras för myndigheternas behov inte till någon del inverkar på hur och under vilka förutsättningar teleföretag har rätt att behandla och lagra uppgifter för eget behov.

158 §. Skyldigheter och förfaringssätt vid behandling av uppgifter som lagras för myndigheternas behov. Utskottet föreslår att den finska benämningen på ministeriet i 1 och 2 mom. ändras till dess korrekta form.

159 §. Statistik över användning av uppgifter som lagras för myndigheternas behov. Utskottet föreslår att det görs vissa ändringar av teknisk natur i paragrafen. Den statistik som avses i paragrafen ska enligt utskottets förslag lämnas till riksdagens justitieombudsman i stället för till

kommissionen. Förslaget innebär inte att justitieombudsmannens övervakningsuppgifter ändras.

Med hänvisning till 158 § ovan föreslår utskottet motsvarande ändring av den finska benämningen på inrikesministeriet i 1 och 2 mom.

160 §. Behandling och utlämnande av lokaliseringsuppgifter. Utifrån en utredning föreslår utskottet en teknisk ändring av 2 mom. Momentet delas upp i två olika moment så att det nuvarande momentets 2 och 3 mening bildar ett nytt 3 mom. Av detta följer att förslagets nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom. Den föreslagna ändringen motsvarar detaljmotiveringen i propositionen.

163 §. Tillämpningsområde. Enligt uppgift tillämpas 21 kap. i den föreslagna lagen också på registret över domännamn under toppdomänen ax, som förvaltas av Ålands landskapsregering. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande konstaterat att 2 mom. bör ändras så att det inte nämner Ålands landskapsregering, eftersom registreringsuppdraget övergår från Kommunikationsverket till Ålands landskapsregering först efter det att en överenskommelseförordning utfärdats om saken. Kommunikationsutskottet föreslår att 2 mom. ändras på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter.

164 §. Kommunikationsverkets domännamnsverksamhet och förmedling av domännamn. Utskottet föreslår en teknisk ändring av den finska språkdräkten i 3 mom. Ändringen påverkar inte den svenska versionen.

167 §. Anteckning av uppgifter i domännamnsregistret och offentliggörande av uppgifter. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

168 §. Överföring av domännamn och byte av registrar. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet

att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

169 §. Avregistrering av domännamn. Utskottet föreslår att ett nytt 6 mom. fogas till paragrafen. Enligt det får Kommunikationsverket avregistrera ett domännamn, om domstolen genom ett lagakraftvunnet avgörande har förbjudit användningen av domännamnet. Förslaget motsvarar 12 § 1 mom. 5 punkten. i lagen om domännamn (228/2003). Utifrån en utredning till utskottet har bestämmelsen inte tagits in i propositionen därför att det tillämpas relativt sällan. Det ansågs också att myndigheten alltid iakttar lagakraftvunna avgöranden. Utifrån utredningen anser utskottet emellertid att det är nödvändigt att ta in bestämmelsen i lagen.

170 §. Registrarens övriga skyldigheter. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

171 §. Organisering av domännamnsförvaltningen. Utskottet föreslår en precisering av teknisk natur i 2 mom. Preciseringen gäller förutsättningarna för att ge en registrerar en sådan anmärkning som avses i momentet.

173 §. Begränsningar av tillämpningsområdet. Utskottet föreslår en komplettering av teknisk natur med avseende på den andra direktivhänvisningen i 1 mom. 2 punkten.

195 §. Tillgång till kontaktinformationstjänster. Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 3 mom.

206 §. Tillämpningsområde och begränsningar av det. Utskottet föreslår en teknisk ändring på finska i 3 mom. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

211 §. Syn- och hörselskadades tillgång till programutbud. Den föreslagna paragrafen motsvarar huvudsakligen 19 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet. Enligt paragrafrubriken är det fråga om att ge syn- och hörselskadade tillgång till programutbudet. I 2 mom. hänvisas det emellertid till program inom televisionsverksamhet som tjänar allmänintresset, inte till programutbud. Utskottet föreslår att 2 mom. ändras så att det hänvisar till programutbud inom televisionsverksamheten som tjänar allmänintresset i enlighet med 26 §.

214 §. Allmänna principer. Det föreslås att de allmänna principerna för marknadsföring regleras i paragrafen. Enligt 2 mom. får personer som regelbundet förekommer i nyhets- eller aktualitetsprogram varken i bild eller i ljud användas vid marknadsföring. I 224 § finns bestämmelser om ideell och samhällelig reklam.

Grundlagsutskottet ansåg i samband med bedömningen av motsvarande bestämmelser i lagen om televisions- och radioverksamhet att om ett förbud mot att i bild eller i ljud använda personer som regelbundet förekommer i nyhets- eller aktualitetsprogram vid marknadsföring tillämpas på ideell eller samhällelig reklam skulle detta innebära ett stort ingrepp i yttrandefriheten enligt 12 § 1 mom. i grundlagen (GrUU 3/2010 rd, s. 3). Grundlagsutskottet ansåg då att den föreslagna 31 § måste ändras så att förbudet inte gäller ideell reklam, för att lagen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande till den föreliggande propositionen förblir det oklart för utskottet vilket förhållande är mellan de allmänna principerna i 214 § och den ideella och samhälleliga reklamen i 224 §. Det förbud mot marknadsföring som avses i 214 § 2 mom. om allmänna principer ser utan en särskild uteslutande bestämmelse ut att gälla även ideell och samhällelig reklam. Det är i ljuset av utskottets ovan nämnda, tidigare utlåtande problematiskt med avseende på 12 § i grundlagen. Grundlagsutskottet förutsätter därför att regleringen måste ändras så att förbudet i 124 § 2 mom. inte gäller sådan ideell och samhällelig reklam som avses i

224 §. Det är en förutsättning för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Kommunikationsutskottet föreslår att 2 mom. ändras på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter.

219 §. *Förhjuden sponsring.* Utskottet föreslår att paragrafhänvisningen i 2 mom. ändras. Den lagtekniska korrigeringen innebär att hänvisningen är till 218 § i stället för 208 §.

223 §. *Markering och tidsbegränsningar för radioreklam.* Enligt 223 § 3 mom. i propositionen får kommersiella meddelanden som sänds i radioverksamhet som bedrivs utan sådan programkoncession för analog radioverksamhet som avses i 34 § enbart bestå av sponsring eller reklam som hänför sig till radioverksamheten i fråga. Kommunikationsutskottet anser att det utifrån utfrågningen av sakkunniga i utskottet inte finns tillräckliga grunder för det föreslagna förbudet mot reklam. Det framgår av grundlagsutskottets utlåtande att också grundlagsutskottet anser att bestämmelsen i fråga bör utgå, och utskottet hänvisar därför även till det. Kommunikationsutskottet anser att ett förbud mot reklam i onödigt stor utsträckning kan begränsa och försvaga förutsättningarna för att etablera sig i branschen. Därför föreslår utskottet att bestämmelsen ska uteslutas.

227 §. *Skyldighet att distribuera televisionsprogram.* I 1 mom. föreskrivs det om program som omfattas av distributionsskyldigheten. Det är i 1 punkten fråga om Rundradion Ab:s allmännyttiga programutbud, i 2 punkten televisionsprogramutbud inom televisionsverksamhet som tjänar allmänintresset och i 3 punkten material som fritt kan tas emot och som redigerats för ett program som ingår i programutbud som avses i 1 och 2 punkten, reklam i anslutning till programutbudet samt special- och tilläggstjänster i anslutning till programutbudet. Definitionen svarar mot 134 § i den gällande kommunikationsmarknadslagen.

Enligt 351 § 5 mom. i lagförslaget gäller lagens 227 § 1 mom. 2 och 3 punkt till och med

den 31 december 2016. Begränsningen av giltighetstiden ingår också i den gällande kommunikationsmarknadslagen. Den föreslagna begränsningen ska emellertid också gälla material som ingår i Rundradion Ab:s allmännyttiga programutbud och special- och tilläggstjänster i anslutning till programutbudet. Utifrån en utredning till utskottet motsvarar detta inte förslaget syfte och inte heller den gällande kommunikationsmarknadslagen. Utskottet föreslår därför att 1 mom. 1 punkten utökas med ett omnämnande av material som fritt kan tas emot och som redigerats för ett program som ingår i Rundradion Ab:s programutbud special- och tilläggstjänster i anslutning till programutbudet.

På grund av ändringen föreslår utskottet att hänvisningen till 1 punkten utesluts i 1 mom. 3 punkten. Det blir då klart att begränsningen av giltighetstiden i 351 1 § inte på något sätt avser 227 § överföring av Rundradion Ab:s programutbud som avses i 1 mom. 1 punkten.

228 §. *Kanalplatsnumrering.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

230 §. *Placeringsplan.* Utifrån en utredning föreslår utskottet att 1 mom. 2 punkten ändras så att den karta där fastigheterna på området och teleföretagets existerande basstationer har märkts ut ska följa fastighetsindelningen i stället för att anges enligt by eller statsdel. I och med de ändringar i fastighetsbildningslagen och fastighetsregisterlagen som trädde i kraft i februari 2014 (1134/2013 och 1135/2013) är indelning enligt by eller statsdel inte längre av lika stor betydelse för fastighetsindelningen som tidigare.

236 §. *Rätt att i samband med placeringsrätt utföra bygg- och underhållsarbeten på andras områden och byggnader.* Utskottet föreslår att det ord som saknas i den första meningen i 3 mom. (oikeus) införs i den finska texten. Det är fråga om en lagteknisk ändring som inte ändrar momentets innehåll.

238 §. *Anteckning i fastighetsdatasystemet.* Utifrån en utredning föreslår utskottet att paragrafrubriken ändras till Anteckning i fastighetsdatasystemet och att ordet fastighetsregistret i paragraftexten byts ut mot fastighetsdatasystemet. Det är uttryckligen fråga om uppgifter som enligt 13 § 2 mom. i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002) får registreras i fastighetsdatasystemet.

244 §. *Föreskrifter om kommunikationsnät och kommunikationstjänster.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i paragrafen.

245 §. *Krav som gäller lämnande av biträde till myndigheter.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

247 §. *Skyldighet att sörja för informationssäkerheten vid kommunikationsförmedling och tillhandahållande av mervärdestjänster.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

249 §. *Planering av fastigheters och byggnaders interna nät samt teleentreprenad.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

250 §. *Myndighetsnät.* Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om myndighetsnät, om behovet av sådana samt om grupper som är berättigade att använda nät. Enligt en utredning till utskottet bör säkerheten i järnvägstrafiken också ingå i de säkerhetsuppdrag som räknas upp i propositionen. Syftet är utöver att förbättra säkerheten i järnvägstrafiken också att undan-

röja störningar i mobilnätet och att förbättra hörbarheten i tåg i fråga om de kommersiella mobilnäten. Tillägget gör det också möjligt att tillhandahålla de användargrupper som är nödvändiga när det gäller järnvägssäkerheten abonnemang till myndighetsnätverket (VIRVE). Utskottet föreslår därför att järnvägssäkerheten nämns i 1 mom.

254 §. *Väsentliga krav.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 3 mom.

256 §. *Förfarande för bedömning av överensstämmelse.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 5 mom.

261 §. *Fast installation.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

262 §. *Märkning och information.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 1 mom.

263 §. *Anmälan om utsläppande på marknaden.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

264 §. *Krav som gäller särskild radioutrustning och teleterminalutrustning.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

265 §. *Påvisande av behörighet.* Utifrån en utredning föreslår utskottet en ändring av teknisk natur i 3 mom. Det föreslås att Kommunikationsverket ska fastställa examensfordringarna i stället för att besluta om dem.

Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 7 mom.

274 §. *Störningsanmälningar till abonnenter och användare.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 4 mom.

275 §. *Störningsanmälningar till Kommunikationsverket.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 2 mom.

277 §. *Avhjälpan av radiostörningar.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 7 mom.

278 §. *Allmänt nödnummer.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 3 mom.

280 §. *Teleföretags skyldighet att förmedla riktade myndighetsmeddelanden.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela föreskrifter görs i den finska språkdräkten i 6 mom.

284 §. *Närmare bestämmelser om beredskap.* Med hänvisning till 75 § föreslår utskottet att motsvarande ändring av teknisk natur i fråga om Kommunikationsverkets behörighet att meddela

föreskrifter görs i den finska språkdräkten i paragrafen.

285 §. *Ansökningsavgift.* Enligt en utredning till utskottet saknas en hänvisning till 34 § 1 mom., som gäller programkoncession för analog radioverksamhet, i 1 mom. 2 punkten i paragrafen. Det är viktigt att radioverksamhet som utövas i ett digitalt markbundet masskommunikationsnät (som regleras i 22 § 1 mom.) och radioverksamhet som utövas i ett analogt markbundet masskommunikationsnät (regleras i 34 § 1 mom.) bägge behandlas på samma sätt när det gäller ansökningsavgift för programkoncession. Utskottet föreslår därför att en hänvisning till 34 § 1 mom. tas in i 1 mom. 2 punkten.

303 §. *Kommunikationsverkets allmänna uppgifter.* Utskottet föreslår att det görs en ändring av teknisk natur i paragrafhänvisningen i 4 mom. Hänvisningen gäller 176—178 och 189 §. Enligt uppgift borde den gälla 176—179 och 190 §.

305 §. *Dataombudsmannens uppgifter.* Med hänvisning till en utredning föreslår utskottet en ändring av teknisk natur i 1 mom. 1 punkten. I stället för identifieringsuppgifter bör det stå förmedlingsuppgifter.

Utifrån utredningen föreslår utskottet att ett nytt 2 mom. tas in i lagen enligt vilket en avgift kan tas ut hos sammanslutningsabonnenterna för tillsynsuppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten. Genom förordning av justitieministeriet utfärdas bestämmelser om när åtgärderna ska vara avgiftsbelagda och om avgiftens storlek enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Utskottets förslag motsvarar till sitt innehåll innehållet i det gällande 32 § 2 mom. i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

306 §. *Konsumentombudsmannens uppgifter.* Paragrafen räknar upp de uppgifter som konsumentombudsmannen har och som går tillbaka på informationssamhällsbalken. En utredning till utskottet ger vid handen att den föreslagna formuleringen inte helt och hållet täcker konsumentombudsmannens befogenheter. Utskottet före-

slår därför att andra meningen i paragrafen ändras. Enligt den nya lydelsen ska konsumentombudsmannen med stöd av konsumentsskyddslagen (38/1978) utöva tillsyn över att avtalsvillkor, marknadsföring och förfaranden i kundrelationer är förenliga med lag med avseende på konsumentskyddet.

307 §. Vissa andra myndigheters uppgifter. Utskottet föreslår att begreppet tullmyndigheterna byts ut mot Tullen som är den korrekta formen. Motsvarande ändring av teknisk natur föreslås i fråga om Gränsbevakningsväsendet.

Utskottet föreslår utifrån utredning en lagteknisk korrigerig av paragrafhänvisningen i överensstämmelse med gällande lagstiftning.

309 §. Handräckning. Med hänvisning till det som konstaterats i fråga om 307 § föreslår utskottet att benämningarna Tullen och Gränsbevakningsväsendet även används i 309 § 1 mom.

310 §. Särskild skyldighet att höra parter. Enligt 1 mom. ska företrädare för teleföretag och andra användare ges tillfälle att yttra sig om bl.a. beslut om teleområden (2 punkten). Enligt 98 § i lagförslaget meddelar Kommunikationsverket föreskrifter om indelningen i teleområden. Utskottet föreslår därför att 310 § 1 mom. 2 punkten ändras så att den hänvisar till Kommunikationsverkets föreskrifter.

311 §. Kommunikationsverkets och statsrådets skyldighet att offentliggöra beslut och meddelanden. Det föreslås i 1 mom. att Kommunikationsverket ska offentliggöra beslut om bl.a. indelningen i teleområden. Med hänvisning till vad som konstateras i fråga om 310 §, föreslår utskottet att 1 mom. preciseras så att Kommunikationsverket ska offentliggöra föreskrifter om indelningen i teleområden.

316 §. Behandling och utplåning av uppgifter om kommunikation och lokalisering. Paragrafens 5 mom. innehåller en hänvisning till kreditinstitutlagen. Riksdagen godkände den 17 juni 2014 den nya kreditinstitutslagen (/), och utskottet före-

slår därför att den första laghänvisningen ändras till att gälla 15 kap. 14 § i den nya lagen.

326 §. Inspektion av teleutrustning. Det är enligt utskottet viktigt att understryka att de avkodningssystem som nämns i 1 mom. 5 punkten avser just sådana avkodningssystem som är förbjudna enligt 269 § 2 mom. Enligt motiveringen till paragrafen kan det vara fråga om utrustning, ett datorprogram eller något annat system eller en del av ett sådant system. Utskottet föreslår att 1 mom. 5 punkten ändras så att 296 § 2 punkten ingår i hänvisningen.

Utskottet föreslår dessutom att det görs en lagteknisk korrigerig i paragrafhänvisningen i 2 mom. Det är meningen att hänvisningen ska gälla 348 § och inte 349 §.

331 §. Interimistiska beslut. Utskottet föreslår en ändring av skrivningen i det finska lagförslaget i början av 1 mom.

333 §. Påföljdsavgift för teleföretag. Paragrafens 4 mom. innehåller en hänvisning till lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013). Utskottet föreslår att hänvisningen kompletteras med författningsnummer.

334 §. Påföljdsavgift för utövare av televisions- eller radioverksamhet. Utskottet föreslår en lagteknisk ändring i hänvisningen till 25 och 26 kap. i 2 mom. i det finska lagförslaget.

Dessutom föreslår utskottet att överflödiga tecken stryks i 4 mom. i det finska lagförslaget.

339 §. Avbrytande av vidaresändning av televisionsprogramutbud. I 1 mom. 1 punkten hänvisas till 11 kap. 10 a § i strafflagen. Utifrån inkommen utredning föreslår utskottet att hänvisningen ändras så att den gäller 11 kap. 10 § i strafflagen. Det är fråga om en lagteknisk ändring.

344 §. Överklagande hos förvaltningsdomstolen. Det finns enligt utredningen inte någon särskild bestämmelse om sökande av ändring i ett beslut på grund av omprövningsbegäran. Utskottet anser att det bör framgå av lagen hur i ett beslut

med anledning av begäran om omprövning överklagas och om överklagande enligt 344 § gäller endast förvaltningsbeslut eller om det också gäller Kommunikationsverkets eller inrikesministeriets omprövningsbeslut. Eftersom ändring i Kommunikationsverkets förvaltningsbeslut först söks genom omprövningsbegäran, bör dessa utslutas från de överklaganden hos förvaltningsdomstolen som avses i 344 §. Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att också överklagande av beslut med anledning av omprövningsbegäran beaktas i tillbörlig utsträckning.

Utskottet föreslår dessutom att sista satsen i 1 mom. ersätts med en bisats. Sådana beslut som avses i momentet får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms senare i lagen. Det är fråga om en lagteknisk ändring.

345 §. Överklagande hos högsta förvaltningsdomstolen. Enligt den huvudregel för överklagande som ingår i 1 mom. får beslut som meddelats av en förvaltningsdomstol enligt 344 § överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Utifrån en utredning är det motiverat att införa besvärsmått hos högsta förvaltningsdomstolen i lagförslaget. Det ska trots det inte förutsättas att besvärstillstånd beviljas i tvångsmedels- och sanktionsärenden. Det är enligt uppgift fråga om beslut som meddelats av en förvaltningsdomstol i ärenden som gäller återkallande av en programkoncession enligt 32 §, återkallande av radiotillstånd enligt 49 §, placering enligt 233 §, ändring eller upphävande av placeringsrätt enligt 235 § och återkallande av ett beslut att utse bedömningsorgan enligt 255 §.

Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att beslut som förvaltningsdomstolen har meddelat i fråga om dessa grupper av ärenden får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över förvaltningsdomstolens övriga beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Utskottet föreslår också en lagteknisk ändring i 3 mom. Moment hänvisningen föreslås gälla 1 mom. i stället för 2 mom.

347 §. Avkodningssystemsförseelse. Utskottet föreslår att det görs två ändringar av teknisk natur i 2 mom. Den ena gäller enbart det finska lagförslaget.

348 §. Teletrustningsförseelse. Utifrån en utredning föreslår utskottet en ändring av teknisk natur i 1 mom. 3 punkten. Enligt förslaget ska paragrafhänvisningarna till 254 och 329 § ändras till att hänvisa till 253 och 327 §.

I början av 1 mom. 4 punkten hänvisas till 258 §, som avser säkerställande av radioutrustningars överensstämmelse. Utöver radioutrustningar nämns också radiomottagare i den bestämmelsen, och utskottet föreslår därför att radiomottagare nämns också i 1 mom. 4 punkten för tydlighets skull. I slutet av 1 mom. 4 punkten hänvisas också till 262 §, vars 1 mom. gäller märkning av teletrustning och 2 mom. meddelande om användningsändamål när det gäller radioutrustning och teleterminalutrustning. Enligt uppgift är det meningen att 1 mom. 4 punkten ska hänvisa till 262 § 1—2 mom. Utskottet föreslår att hänvisningarna korrigeras.

349 §. Dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation. Paragrafen anger de skyldigheter vars försummelse leder till straff för dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation.

I 1 mom. 4 punkten hänvisas till 160 § i dess helhet. I 5 mom. i den paragrafen (4 mom. i RP) skyddas lokaliseringssuppgifter som gäller fysiska personers geografiska position. Till straff för brott mot denna tystnadsplikt döms enligt 350 § 2 mom. i den föreslagna lagen enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, Utskottet konstaterar att det i 349 § i så fall bör hänvisas enbart till 160 1—4 §. Utskottet föreslår därför en ändring i 1 mom. 4 punkten.

I 1 mom. 6 punkten hänvisas det till 158 § i fråga om skyldigheterna i bestämmelsen. Utifrån en utredning till utskottet är det fråga om skyldigheter när det gäller informationssäkerheten enligt 158 § 3 mom. Utskottet föreslår att pa-

ragrafhänvisningen i 6 punkten preciseras så att det är den som underlåter att iakttä skyldigheten enligt 158 § 3 mom. som döms till straff. Det är här fråga om en precisering av teknisk natur.

I 1 mom. 9 punkten bestäms om straff för den som underlåter att iakttä vissa skyldigheter när det gäller kontaktinformationstjänster. Hänvisningen i punkten gäller 195—199 §. Enligt uppgift är hänvisningen onödigt omfattande, eftersom skyldigheterna i fråga ingår i 197—199 §. Utskottet föreslår att hänvisningen preciseras till att gälla 197-199 §. Vidare föreslår utskottet att ordet "kataloger" ändras till "tjänster", eftersom det som avses är kontaktinformationstjänster.

I 1 mom. 10 punkten hänvisas till direktmarknadsföring, marknadsföring av telefonabonnemang eller registrering eller användning av information i strid mot 200—205 §. Enligt uppgift borde bestämmelsen inte hänvisa till 204 §, eftersom det inte är fråga om kriminalisering av verksamheten. Utskottet föreslår att paragrafhänvisningen ändras till att gälla 200—203 och 205 §.

350 §. Hänvisningar till strafflagen. Utskottet föreslår att hänvisningen till 160 § 4 mom. i 2 mom. ändras till att gälla 5 mom. i den paragrafen. På grund av den uppdelning av 160 2 mom. som föreslås ovan blir 4 mom. ett nytt 5 mom. Det är fråga om en lagteknisk ändring.

351 §. Ikraftträdande. Det föreslagna 15 kap. om avtal om kommunikationstjänster innehåller bestämmelser om användarens och abonnentens rättigheter. Enligt uppgift blir teleföretagen till följd av de ändrade bestämmelserna tvungna att väsentligt ändra sina gällande avtal om kommunikationstjänster. Utskottet anser det vara skäligt att tillräckligt med tid reserveras för förberedelse och genomförande av Kommunikationsverkets föreskrifter och teleföretagens avtalsändringar till följd av 15 kap. Därför föreslår utskottet att de föreslagna 15 kap. och 135 § ska träda i kraft först den 1 juli 2015. Det nya 3 mom. som därmed läggs till innebär att 3-8 mom. blir 4—9 mom.

352 §. Övergångsbestämmelser. Vid utfrågningen av sakkunniga har det framgått att övergångsbestämmelserna i lagförslaget måste kompletteras för att rättsläget efter den nya lagens ikraftträdande ska vara helt klart. Utskottet föreslår att en ny övergångsbestämmelse om giltigheten för nät- och programkoncessioner, radiotillstånd, identifieringssignaler för radiostationer och behörighets- och kompetensbevis.

Utskottet föreslår också en ny övergångsbestämmelse om skyldigheten att distribuera televisionsutbud enligt 134 § 1 mom. 3 punkten i kommunikationsmarknadslagen och skyldigheten enligt 19 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet att ge syn- och hörselskadade till programutbud.

Utskottet föreslår också övergångsbestämmelser om skyldigheten för dels utövare av televisionsverksamhet, dels utövare av radioverksamhet att förmedla varningsmeddelanden med stöd av 15 a § 4 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet.

I det sista momentet föreslås det att en hänvisning i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den till en lag som upphävts genom den föreslagna lagen ska anses avse motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen. Sakkunniga har påmint om besluten från 2011 om koncessioner för analog radioverksamhet för den period som går ut 2019. I dem hänvisas till lagen om radiofrekvenser och teletrustningar, som ska upphävas genom den föreslagna lagen, och lagens 6 a §. Med stöd av den har kommunikationsministeriet utfärdat förordningen om en användningsplan för radiofrekvenser.

Utskottet föreslår att det ska klargöras i sista momentet, att det om det i bestämmelser som utfärdats med stöd av en lag som upphävs genom denna lag hänvisas till en lag som upphävts genom denna lag, ska hänvisningen anses avse motsvarande bestämmelse i denna lag. Genom tillägget säkerställs det att Kommunikationsverkets föreskrifter som utfärdats med stöd av 96 § i den föreslagna lagen tillämpas på programkoncessioner för analog radioverksamhet efter det att den föreslagna lagen har trätt i kraft.

Till följd av de ändringar som utskottet föreslagit blir 2—4 mom. i propositionen nya 3-5 mom. På motsvarande sätt blir 5 och 6 mom. i propositionen nya 9 och 10 mom. Följaktligen blir det ändrade 7 mom. i propositionen ett nytt 11 mom.

Lagmotion LM 2/2014 rd

Lagmotionens syfte att minska förekomsten av felringda nödsamtal är enligt kommunikationsutskottet ett mycket lovvärt syfte. På motsvarande sätt belastas nödcentralerna i onödan därför att samtal till nödnumret som är avsedda för nummer som ligger nära nödnumret styrs till en nödcentral. Det föreslås i lagmotionen att telefonnummer som av misstag kan sammanblandas med nödnumret 112 inte ska vara i bruk.

Utskottet anser att förseningar som beror på onödiga samtal försvagar de hjälpbehövandes säkerhet och också kan äventyra människors liv. Enligt uppgift är förslaget i praktiken emellertid

problematiskt på grund av internationella målsättningar för harmoniseringen av nummeranvändningen. Därför föreslår utskottet att lagmotionen förkastas. Utskottet vill ändå framhålla behovet av att söka lösningar på problemet, exempelvis genom ökad information, och behovet av att föra fram problemet också på EU-nivå.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 och 3 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1 med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

förkastar lagmotion LM 2/2014 rd och

godkänner sex uttalanden (Utskottets förslag till uttalanden).

1.

Informationssamhällsbalk

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syften och definitioner

1 § (Som i RP)

2 §

Tillämpning av vissa bestämmelser

Bestämmelserna i 136—145 och 247 § i denna lag tillämpas på verksamhetsutövare som avses i dessa bestämmelser om (utesl.)

1) verksamhetsutövaren har ett verksamhetsställe i Finland eller i övrigt står under finsk jurisdiktion,

2) verksamhetsutövaren inte har något verksamhetsställe inom Europeiska unionens medlemsstaters territorium, men verksamhetsutövarens viktiga anordningar för förmedling av kom-

munikation som ingår i en tjänst är belägna i Finland eller administreras i Finland,

3) verksamhetsutövaren inte har något verksamhetsställe inom Europeiska unionens medlemsstaters territorium, men användarna finns i Finland och det framgår av innehållet i den tjänst som tillhandahålls eller av dess marknadsföring att tjänsten tillhandahålls i Finland.

(Nytt)

Denna paragraf begränsar inte tillämpningen av internationellt privaträttsliga bestämmelser i finsk lagstiftning. (Ny)

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

(1—30 punkten som i RP)

31) *accessnät* den del av ett fast kommunikationsnät som finns mellan *abonentens* abonnemang och en anordning varmed meddelanden kan styras,

(32—43 punkten som i RP)

AVDELNING II

ANMÄLNINGSPLIKTIG VERKSAMHET OCH KONCESSIONER

2 kap.

Anmälningspliktig verksamhet

4 §

Anmälningsplikt som gäller bedrivande av verksamhet

När det gäller följande verksamheter ska verksamhetsutövaren göra en elektronisk anmälan till Kommunikationsverket innan verksamheten inleds:

(1—3 punkten som i RP)

4) *om ett företag använder avkodningssystem i samband med tillhandahållande av linjära be-*

tal-tv-tjänster i ett markbundet digitalt masskommunikationsnät (betal-tv-anmälan).

(2—6 mom. som i RP)

Om orsaken till att en kommunikationstjänst upphör enligt 1 mom. är att nättjänsten avbryts, ska det nätföretag inom vars kommunikationsnät tjänsteföretaget verkar underrätta *det teleföretag som tillhandahåller kommunikationstjänsten* och Kommunikationsverket om saken senast fyra veckor innan nättjänsten avbryts.

5 §

(Som i RP)

3 kap.

Nätkoncession

6 och 7 §

(Som i RP)

8 §

Beviljande av nätkoncession

Statsrådet beviljar nätkoncessioner för televerksamhet som avses i 6 § 1 mom. *och för sådan verksamhet i myndighetsnät som avses i 6 § 2 mom.* utan motprestation och på det sätt som anges i 10 §.

(2 mom. som i RP)

9—15 §

(Som i RP)

16 §

Villkor för nätkoncession

(1—3 mom. som i RP)

Nätkoncession för tillhandahållande av nättjänster i ett markbundet masskommunikationsnät kan beviljas på villkor att koncessionshavaren för sin del sörjer för att Rundradion Ab samt innehavare av programkoncession enligt 22 § i denna lag och 3 § 1 mom. i landskapslagen om radio- och televisionsverksamhet i Ålands för-

fattningssamling (2011:95) får tillgång till den kapacitet de behöver för verksamheten.
(5 mom. som i RP)

17 och 18 §
(Som i RP)

19 §

Återkallande av nätkoncession

Statsrådet kan återkalla en nätkoncession helt eller delvis, om

(1 och 2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten)

(3 och 4 punkten som i RP)

(2 och 3 mom. som i RP)

20 och 21 §
(Som i RP)

4 kap.

Programkoncession för digital televisions- och radioverksamhet

22 §

Digital televisions- och radioverksamhet som kräver programkoncession

För utövande av televisions- och radioverksamhet i ett markbundet digitalt masskommunikationsnät krävs programkoncession *förutom i fråga om verksamhet där*

1) *audiovisuella innehållstjänster eller radiosändningar kan tas emot endast i läroanstalter, sjukhus, hotell eller i andra motsvarande inrättningar, eller*

2) *tillhandahållandet av audiovisuellt innehåll inte är regelbundet med hänsyn till programmets antal eller sändningarnas förekomst och där tillhandahållandet inte är det huvudsakliga syftet med en tjänst.*

(2 mom. som i RP)

23—25 §
(Som i RP)

26 §

Beviljande av programkoncession för televisionsverksamhet som tjänar allmänintresset

(1—4 mom. som i RP)

Om alla sökande som uppfyller de förutsättningar som anges i 3 mom. inte kan anvisas tillräcklig sändningskapacitet eller om beviljandet av programkoncession kan få betydande konsekvenser för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden, ska koncession beviljas av statsrådet. Kommunikationsverket ska offentliggöra detta och samtidigt meddela de sökande att ärendet lämnas över *till en behörig myndighet*. En sökande kan inom två veckor från det att ärendet lämnades över lämna statsrådet en ansökan som kompletteras med det planerade programinnehållet.

(6—8 mom. som i RP)

27—30 §
(Som i RP)

31 §

Hur en programkoncession förfaller

En programkoncession som beviljats för televisions- eller radioverksamhet förfaller om regelbunden verksamhet i enlighet med koncessionen inte har inletts senast sex månader från ingången av koncessionsperioden eller om den regelbundna sändningsverksamheten har avbrutits för längre tid än 30 dygn. Verksamheten anses stämma överens med koncessionen endast om den utövas på alla de frekvenser eller områden som koncessionen berättigar till. Kommunikationsverket ska meddela koncessionshavaren att koncessionen har förfallit. *Om de frekvenssheter eller frekvensområden som koncessionen gäller ändras och verksamheten inte har inletts inom det område som ändringen gäller senast sex månader efter det att ändringen trädde i*

kraft, förfaller koncessionen till den del den ändrats.

(2 mom. som i RP)

32 och 33 §
(Som i RP)

5 kap.

Programkoncession för analog radioverksamhet

34—38 §
(Som i RP)

6 kap.

Radiotillstånd

39 och 40 §
(Som i RP)

41 §

Förutsättningar för beviljande av radiotillstånd och frekvensreservering

(1—3 mom. som i RP)
(Som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(5 mom. som i RP)

42—44 §
(Som i RP)

45 §

Beviljande av frekvensreservering

(Som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2 och 3 mom. som i RP)

46—48 §
(Som i RP)

49 §

Återkallande av radiotillstånd och frekvensreservering

Kommunikationsverket kan helt eller delvis återkalla radiotillstånd eller radiofrekvensreserveringar, om

1) tillståndshavaren trots åtgärder enligt 330—332 § på ett för störningsfri radiokommunikation väsentligt sätt gör sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av denna lag eller av bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den, eller gör sig skyldig till ett väsentligt brott mot den betalningsskyldighet som gäller radiotillståndet eller radiofrekvensreserveringen,

(2—8 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

50 §

(Som i RP)

AVDELNING III

SKYLDIGHETER OCH SAMHÄLLSOMFATTANDE TJÄNSTER

7 kap.

Grunderna för skyldigheter

51 §
(Som i RP)

52 §

Marknadsanalys och beslut om betydande marknadsinflytande

(1—3 mom. som i RP)

Kommunikationsverket ska ändra ett beslut om betydande marknadsinflytande, om det utifrån en marknadsanalys konstateras ha skett betydande förändringar i konkurrensläget på marknaden. Genom beslutet kan Kommunikations-

verket upphäva ett *företags* ställning som ett företag med betydande inflytande på en viss marknad, om det utifrån en marknadsanalys konstateras att *företaget* inte längre har ett sådant betydande marknadsinflytande som avses i 3 mom.

53—55 §
(Som i RP)

8 kap.

Skyldigheter vid överlåtelse av nyttjanderätt

56—59 §
(Som i RP)

9 kap.

Samtrafik

60—66 §
(Som i RP)

10 kap.

Övriga skyldigheter

67—74 §
(Som i RP)

75 §

Tillsyn över kostnadsberäkningssystemet

(1 mom. som i RP)

(Det inledande stycket som i RP. Utskottets ändringsförslagspåverkar inte den svenska texten.)

(1—4 punkten som i RP)

(3 mom. som i RP)

76—81 §
(Som i RP)

11 kap.

Förfarande

82—84 §
(Som i RP)

12 kap.

Samhällsomfattande tjänster

85 §
(Som i RP)

86 §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för allmänna telefonitjänster

(1—3 mom. som i RP)

Kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om hur anslutningar tekniskt ska genomföras eller vilka tekniska egenskaper de ska ha för att även personer med funktionsnedsättning ska kunna använda abonnemangen.

87 §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för internetaccess-tjänster

(1—3 mom. som i RP)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslagspåverkar inte den svenska texten.)

88 §
(Som i RP)

89 §

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avser kontaktinformationstjänster

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslagspåverkar inte den svenska texten.)

90—94 §
(Som i RP)

100—102 §
(Som i RP)

AVDELNING IV

FREKVENSER OCH NUMRERING

13 kap.

Frekvensförvaltning

95 och 96 §
(Som i RP)

97 §

Särskilda bestämmelser om frekvensförvaltning

(1—3 mom. som i RP)

Ett radiotillstånd som beviljas i enlighet med 40 § och en frekvensreservering enligt 44 §, ett behörighetsbevis enligt 265 §, ett kompetensbevis enligt 266 § och ett beslut om identifierings-signaler för radiostationer som fattats med stöd av 304 § 1 mom. 5 punkten kan undertecknas maskinellt. (Nytt)

14 kap.

Numrering

98 §
(Som i RP)

99 §

Av Kommunikationsverket meddelade föreskrifter om numrering

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3 mom. som i RP)

103 §

Tekniska föreskrifter om nummerportabilitet

(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2 mom. som i RP)

104 §

Telekommunikation inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

105 §
(Som i RP)

AVDELNING V

**ANVÄNDARES OCH ABONNENTERS
RÄTTIGHETER I SAMBAND MED KOM-
MUNIKATIONSTJÄNSTER**

106 §

Tillämpningsområde och bestämmelsernas tvingande natur

(1 mom. som i RP)

Bestämmelserna i 118—123 §, 125 § 2—4 mom. och 126 §, 134 § 1 mom. och 135 § ska tillämpas på andra avtal än sådana som ingås med konsumenter endast om inget annat har överenskommits.

(3 mom. som i RP)

<p>15 kap.</p> <p>Avtal om kommunikationstjänster</p> <p>107—109 § (Som i RP)</p> <p>110 §</p> <p><i>Nätneutralitet</i></p> <p>En leverantör av internetaccessstjänster får inte begränsa abonnentens eller användarens möjligheter att använda internetaccessstjänster, utom</p> <p>1) för att oundgängligt trygga de i avtalet om kommunikationstjänsten på ett överskådligt och heltäckande sätt angivna internetaccessstjänsternas kvalitet, variationsintervallet för överföringshastigheten eller andra viktiga egenskaper, (2 punkten som i RP)</p> <p>3) för att värna om informationssäkerhet och undanröja störningar på det sätt som föreskrivs i 243, 272 och 273 § eller på ett med dem jämförbart sätt som avses någon annanstans i lag,</p> <p>4) för att upprätthålla internetaccessstjänsternas och övriga kommunikationstjänsters kvalitetskrav i enlighet med 243 och 244 §. (2 mom. som i RP)</p> <p>En leverantör av internetaccessstjänster ska i sin marknadsföring och på annat sätt se till att abonnenter och användare får tillräcklig information om de eventuella relevanta återverkningar de begränsningar som avses i 1 mom. kan få på användningen av tjänsterna. (Nytt)</p> <p>(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.) (5 och 6 mom. som 3 och 4 mom. i RP)</p> <p>111—119 § (Som i RP)</p> <p>120 §</p> <p><i>Fel i leveransen av kommunikationstjänster</i></p> <p>(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.) (2 mom. som 3 mom. i RP)</p>	<p>(3 mom. <i>utesl.</i>)</p> <p>121—129 § (Som i RP)</p> <p>130 §</p> <p><i>Skyldighet att offentliggöra kvalitetsinformation</i></p> <p>(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.) (2 mom. som i RP)</p> <p>16 kap.</p> <p>Särskilda bestämmelser om allmänna telefonitjänster</p> <p>131 § (Som i RP)</p> <p>132 §</p> <p><i>Identifiering av abonnemang</i></p> <p>(1—5 mom. som i RP)</p> <p>Teleföretag ska se till att de hinder som avses i 2 och 4 mom. kan kringgå då upplysningar lämnas ut till myndigheter som tar emot nödmeddelanden i enlighet med 321 § eller till polisen i enlighet med vad som föreskrivs särskilt. Uppgifter som ska lagras enligt 157 § får lämnas ut endast till myndigheter som enligt lag har rätt att få uppgifterna. (7 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)</p> <p>133 § (Som i RP)</p> <p>134 §</p> <p><i>Specificering av fakturor och specificering per uppkoppling</i></p> <p>(1—6 mom. som i RP) (7 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)</p>
---	---

135 §

Rätt att begränsa användningen av ett abonnemang till mottagning av annat än kommunikationstjänster

(1 mom. som i RP)
(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

AVDELNING VI

KOMMUNIKATIONENS KONFIDENTIALITET SAMT INTEGRITETSSKYDD

17 kap.

Behandling av elektroniska meddelanden och förmedlingsuppgifter

136—142 §
(Som i RP)

143 §

Behandlingsrätt i fall av missbruk

(1 mom. som i RP)
(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

144 §
(Som i RP)

145 §

Dokumentering av behandlingshistorik

(1 mom. som i RP)
(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

18 kap.

Särskilda bestämmelser om sammanslutningsabbonenter

146—156 §
(Som i RP)

19 kap.

Uppgifter som hänför sig till myndighetsverksamhet

157 §

Skyldighet att lagra uppgifter för myndigheternas behov

Trots vad som i denna avdelning föreskrivs om behandling av förmedlingsuppgifter *ska ett företag som särskilt utsetts genom beslut av inrikesministeriet och som har gjort televerksamhetsanmälan (lagringsskyldigt företag) under de förutsättningar som anges nedan se till att de uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten enligt 2 och 3 mom. lagras under de lagringstider som avses i 4 mom.* Uppgifterna får endast användas för att kunna utreda och åtalspröva brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen (806/2011).

Lagringsskyldigheten gäller uppgifter som avser

1) *sådana telefonitjänster eller textmeddelandetjänster i mobilnät som tillhandahålls av ett lagringsskyldigt företag, inklusive samtal som har kopplats men inte besvarats eller samtal som har förhindrats till följd av en driftåtgärd i nätet,*

2) *internettelefonitjänster som tillhandahålls av ett lagringsskyldigt företag, med vilket avses tjänster som tillhandahålls av tjänsteföretag och som ända till slutkunderna är baserade på internetprotokoll och möjliggör samtal,*

3) *internetaccess-tjänster som tillhandahålls av ett lagringsskyldigt företag,*

(4 och 5 punkten *utesl.*)

Lagringsskyldigheten enligt 2 mom. 1 och 2 punkten gäller uppgifter om abonnentens och

den registrerade användarens namn och adress, abonnemangets identifieringsuppgifter och uppgifter med vilkas hjälp en användare av kommunikationstjänster kan identifieras samt meddelandets typ och mottagare samt tidpunkt och varaktighet för användarens transaktioner, inklusive omstyrda samtal, kan fastställas. Lagringsskyldigheten i fråga om en tjänst som avses i 2 mom. 1 punkten gäller dessutom uppgifter med vilkas hjälp den kommunikationsutrustning som använts och användarens position när transaktionen inleddes kan fastställas. Lagringsskyldigheten i fråga om en tjänst som avses i 2 mom. 3 punkten gäller uppgifter om abonnenten och den registrerade användarens namn och adress, abonnemangets identifieringsuppgifter och installeringsadress och uppgifter med vilkas hjälp en användare av kommunikationstjänster och den utrustning som använts kan identifieras samt tidpunkt och varaktighet för tjänsternas användning kan fastställas. Vilka uppgifter som lagras ska avgränsas till endast de som med beaktande av tjänstens tekniska genomförande är nödvändiga för att specificera den information som avses ovan i detta moment. (Nytt)

Lagringstiden för uppgifter om de tjänster som avses i 2 mom. 1 punkten är 12 månader, de tjänster som avses i 2 mom. 3 punkten 9 månader och de tjänster som avses i 2 mom. 2 punkten 6 månader. Lagringstiden börjar när transaktionen inleds. (Nytt)

Lagringsskyldigheten gäller inte innehållet i meddelanden eller förmedlingsuppgifter som samlats vid bläddring av webbsidor. (Utesl.).

(6—8 mom. som 4—6 mom. i RP)

158 §

Skyldigheter och förfaringssätt vid behandling av uppgifter som lagras för myndigheternas behov

(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3—6 mom. som i RP)

159 §

Statistik över användning av uppgifter som lagras för myndigheternas behov

Inrikesministeriet ska varje år till riksdagens justitieombudsman lämna statistik över användningen av uppgifter som lagras med stöd av denna lag. Av statistiken ska det framgå

(1—3 punkten som i RP)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

20 kap.

Lokaliseringsuppgifter och andra uppgifter som anger läget för abonnemang eller terminalutrustning

160 §

Behandling och utlämnande av lokaliseringssuppgifter

(1 mom. som i RP)

Samtycke som avses i 1 mom. gör det inte möjligt att avvika från vad som någon annanstans i denna lag föreskrivs om användares och abonnenters rätt att få lokaliseringssuppgifter. (Utesl.)

Lokaliseringsuppgifter får behandlas endast i den omfattning som syftet med behandlingen kräver och behandlingen får inte begränsa integritetsskyddet mer än nödvändigt. Efter behandlingen ska lokaliseringssuppgifterna förstöras eller ges en sådan form att de inte kan kopplas till abonnenten eller användaren, om inte något annat föreskrivs i lag. (Nytt)

(4 och 5 mom. som 3 och 4 mom. i RP)

161 och 162 §

(Som i RP)

AVDELNING VII

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OMELEKTRONISKA TJÄNSTER

21 kap.

Domännamn

163 §

Tillämpningsområde

(1 mom. som i RP)

Vad som i detta kapitel föreskrivs om det domännamnsregister som förvaltas av Kommunikationsverket ska också tillämpas på registret över domännamn under toppdomänen ax (*utesl.*).

164 §

Kommunikationsverkets domännamnsverksamhet och förmedling av domännamn

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

165 och 166 §

(Som i RP. Utskottets ändringsförslag i 166 § påverkar inte den svenska texten.)

167 §

Anteckning av uppgifter i domännamnsregistret och offentliggörande av uppgifter

(1—3 mom. som i RP)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag i 166 § påverkar inte den svenska texten.)

168 §

Överföring av domännamn och byte av registrar

(1—3 mom. som i RP)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag i 166 § påverkar inte den svenska texten.)

169 §

Avregistrering av domännamn

(1—5 mom. som i RP)

Kommunikationsverket får avregistrera ett domännamn, om en domstol genom ett lagakraftvunnet avgörande har förbjudit användningen av domännamnet. (Nytt)

170 §

Registrarens övriga skyldigheter

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag i 166 § påverkar inte den svenska texten.)

171 §

Organisering av domännamnsförvaltningen

(1 mom. som i RP)

Kommunikationsverket kan ge en registrar en anmärkning, om registraren bryter mot denna lag eller bestämmelser, föreskrifter och beslut som utfärdats med stöd av den. I samband med anmärkningen kan Kommunikationsverket ålägga registraren att inom en rimlig tid rätta till felet eller försummelsen. Om felet eller försummelsen inte rättas till inom utsatt tid kan Kommunikationsverket för en tid av högst ett år förbjuda registraren att registrera domännamn eller göra anteckningar som gäller domännamn i domännamnsregistret.

172 §

(Som i RP)

22 kap.

Tillhandahållande av informationssamhällets tjänster

173 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Bestämmelserna i detta kapitel ska inte tillämpas på

(1 punkten som i RP)

2) frågor som hör till tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (*direktivet om integritet och elektronisk kommunikation*),

(3—5 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

174—194 §

(Som i RP)

23 kap.

Kontaktinformationstjänster

195 §

Tillgång till kontaktinformationstjänster

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

196—199 §

(Som i RP)

24 kap.

Elektronisk direktmarknadsföring och kakor

200—205 §

(Som i RP)

AVDELNING VIII

REGLERING AV AUDIOVISUELLA TJÄNSTER OCH RADIOVERKSAMHET

25 kap.

Innehållet i televisionssändningar och beställ-tv

206 §

Tillämpningsområde och begränsningar av det

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(4 och 5 mom. som i RP)

207—210 §

(Som i RP)

211 §

Syn- och hörselskadades tillgång till programutbud

(1 mom. som i RP)

Ljud- och textningstjänsten ska införas i de allmännyttiga programutbud som avses i lagen om Rundradion Ab. Genom förordning av statsrådet utfärdas det bestämmelser om de *programutbud* inom televisionsverksamhet som tjänar allmänintresset enligt 26 § i vilka ljud- och textningstjänst också ska införas. Ljud- och textningstjänst behöver dock inte införas i musikföreställningar och sportprogram. Kostnader som ljud- och textningstjänsten medför för utövare av annan än allmännyttig televisionsverksamhet får inte överskrida en procent av utövarens omsättning under föregående räkenskapsperiod.

(3 och 4 mom. som i RP)

212 och 213 §

(Som i RP)

26 kap.

Marknadsföring

214 §

Allmänna principer

(1 mom. som i RP)

Personer som regelbundet förekommer i nyhets- eller aktualitetsprogram får varken i bild eller i ljud användas vid marknadsföring *med undantag av sådan ideell eller samhällelig reklam som avses i 224 §.*

(3—5 mom. som i RP)

215—218 §

(Som i RP)

219 §

Förbjuden sponsring

(1 mom. som i RP)

Om sponsorn för ett program är ett företag vars verksamhet omfattar tillverkning eller försäljning av medicinska produkter eller medicinska behandlingar, får företagets namn eller symbol anges i anslutning till programmet med beaktande av 218 §. I detta sammanhang får dock inte sådana medicinska produkter eller medicinska behandlingar föras fram som i Finland kan erhållas bara på läkarordination.

(3 mom. som i RP)

220—222 §

(Som i RP)

223 §

Markering och tidsbegränsningar för radioreklam

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. *utesl.*)

224—226 §

(Som i RP)

27 kap.

Skyldighet att distribuera televisionsprogram samt numrering av kanalplatser

227 §

Skyldighet att distribuera televisionsprogram

Teleföretag som tillhandahåller nättjänster i kabeltelevisionnät är skyldiga att i nätet utan ersättning distribuera

1) sådant allmännyttigt televisions- och radioprogramutbud enligt 7 § 1 mom. i lagen om Rundradion Ab som kan tas emot i den kommun där nätet är beläget, *och sådant material som fritt kan tas emot och som redigerats för program som ingår i programutbudet samt special- och tilläggstjänster i anslutning till programutbudet i fråga om televisions- och radioverksamhet som utövas i ett markbundet masskommunikationsnät,*

(2 punkten som i RP)

3) material som fritt kan tas emot och som redigerats för ett program som ingår i programutbudet som avses i (*utesl.*) 2 punkten, reklam i anslutning till programutbudet samt special- och tilläggstjänster i anslutning till programutbudet.

(2—6 mom. som i RP)

228 §

Kanalplatsnumrering

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

AVDELNING IX

238 §

KOMMUNIKATIONSNET, KOMMUNIKATIONSTJÄNSTER OCH KOMMUNIKATIONSUTRUSTNING*Anteckning i fastighetsdatasystemet*

Sådana beslut av kommunens byggnadstillsynsmyndighet som avses i 233 § 1 mom. och 235 § 1 och 2 mom. ska antecknas i fastighetsdatasystemet.

28 kap.

Placering

239—242 §

229 §
(Som i RP)

(Som i RP)

230 §

29 kap.

*Placeringsplan***Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster**

(1 mom. som i RP)
Placeringsplanen ska i behövlig utsträckning innehålla

243 §

(Som i RP)

(1 punkten som i RP)

2) en karta där fastigheterna på området och teleföretagets existerande basstationer har märkts ut enligt fastighetsindelningen,

244 §

Föreskrifter om kommunikationsnät och kommunikationstjänster

(3—8 punkten som i RP)

(Det inledande stycket som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

231—235 §

(Som i RP)

(1—15 punkten som i RP)

236 §

245 §

Rätt att i samband med placeringsrätt utföra bygg- och underhållsarbeten på andras områden och byggnader

Krav som gäller lämnande av biträde till myndigheter

(1 och 2 mom. som i RP)

(1—3 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(4 mom. som i RP)

246 §

(Som i RP)

237 §

(Som i RP)

247 §

Skyldighet att sörja för informationssäkerheten vid kommunikationsförmedling och tillhandahållande av mervärdestjänster

(1—3 mom. som i RP)

Förslag till beslut

KoUB 10/2014 rd — RP 221/2013 rd

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

255 §
(Som i RP)

248 §
(Som i RP)

256 §

249 §

*Planering av fastigheters och byggnaders inter-
na nät samt teleentreprenad*

Förfarande för bedömning av överensstämmelse

(1—4 mom. som i RP)

(5 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(1—3 mom. som i RP)

257—260 §

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(Som i RP)

250 §

261 §

Myndighetsnät

Fast installation

Med myndighetsnät avses kommunikationsnät som byggts för myndighetsuppgifter som avser statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården, *säkerheten i järnvägstrafiken* och befolkningsskyddet.

(1—3 mom. som i RP)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2—4 mom. som i RP)

262 §

Märkning och information

(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2 och 3 mom. som i RP.)

30 kap.

263 §

Utsläppande på marknaden av tele-, nät- och radioutrustning

Anmälan om utsläppande på marknaden

251—253 §
(Som i RP)

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

254 §

264 §

Väsentliga krav

*Krav som gäller särskild radioutrustning och te-
leterminalutrustning*

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

31 kap.

Behörighet och kompetens

265 §

Påvisande av behörighet

(1 och 2 mom. som i RP)

För erhållande av behörighetsbevis ska behörighetsexamen avläggas. Den som deltar i examen ska visa att han eller hon känner till reglerna, anvisningarna och utrustningen inom det slag av radiokommunikation som är i fråga och har de språkkunskaper som behövs. Kommunikationsverket *fastställer* examensfordringarna och fattar beslut om godkännande av de vid Kommunikationsverket anställda personer som ska fungera som examensmottagare. På ansökan kan också någon som inte är anställd vid verket godkännas som examensmottagare. Examensmottagaren ska ha den skicklighet och erfarenhet som uppgiften kräver. När examensmottagare fullgör sina uppgifter enligt denna lag ska de iakta vad som föreskrivs i förvaltningslagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och språklagen. Bestämmelser om när examensrelaterade prestationer ska vara avgiftsbelagda och om avgifternas storlek finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

(4—6 mom. som i RP)

Kommunikationsverket får vid behov meddela närmare föreskrifter om förrättande av examen.

266—268 §
(Som i RP)

32 kap.

Kodning och avkodningssystem269—271 §
(Som i RP)

AVDELNING X

TRYGGANDE AV KOMMUNIKATIONENS OCH TJÄNSTERNAS KONTINUITET

33 kap.

Hantering av informationssäkerhet och störningar samt anmälan om störningar272 och 273 §
(Som i RP)

274 §

Störningsanmälningar till abonnenter och användare

(1—3 mom. som i RP)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

275 §

Störningsanmälningar till Kommunikationsverket

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3 mom. som i RP)

276 §
(Som i RP)

277 §

Avhjälpan av radiostörningar

(1—6 mom. som i RP)

(7 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

34 kap.

Förmedling av nödsamtal och myndigheters meddelanden

278 §

Allmänt nödnummer

(1 och 2 mom. som i RP)
(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

279 §
(Som i RP)

280 §

Teleföretags skyldighet att förmedla riktade myndighetsmeddelanden

(1—5 mom. som i RP)
(6 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

35 kap.

Beredskap

281—283 §
(Som i RP)

284 §

Närmare bestämmelser om beredskap

(Det inledande stycket som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(1—5 punkten som i RP)

AVDELNING XI

AVGIFTER TILL OCH ERSÄTTNINGAR FRÅN MYNDIGHETER

36 kap.

Avgifter till myndigheter

285 §

Ansökningsavgift

Den som ansöker om koncession enligt denna lag är skyldig att i samband med ansökan betala avgift till koncessionsmyndigheten enligt följande:

(1 punkten som i RP)

2) 1 500 euro för en programkoncession som beviljas för radioverksamhet enligt 22 § 1 mom. och 34 § 1 mom.,

(3 och 4 punkten som i RP)

(2 och 3 mom. som i RP)

286—297 §
(Som i RP)

37 kap.

Ersättningar från myndigheter

298—301 §
(Som i RP)

AVDELNING XII

MYNDIGHETSVERKSAMHET

38 kap.

Styrning, tillsyn och övriga myndighetsuppgifter

302 §
(Som i RP)

303 §

Kommunikationsverkets allmänna uppgifter

(1—3 mom. som i RP)

Kommunikationsverkets tillsyn omfattar inte bestämmelserna i 22 kap., med undantag för 176—179 och 190 §.

(5—7 mom. som i RP)

304 §
(Som i RP)

305 §

Dataombudsmannens uppgifter

Dataombudsmannen ska utöva tillsyn över efterlevnaden av

1) bestämmelserna i 18 kap. om behandling av sammanslutningsabonnenters *förmedlingsuppgifter*,

(2—5 punkten som i RP)

För tillsynsuppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten kan en avgift tas ut hos sammanslutningsabbonnenten. Genom förordning av justitieministeriet utfärdas bestämmelser om när åtgärderna ska vara avgiftsbelagda och om avgiftens storlek enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). (Nytt)

306 §

Konsumentombudsmannens uppgifter

Konsumentombudsmannen ska utöva tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i 214 § 4 mom. om marknadsföring som riktar sig till barn. *Konsumentombudsmannen ska med stöd av konsumentskyddslagen också utöva tillsyn över att avtalsvillkor, marknadsföring och förfaranden i kundrelationer är förenliga med lag med avseende på konsumentskyddet.* Konsumentombudsmannen får inte ingripa i ideell och samhällelig reklam.

307 §

Vissa andra myndigheters uppgifter

Polisen och *Gränsbevakningsväsendet* ska utöver Kommunikationsverket övervaka efterlevnaden av bestämmelserna i 39 § 1 mom. om programkoncession och bestämmelserna i 262 § 1 mom. om märkning av utrustning. Trafiksäkerhetsverket ska utöver Kommunikationsverket övervaka efterlevnaden av bestämmelserna i 266 § 1 mom. om upprätthållande av kompetens och bestämmelserna i 267 § 1 mom. om uppvisande av behörighets- och kompetensbevis. Tullmyndigheterna ska utöver *Tullen* övervaka efterlevnaden av de bestämmelser och föreskrifterna som gäller import av teleutrustning.

308 §
(Som i RP)

309 §

Handräckning

Kommunikationsverket har rätt att få handräckning av polisen, *Tullen*, *Gränsbevakningsväsendet* och Trafiksäkerhetsverket för tillsynen över efterlevnaden av och för verkställigheten av denna lag samt bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den. Kommunikationsverket har rätt att få handräckning av försvarsmakten för att utreda orsakerna till störningar i radiokommunikationen.

(2 och 3 mom. som i RP)

39 kap.

Behandling av ärenden och hörande av parter

310 §

Särskild skyldighet att höra parter

Utöver vad som i förvaltningslagen föreskrivs om myndigheters skyldighet att höra parter, ska företrädare för teleföretag och använda-

Förslag till beslut

re innan bestämmelser, beslut eller föreskrifter meddelas ges tillfälle att yttra sig om

- (1 punkten som i RP)
- 2) *föreskrifter* om teleområden,
- (3 och 4 punkten som i RP)
- (2 mom. som i RP)

311 §

Kommunikationsverkets och statsrådets skyldighet att offentliggöra beslut och meddelanden

Kommunikationsverket ska offentliggöra beslut som avses i 51—79 §, *föreskrifter* om indelning i teleområden, numreringsbeslut och avgöranden i tvistemål mellan teleföretag så att de är tillgängliga för teleföretag och användargrupper.
(2 mom. som i RP)

312—314 §
(Som i RP)

40 kap.

Rätt att få information samt utlämnande och offentliggörande av information

315 §
(Som i RP)

316 §

Behandling och utplåning av uppgifter om kommunikation och lokalisering

(1—4 mom. som i RP)

Den rätt att få information som avses i denna paragraf gäller inte uppgifter som avses i 15 kap. 14 § i kreditinstitutslagen (/) eller i 17 kap. 24 § 2 och 3 mom. i rättegångsbalken.

317—323 §
(Som i RP)

KoUB 10/2014 rd — RP 221/2013 rd

41 kap.

Inspektioner och förhindrande av radiostörningar

324 och 325 §
(Som i RP)

326 §

Inspektion av teleutrustning

Kommunikationsverket har för tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt bestämmelser som utfärdats och föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av den rätt att utföra inspektioner på platser där det finns

(1—4 punkten som i RP)

5) avkodningsystem *enligt 269 § 2 mom.*

Kommunikationsverket har rätt att få tillträde till platser där det på sannolika grunder misstänks finnas utrustning som avses i 1 mom. I utrymmen som används för boende av permanent natur får inspektioner dock utföras endast om det är nödvändigt för utredning av de omständigheter som är föremål för inspektion och det finns särskild anledning att misstänka överträdelse av 348 § 1 mom. 1—3 punkten i denna lag eller 38 kap. 5—7 § eller 8 b § i strafflagen.

(3 mom. som i RP)

327—329 §
(Som i RP)

42 kap.

Tillsynsbeslut och tvångsmedel

330 §
(Som i RP)

331 §

Interimistiska beslut

(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(2 och 3 mom. som i RP)

332 §
(Som i RP)

333 §

Påföljdsavgift för teleföretag

(1—3 mom. som i RP)

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på framställning av Kommunikationsverket. Bestämmelser om handläggningen och utredningen av ärenden i marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013). Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

334 §

Påföljdsavgift för utövare av televisions- eller radioverksamhet

(1 mom. som i RP)

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3 mom. som i RP)

(4 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

335—338 §
(Som i RP)

339 §

Avbrytande av vidaresändning av televisionsprogramutbud

Statsrådet kan för högst en månad bestämma att vidaresändning av televisionsprogramutbud med ursprung utanför Finland ska avbrytas, om man i programutbudet på ett uppenbart sätt och upprepade gånger

1) gör sig skyldig till sådant grovt hets mot folkgrupp som är straffbart enligt 11 kap. 10 (utesl.) § i strafflagen, eller

(2 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

340 och 341 §
(Som i RP)

43 kap.

Ändringsökande

342 och 343 §
(Som i RP)

344 §

Överklagande hos förvaltningsdomstolen

Kommunikationsministeriets, (utesl.) dataombudsmannens (utesl.), kommunens byggnadstillsynsmyndighets och Kommunikationsverkets beslut, med undantag av förvaltningsbeslut som avses i 342 § samt Kommunikationsverkets och inrikesministeriets beslut med anledning av begäran om omprövning, får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms nedan.

(2—4 mom. som i RP)

345 §

Överklagande hos högsta förvaltningsdomstolen

Beslut som meddelats av en förvaltningsdomstol i ärenden som gäller återkallande av en programkoncession enligt 32 §, återkallande av radiotillstånd enligt 49 §, placering enligt 233 §, ändring eller upphävande av placeringsrätt enligt 235 § och återkallande av ett beslut att utse bedömningsorgan enligt 255 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Övrig beslut av en förvaltningsdomstol får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. (Nytt)

(2 och 3 mom. som 1 och 2 mom. i RP)

Sådana beslut av statsrådet och Kommunikationsverket som avses i 2 mom. 1—4 punkten ska iakttas även om de överklagas, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. Besvär ska behandlas skyndsamt.

AVDELNING XIII
ÖVRIGA BESTÄMMELSER

44 kap.

Straffbestämmelser

346 §
(Som i RP)

347 §

Avkodningssystemsförseelse

(1 mom. som i RP)

Åklagaren får inte väcka åtal för avkodningssystemsförseelse, om inte målsäganden anmäler brottet till åtal eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse kräver att åtal väcks.

(3 mom. som i RP)

348 §

Teletrustningsförseelse

Den som uppsåtligen
(1 och 2 punkten som i RP)

3) bryter mot bestämmelserna i 253 § om import, försäljning, saluföring, överlåtelse eller utställande av en teletrustning eller mot ett förbud enligt 327 § som meddelats när utrustning tagits för undersökning, eller

4) bryter mot bestämmelserna i 258 § om säkerställande av *radiomottagares och radioutrustningars* överensstämmelse, i 259 § om säkerställande av *teleterminalutrustningars* överensstämmelse, i 260 § om säkerställande av *nätverksutrustningars* överensstämmelse, i 256 § 5 mom. om att hålla dokument som gäller säkerställande av överensstämmelse tillgängliga, i 263 § om utsläppande på marknaden av utrustning eller i 262 § 1 mom. om märkning av teleutrustning eller meddelande om användningsändamål när det gäller *radioutrustning och teleterminalutrustning* enligt 262 § 2 mom., ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs nå-

gon annanstans i lag, för teletrustningsförseelse dömas till böter.

(2 och 3 mom. som i RP)

349 §

Dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation

Den som uppsåtligen
(1—3 punkten som i RP)

4) behandlar förmedlingsuppgifter i strid med 136—144 § eller lokaliseringssuppgifter i strid med 160 § 1—4 mom. eller 161 § eller i samband med behandlingen åsidosätter informationsskyldighet eller myndighetsföreskrifter,

(5 punkten som i RP)

6) försummar skyldigheten enligt 145 § att dokumentera uppgifter om behandlingen eller skyldigheter enligt 158 §,

(7 och 8 punkten som i RP)

9) underlåter att iaktta bestämmelserna i 195—199 § om behandling av personuppgifter som ingår i kontaktinformationstjänster, om skyldighet att informera abonnenterna om syftet med och användningen av *tjänsterna*, om avlägsnande och rättelse av uppgifter, om rätten att förbjuda offentliggörande av kontaktinformation, samt om juridiska personers rättigheter, eller

10) bedriver direktmarknadsföring, marknadsför telefonabonnemang eller registrerar eller använder information i strid med 200—205 §, ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation dömas till böter.

(2 mom. som i RP)

350 §

Hänvisningar till strafflagen

(1 mom. som i RP)

Bestämmelser om straff för kränkning av kommunikationshemlighet finns i 38 kap. 3 §, om straff för grov kränkning av kommunikationshemlighet i 38 kap. 4 § och om straff för da-

taintrång i 38 kap. 8 § i strafflagen. Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 136 § 4 mom. och 160 § 5 mom. i denna lag döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

45 kap.

Ikraftträdande

351 §

(1 och 2 mom. som i RP)

Bestämmelserna i 15 kap. och 135 § i denna lag träder i kraft den 1 juli 2015. (Nytt)

(4—9 mom. som 3—8 mom. i RP)

352 §

Övergångsbestämmelser

(1 mom. som i RP)

Nät- och programkoncessioner, tillstånd för radiosändare, identifieringssignaler för radiostationer samt behörighets- och kompetensbevis som är gällande när lagen träder i kraft fortsätter att gälla till utgången av den utsatta tiden i dem. (Nytt.)

(3—5 mom. som 2—4 mom. i RP)

Skyldigheten enligt 134 § 1 mom. 3 punkten i kommunikationsmarknadslagen att i nätet utan ersättning distribuera televisionsutbud som tjänar allmänintresset, som fritt kan tas emot och som sänds med stöd av en sådan riksomfattande programkoncession som innehas av MTV Ab:s MTV3, Sanoma Entertainment Oy:s Nelonen och Fox International Channels Netherlands Holding B.V.:s Fox fortsätter att gälla tills de koncessioner som avses i 26 § i denna lag börjar gälla. Skyldigheten enligt 19 a § i lagen om television- och radioverksamhet att ge syn- och hörselskadade tillgång till programutbud fortsätter att gälla tills statsrådet i enlighet med 211 § 2 mom. i denna lag har utfärdat en förordning (Nytt)

Skyldigheten som en utövare av television- verksamhet har att i tv-programutbudet förmed-

la meddelanden från myndigheter till allmänheten enligt 15 a § 1 och 2 mom. i lagen om television- och radioverksamhet gäller tills de koncessioner som avses i 26 § i denna lag börjar gälla. (Nytt)

Skyldigheten som en utövare av och radioverksamhet har att i radioprogramutbudet förmedla meddelanden från myndigheter till allmänheten enligt 15 a § 1 och 2 mom. i lagen om television- och radioverksamhet gäller tills den programkoncession går ut som utövaren av radioverksamhet har och som avses i 7 § i den lagen. (Nytt)

(9 och 10 mom. som 5 och 6 mom. i RP)

Om det i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av någon annan lag eller i beslut som utfärdats med stöd av en lag som upphävs genom denna lag hänvisas till en lag som upphävts genom denna lag, ska hänvisningen anses avse motsvarande bestämmelse i denna lag.

Utskottets förslag till uttalande

1. Riksdagen förutsätter att verkställigheten av informationssamhällsbalken och dess verkningar följs noggrant och att eventuella nödvändiga ändringsförslag utfärdas utan dröjsmål om olägenheter eller oväntade följder uppdragas. I synnerhet bör utvecklingen i fråga om nätneutraliteten, investeringarna i branschen och integritetsskyddet följas.
2. Riksdagen förutsätter att nätneutraliteten upprätthålls och att möjligheterna för användarna av internetjänster att utnyttja vilka internettillämpningar och internettjänster de vill tryggas genom genomförandet av informationssamhällsbalken.
3. Riksdagen förutsätter att den centrala prioriteringen vid regleringen av kommunikationsmarknaden och verkställigheten av informationssamhällsbalken syftar till att minska den administrativa bördan, utveckla tjänsterna och öka investeringarna i branschen.

4. *Riksdagen förutsätter att användarnas rättigheter, såsom integritetsskyddet och skyddet för konfidentiella meddelanden tillgodoses med alla medel i fråga om elektroniska tjänster och i nätmiljön och att säkerställandet av i synnerhet dessa rättigheter beaktas vid utvecklingen av cybersäkerheten.*
5. *Riksdagen förutsätter att det tillsätts en arbetsgrupp för utvärdering av regleringen av lagring av förmedlingsuppgifter för myndigheternas behov. Arbetsgruppen ska göra en heltäckande utredning av vilka myndighetsbehoven är, om lagringen av uppgifterna och om frågor som hänför sig till integritetsskyddet i samband med lagringen. Utifrån utredningen ska behovet av eventuella ändringar av bestämmelserna bedömas och vid behov utformas ändringsförslag utan onödiga dröjsmål.*
6. *Riksdagen förutsätter att kommunikationsministeriet lämnar kommunikationsutskottet en utredning som utgår från dessa synpunkter på nätneutralitet, branschinvesteringar och skyddet av konfidentiella meddelanden senast den 1 september 2017.*

Helsingfors den 1 oktober 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kalle Jokinen /saml
vordf. Osmo Kokko /saf
medl. Mikko Alatalo /cent
Thomas Blomqvist /sv
Markku Eestilä /saml
Ari Jalonen /saf
Jukka Kopra /saml
Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd

Raimo Piirainen /sd
Janne Sankelo /saml
Hanna Tainio /sd
Eila Tiainen /vänst
Ari Torniainen /cent
Reijo Tossavainen /saf
Oras Tynkkynen /gröna
Mirja Vehkaperä /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 18/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 februari 2014 regeringens proposition med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen (RP 221/2013 rd) till kommunikationsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef, överdirektör Juhapekka Ristola, lagstiftningsråd Maaret Suomi och konsultativ tjänsteman Laura Tarhonen, kommunikationsministeriet

- konsultativ tjänsteman Heidi Kaila, statsrådets EU-sekretariat
- lagstiftningsråd, enhetschef Jaana Jääskeläinen, justitieministeriet
- överinspektör Iiro Loimaala, dataombudsmannens byrå
- chef Juhani Juselius och chef Jarkko Saarimäki, Kommunikationsverket
- juris doktor Mikael Koillinen
- professor Olli Mäenpää
- professor Tuomas Ojanen
- professor Tomi Voutilainen.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- justitieministeriet
- professor Tuomas Ojanen
- juris doktor, docent Riitta Ollila
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det stiftas en ny informationssamhällsbalk samt att markanvändnings- och bygglagen och strafflagen ändras. Samtidigt upphävs kommunikationsmarknadslagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar, lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om domännamn, lagen om

förbud mot vissa avkodningssystem, lagen om auktion av vissa radiofrekvenser och lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster. Genom propositionen genomförs en totalreform av lagstiftningen om elektronisk kommunikation.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2015.

I de omfattande motiven till lagstiftningsordningen har regeringen bedömt lagförslaget med avseende på 15 § (egendomsskyddet), 18 § 1 mom. (näringsfriheten), 10 § (skyddet för privatlivet), 12 § (yttrandefrihet) och 81 § (statliga

skatter och avgifter) i grundlagen. Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det ändå vara önskvärt att inhämta ett utlåtande av grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utgångspunkt för bedömningen

Genom propositionen genomförs en totalreform av lagstiftningen om elektronisk kommunikation. Informationssamhällsbalken ersätter många av de gällande lagar som berör informationssamhället. I ljuset av grundlagsutskottets omfattande remissbehandling gällande regleringen av den elektroniska kommunikationen har regeringen i huvudsak bedömt lagförslaget korrekt i de omfattande motiven till lagstiftningsordningen. De föreslagna bestämmelser som har betydelse för de grundläggande rättigheterna avviker i huvudsak inte väsentligt från gällande lagar som stiftats med utskottets medverkan. Utskottet har därför inget att anmärka på bestämmelserna om skyldigheter som åläggs teleföretag och som motsvarar bestämmelserna i den gällande kommunikationsmarknadslagen (se t.ex. GrUU 10/2007 rd, GrUU 32/2004 rd, GrUU 34/2000 rd och GrUU 47/1996 rd) eller på bestämmelserna om dataskydd och störningshantering som motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (se t.ex. GrUU 9/2004 rd).

Koncessionssystemet

Nätkoncession krävs (6 § i förslaget till informationssamhällsbalk) när nättjänster som behöver radiofrekvenser tillhandahålls i sådana digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas. Kravet på koncession finns också i 22 § i lagförslaget, enligt vilken utövande av televisions- och radioverksamhet i ett markbundet digitalt masskommunikationsnät kräver programkoncession. Den

nya regleringen innebär att det nuvarande koncessionssystemet bibehålls, även om vissa lättnader införs. Förslaget måste till denna del bedömas mot grundlagens 12 § om yttrandefrihet och 18 § 1 mom. om näringsfrihet.

Grundlagsutskottet har ansett att ett koncessionssystem av den typ som föreslås i princip är problematiskt med hänsyn till yttrandefriheten, till vilken hör rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Men utskottet har i många sammanhang anfört som sin åsikt att den knappa tillgången på frekvenser är ett sådant tekniskt motiv för en begränsning som gjort det acceptabelt att ha kvar koncessionssystemet med hänsyn till såväl yttrandefriheten som näringsfriheten (GrUU 3/2010 rd, s. 4, GrUU 61/2002 rd, s. 2, GrUU 8/2002 rd, s. 2—3 och GrUU 19/1998 rd, s. 2). I dessa sammanhang har utskottet även fäst uppmärksamhet vid att koncessionssystemet ska bidra till en rättvis fördelning av de tillgängliga radiofrekvenserna mellan utövarna av televisions- och radioverksamhet och på så sätt skapa förutsättningar för en omfattande yttrandefrihet. Å andra sidan har utskottet då det godkänt koncessionssystemet förknippat det faktum att det finns få frekvenser med den vid varje tid rådande tekniska utvecklingsfasen. Utskottet förväntar sig därför att behovet av ett koncessionssystem minskar betydligt i och med den fortsatta tekniska utvecklingen. I den situationen blir det aktuellt med en ny bedömning av de konstitutionella grunderna för ett koncessionssystem och av huruvida det är möjligt att införa en lättare regleringsmetod än ett koncessionssystem.

Den föreslagna regleringen om nätkoncessioner motiveras i motiven (RP s. 250/II) fortfarande

de med knappheten på frekvenser. Förslaget utgör till denna del inget problem med avseende på yttrandefriheten eller näringsfriheten.

Till följd av digitaliseringen och de nya packnings- och sändningsteknikerna råder det inte längre samma brist som förr på frekvenser för televisions- och radioverksamhet. Enligt propositionen ska programkoncessionssystemet därför göras lättare så att koncessionsbesluten flyttas över från statsrådet till Kommunikationsverket i de fall där det inte råder brist på frekvenser. Kommunikationsverket ska då bevilja programkoncession om den sökande uppfyller de villkor som anges i lagen. Beslut om beviljande av koncession ska dock även i fortsättningen fattas av statsrådet om det är ont om lediga frekvenser eller om beviljande av koncession kan få betydande konsekvenser för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden.

Det kan fortfarande uppstå situationer där televisions- och radiofrekvenserna inte räcker till för alla sökande. Under dessa omständigheter ser grundlagsutskottet därför inga problem i att koncessionssystemet bevaras. Med tanke på förbudet mot att hindra yttrandefriheten i förväg är det dessutom mer acceptabelt att beviljandet av koncession baserar sig på rättslig prövning. Det kan redan nu ifrågasättas om koncessionssystemet längre kan motiveras med att yttrandefriheten måste säkerställas, i synnerhet till den del det inte är frågan om televisionsverksamhet som i enlighet med 26 § tjänar allmänintresset. När tillgången på frekvenser blir bättre är det skäl att gå över till en lättare reglering.

Nätneutralitet

En leverantör av internetaccess-tjänster får enligt huvudregeln i 110 § i förslaget till informations-samhällsbalk inte begränsa abonnentens eller användarens möjligheter att använda internetaccess-tjänster. I vårt samhälle, som i hög grad bygger på elektronisk kommunikation, utgör denna så kallade nätneutralitet en viktig princip när det gäller att på så bred front som möjligt säkerställa yttrandefriheten enligt 12 § i grundlagen. Att säkra tillgången till internet-tjänster och applikationer kan indirekt ha betydelse för säkerställan-

det av åtskilliga andra grundläggande rättigheter. Kommunikationsministeriet bör därför kontrollera att de begränsningar som sätts upp för huvudregeln är nödvändiga, noggrant avgränsade och icke-diskriminerande.

Reklam och marknadsföring

Begränsningar av radioverksamheten. Enligt 223 § 3 mom. i informations-samhällsbalken får kommersiella meddelanden som sänds i radioverksamhet som bedrivs utan ådan programkoncession för analog radioverksamhet enbart bestå av sponsring eller reklam som hänför sig till radioverksamheten i fråga. Enligt 34 § 2 mom. i lagförslaget krävs inte programkoncession för radioverksamhet som pågår i högst tre månader eller för radioverksamhet som utövas i liten skala på ett begränsat område.

Förslaget innebär begränsningar i den kommersiella kommunikationen för aktörer som bedriver kortvarig radioverksamhet. Därmed är förslaget betydelsefullt med avseende på grundlagens 12 § 1 mom. om yttrandefrihet. Grundlagsutskottet har brukat anse att skyddet för yttrandefriheten i princip även täcker in reklam och marknadsföring, även om den typen av kommunikation enligt utskottets mening inte hör till yttrandefrihetens direkta kärnområde. Det går alltså att begränsa reklam och marknadsföring mer än vad som annars är möjligt. Å andra sidan bör också lagstiftning om reklam och marknadsföring uppfylla de allmänna villkoren för en lag som begränsar en grundläggande fri- eller rättighet (se t.ex. GrUU 6/2012 rd, s 2/I, GrUU 3/2010 rd, s 2/I och GrUU 54/2006 rd, s. 2/I).

Syftet med begränsningen av den kommersiella kommunikationen är att förhindra att lagen kringgås genom att flera kortvariga tekniska radiotillstånd kopplas efter varandra. För att en dylik grund för begränsning av yttrandefriheten ska vara motiverad bör den enligt utskottet dock åtminstone på något sätt anknyta till hur godtagbar själva reklamen är. Utskottet anser därför att 223 § 3 mom. i lagförslag bör strykas. Vidare påpekar utskottet att ett tillstånd för kortvarig verksamhet som beviljats med stöd av 40 § 5 mom. kan förnyas tidigast två månader från det

att det föregående tillståndet upphörde att gälla. Också i det här fallet, som är oproblematiskt med hänsyn till yttrandefriheten, är avsikten att förhindra att verksamheten bedrivs fortlöpande genom kortvariga tillstånd kopplas efter varandra. Den i inledningen nämnda bestämmelsen förefaller också med tanke på detta obehövligen.

Ideell och samhällelig reklam. I 214 § i förslaget till informationssamhällsbalk föreskrivs om de allmänna principerna för marknadsföring. Enligt 2 mom. får personer som regelbundet förekommer i nyhets- eller aktualitetsprogram varken i bild eller i ljud användas vid marknadsföring. I 224 § finns bestämmelser om ideell och samhällelig reklam.

Grundlagsutskottet ansåg i samband med bedömningen av motsvarande bestämmelser i lagen om televisions- och radioverksamhet att om ett förbud mot att i bild eller i ljud använda personer som regelbundet förekommer i nyhets- eller aktualitetsprogram vid marknadsföring tillämpas på ideell eller samhällelig reklam skulle detta innebära ett stort ingrepp i yttrandefriheten enligt 12 § 1 mom. i grundlagen (GrUU 3/2010 rd, s. 3/I). Utskottet ansåg då att den föreslagna 31 § måste ändras så att förbudet inte gäller ideell reklam, för att lagen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Det förblir oklart för utskottet vilket förhållandet är mellan de allmänna principerna i 214 § och den ideella och samhällelige reklamen i 224 § i lagförslaget. Det förbud mot marknadsföring som avses i 214 § 2 mom. om allmänna principer ser utan en särskild uteslutande bestämmelse ut att gälla även ideell och samhällelig reklam. Det är i ljuset av utskottets ovan nämnda utlåtande problematiskt med avseende på 12 § i grundlagen. Om lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning måste regleringen därför ändras så att förbudet i § 2 mom. i lagförslag 1 inte gäller sådan ideell och samhällelig reklam som avses i 224 §.

Lagring och användning av information som hänför sig till myndighetsverksamhet

Utgångspunkter för bedömningen. I 19 kap. i förslaget till informationssamhällsbalk finns bestämmelser om teleföretags skyldighet att lagra uppgifter för myndigheternas behov och om skyldigheter och förfaringsätt vid behandling av dessa uppgifter. Regleringen ingriper inte i hur och under vilka förutsättningar teleföretagen har rätt att behandla och lagra uppgifter för sina egna behov. Till sitt innehåll motsvarar paragraferna i stor utsträckning bestämmelserna i 14 a—14 c § i den gällande lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, som stiftades med utskottets medverkan (GrUU 3/2008 rd). Bestämmelserna i detta kapitel är baserade på Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG om lagring av identifieringsuppgifter. Ett lagringsskyldigt företag ska enligt 157 § i lagförslaget se till att de uppgifter som avses i artikel 5 i direktivet lagras för brottsbekämpningsändamål.

Europeiska unionens domstol har genom sin dom av den 8 april 2014 i de förenade målen C-293/12 och C-594/12 ansett att unionslagstiftaren vid antagandet av direktiv 2006/24 överskred de gränser som proportionalitetsprincipen uppställer mot bakgrund av artiklarna 7, 8 och 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Med denna motivering konstaterade domstolen att direktivet i dess helhet var ogiltigt. Det betyder i praktiken att direktivet har förlorat sin rättsverkan.

Av domen i unionsdomstolen följer enligt utskottet inte automatiskt att en fråga som berörs av ett ogiltigförklarat direktiv inte kan vara föremål för nationell lagstiftning. Den nationella lagstiftningen kan dock inte längre grunda sig på ett direktiv som förlorat sin rättsverkan, och den kan inte ges innehåll genom hänvisningar till ett ogiltigt direktiv. I situationer som denna står det enligt utskottet klart att också den nationella regleringen måste bedömas inte bara utifrån de nationella grundlagsbestämmelserna utan också med hänsyn till den i domen nämnda EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna och dess bestämmelser om respekt för privatlivet (artikel

7) och skydd av personuppgifter (artikel 8). De anmärkningar som gjordes i samband med domstolens bedömning av direktivet ligger till grund för den konstitutionella bedömningen av 19 kap. i förslaget till informationssamhällsbalk. Därmed måste också den nationella regleringen uppfylla de förutsättningar som nämns i domen, även om domen inte direkt gäller den nationella genomförandelagstiftningen.

Bestämmelserna är betydelsefulla med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter samt förtroliga meddelanden enligt 10 § i grundlagen. Utskottet konstaterar att det till följd av unionsdomstolens dom är skäl att delvis omvärdera praxisen i fråga om 10 § i grundlagen särskilt när det gäller lagring och användning av identifieringsuppgifter som fås genom elektronisk kommunikation.

Unionsdomstolens dom i korthet. Unionsdomstolen tar som en utgångspunkt i sin dom att den skyldighet som direktivet ålägger leverantörer av allmänna kommunikationsnät och allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att under en viss tid lagra uppgifter avseende en persons privatliv och vederbörandes kommunikationer och behöriga myndigheters rätt att få tillgång till uppgifterna innebär ett långtgående och allvarligt ingrepp i de rättigheter som är stadfästa i artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Att lagra uppgifterna och senare använda dem utan att abonnenten eller den registrerade användaren är under rättad om detta kan enligt domstolen ge de berörda personerna en känsla av att deras privatliv står under ständig övervakning.

Domstolen konstaterar beträffande frågan huruvida ingreppen i rättigheterna är godtagbara att direktivets materiella syfte är att bidra till bekämpandet av grov brottslighet och i sista hand att bidra till den allmänna säkerheten. Domstolen konstaterar således att lagringen av uppgifter faktiskt svarar mot ett mål av allmänt samhällsintresse.

Vid en allmän bedömning av proportionaliteten i ingreppen menar domstolen att unionslagstiftarens utrymme för skönsässig bedömning

är begränsat med hänsyn till den stora betydelse som skyddet för personuppgifter har för den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och med hänsyn till det långtgående och allvarliga ingrepp i denna rätt som direktivet innebär, och att det därför ska göras en strikt kontroll. Ett i sig godtagbart mål av allmänt samhällsintresse kan emellertid inte, trots dess grundläggande betydelse, i sig ensamt motivera att en sådan lagringsåtgärd som den genom direktivet införda ska anses vara nödvändig för nämnda bekämpande. Den aktuella unionslagstiftningen måste därför föreskriva tydliga och precisa bestämmelser som reglerar räckvidden och tillämpligheten av den aktuella åtgärden och som slår fast minimikrav, så att de personer vilkas uppgifter har lagrats har tillräckliga garantier som möjliggör ett effektivt skydd av deras personuppgifter mot riskerna för missbruk och otillåten tillgång eller användning. Nödvändigheten av sådana garantier är enligt domstolen av än större betydelse när personuppgifterna är föremål för automatisk behandling och risken för otillåten tillgång till uppgifterna är stor. När man bedömer vilka begränsningar som är strängt nödvändiga måste man dessutom ta hänsyn till att direktivet gäller samtliga elektroniska kommunikationsmedel vilkas användning är mycket utbredd och att det omfattar samtliga abonnenter och registrerade användare. Direktivet medför enligt domstolen således ett ingrepp i de grundläggande rättigheterna för nästintill hela Europas befolkning.

Vid en närmare bedömning av direktivets proportionalitet ser domstolen på de nämnda grunderna i första hand tre slag av problem. För det första har direktivet ett brett tillämpningsområde och omfattar samtliga personer, samtliga elektroniska kommunikationsmedel och samtliga trafikuppgifter utan att det görs några åtskillnader, begränsningar eller undantag utifrån syftet att bekämpa allvarliga brott. Det innebär bland annat att direktivet är tillämpligt också på personer som inte ens indirekt kan antas ha samband med allvarliga brott. Det är till och med tillämpligt på personer vilkas kommunikationer enligt nationell rätt omfattas av tystnadsplikt.

För det andra fäster domstolen uppmärksamhet vid användningen av lagrade uppgifter. Problemet är att det i direktivet inte föreskrivs något objektiva kriterium för att begränsa antalet personer som är behöriga att få tillgång till och använda uppgifterna och avgränsa de nationella myndigheternas tillgång till uppgifterna och deras användning så att de endast kan användas för utredning, avslöjande och åtal av allvarliga brott. Vidare innehåller inte direktivet de materiella och formella villkoren för behöriga nationella myndigheters tillgång till uppgifterna och deras senare användning. Domstolen fäster uppmärksamhet bland annat vid att direktivet inte förutsätter något förhandsbeslut av en domstol eller en oberoende myndighet om att begränsa tillgången till och användningen av uppgifterna till vad som är strängt nödvändigt.

För det tredje kritiserar domstolen att direktivet fastställer den tid som uppgifterna ska lagras (6-24 månader) utan att det görs någon åtskillnad mellan olika kategorier av uppgifter eller utifrån de personer som berörs. Lagringstidens längd bestäms inte heller enligt objektiva kriterier som skulle säkerställa att den är begränsad till vad som är strängt nödvändigt.

Det följer av de nämnda bristerna att det i direktivet inte föreskrivs några tydliga och precisa regler som reglerar räckvidden av ingreppet i de rättigheter som är stadfästa i artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Direktivet innebär således ett ingrepp i dessa rättigheter som är långtgående och synnerligen allvarligt, utan att ingreppet är noggrant avgränsat genom bestämmelser som gör det möjligt att säkerställa att det verkligen är begränsat till vad som är strängt nödvändigt. Domstolen påpekade ytterligare att direktivet inte förutsätter tillräckliga garantier mot missbruk av uppgifterna och inte heller kräver att uppgifterna ska lagras inom unionen.

Slutsatser med anledning av domen. Unionsdomstolens dom grundar sig på en samlad bedömning av det aktuella direktivet. Domen ger inget direkt svar på hur den nationella lagstiftningen ska utformas för att uppfylla kraven på

proportionalitet när det gäller privatlivet och personuppgifter. Man måste enligt utskottet dock utgå från att åtminstone sådana bestämmelser strider mot proportionalitetskravet som innebär omfattande, ospecificerad, långvarig och obegränsad förvaring av uppgifter i kombination med att myndigheter har ospecificerad och obegränsad tillgång till dessa uppgifter. Den nationella lagstiftningen måste i vilket fall ha betydligt mer exakta bestämmelser om begränsningar i fråga om förvaring och användning än vad som finns i det ogiltigförklarade direktivet.

Unionsdomstolens dom ger också skäl att i viss mån omvärdera frågan om identifieringsuppgifter för elektroniska meddelanden med avseende på bestämmelserna om förtroliga meddelanden i 10 § i grundlagen. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att identifieringsuppgifter faller utanför kärnområdet i den grundläggande fri- och rättigheten för sekretess i fråga om konfidentiella meddelanden (se t.ex. GrUU 33/2013 rd, s. 3/I, GrUU 6/2012 rd, s. 3/II, GrUU 29/2008 rd, s. 2/II och GrUU 3/2008 rd, s. 2/I). I praktiken kan dock identifieringsuppgifter som ansluter till elektronisk kommunikation samt möjligheten att sammanställa och kombinera dem likväl vara problematiska med hänsyn till skyddet för privatlivet på så sätt att en kategorisk uppdelning av skyddet i ett kärnområde och ett randområde inte alltid är motiverad, utan man måste på ett allmännare plan fästa vikt också vid hur betydelsefulla begränsningarna är.

Bedömning av 19 kap. i informationssamhällsbalken. Av motiven i unionsdomstolens dom kan man sluta sig till att redan omfattningen av de uppgifter som lagras — samtliga personer, samtliga elektroniska kommunikationsmedel och samtliga trafikuppgifter — är problematisk med hänsyn till proportionaliteten. Det förblir dock öppet huruvida det att skyldigheten att lagra uppgifter för myndigheternas behov i praktiken utsträcker sig till uppgifter om alla personer som använder elektroniska kommunikationsmedel i sig innebär en kränkning av proportionalitetskravet. I ljuset av unionsdomstolens dom ser det sig i vilket fall motiverat att försöka avgrän-

sa lagringsskyldigheten i fråga om såväl personkrets som innehåll i meddelanden. Detta vore uppenbarligen mycket svårgenomförbart såväl innehållsmässigt som tekniskt. Vidare kunde en dylik reglering visa sig problematisk med avseende på andra grundläggande rättigheter, till exempel för skyddet för förtroliga meddelanden. Regleringen skulle kräva en omfattande och grundlig beredning. I det alternativet skulle 19 kap. i informationssamhällsbalken i sin helhet strykas ur lagförslaget.

Utskottet menar dock att domen inte direkt sätter hinder för en reglering där proportionalitetskraven tillgodoses på andra sätt. Vidare står det klart att strävan att bekämpa allvarlig brottslighet är en grund som talar för bestämmelserna. Regleringen bör alltså bedömas också i detta perspektiv.

I 157 § i förslaget till informationssamhällsbalk föreskrivs det om de uppgifter som de lagringsskyldiga företagen ska lagra. Enligt 1 mom. ska de uppgifter som avses i artikel 5 i direktiv 2006/24/EG lagras. I 2 mom. anges de tjänster för vilka skyldigheten att lagra uppgifter gäller.

För det första måste det, som påpekats tidigare, konstateras att innehållet i lagringsskyldigheten inte längre kan anges genom hänvisning till ett ogiltigförklarat direktiv. Det innebär att de uppgifter som får lagras måste specificeras i lagen. I det här sammanhanget måste kommunikationsutskottet precisera vilka av de uppgifter som föreslagits i bestämmelsen är nödvändiga med hänsyn till det bakomliggande syftet med regleringen, dvs. att undersöka, utreda och åtalspröva allvarliga brott. Det kan inte förutsättas att uppgifter som inte är nödvändiga för detta syfte ska få lagras. Villkoret för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning är att uppgifterna i 157 § i lagförslag 1 specificeras och avgränsas på det sätt som sagts ovan.

I fråga om användningen av lagrade uppgifter är förslaget klart mer exakt än direktivet. Uppgifterna får enligt 157 § 1 mom. endast användas för att kunna undersöka brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. Tillgång till uppgifter som ska lagras har enligt 322 § 2 mom. endast myndigheter som enligt någon an-

nan lag har rätt att få uppgifterna. Denna bestämmelse uppfyller enligt utskottet domens krav på ett objektiva kriterium som gör det möjligt att begränsa antalet personer som är behöriga att få tillgång till och använda de lagrade uppgifterna och endast använda dem i samband med allvarliga brott (se även GrUU 32/2013 rd, s. 2—4). För att få uppgifter om sådana teleövervakningsuppgifter som avses i tvångsmedelslagen och polislagen krävs enligt dessa lagar domstolstillstånd, så bestämmelsen är även till denna del problemfri.

Uppgifterna ska enligt 157 §:n 1 mom. i informationssamhällsbalken lagras i 12 månader från den dag då kommunikationen ägde rum. Den föreslagna lagringstiden är därmed kortare än de 24 månader som direktivet tillåter. När en motsvarande bestämmelse senast föreslogs ansåg utskottet att den föreslagna lagringstiden var godtagbar med tanke på proportionalitetskravet och tillräckligt lång för att tillgodose myndigheternas behov (GrUU 3/2008 rd, s. 2/II). I ljuset av unionsdomstolens dom är det dock betänkligt att lagringstiden överhuvudtaget inte är specificerad utifrån den möjliga nytta som uppgifterna kan ge när det gäller att bekämpa allvarlig brottslighet. Kommunikationsutskottet bör bedöma lagringstiden för uppgifterna med hänsyn till målet för lagen och vid behov gradera lagringstiden för olika uppgifter i antingen 12 månader eller kortare tid.

Registrering av förmedlingsuppgifter. Utöver de tidigare behandlade omständigheterna i anslutning till unionsdomstolens dom vill utskottet fästa uppmärksamhet vid 157 § 3 mom. i informationssamhällsbalken. Enligt första meningen i momentet gäller lagringsskyldigheten inte innehållet i meddelanden eller förmedlingsuppgifter som samlats vid bläddring av webbsidor. Ett lagringsskyldigt företag får med stöd av andra meningen i momentet emellertid registrera också förmedlingsuppgifter och andra uppgifter, om det är nödvändigt för identifiering av en användare av internetaccess-tjänster, elektroniska posttjänster eller internettelefonitjänster.

Utskottet menar att en huvudregel som motsvarar 14 a § 3 mom. i den gällande lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation är motiverad. Lagringsskyldigheten gäller inte meddelandets innehåll och inte heller bläddring av webbsidor. Dessa uppgifter lagras alltså inte för myndigheternas behov. Andra meningen i 157 § 3 mom. möjliggöra dock på vissa villkor registrering också av förmedlingsuppgifter, till exempel uppgifter som uppkommit genom bläddring av webbsidor, för myndigheternas behov. Bestämmelsen är ny och rent nationell; till exempel förutsatte inte det ogiltigförklarade direktivet att dessa uppgifter lagras. Att möjligheten till registrering utsträcks till att gälla förmedlingsuppgifter som samlats vid bläddring av webbsidor innebär enligt utskottet ett allvarligt ingrepp i skyddet för privatlivet och personuppgifter. Den föreslagna regleringen måste därför bedömas utifrån de allmänna kriterierna för begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna.

I propositionsmotiven (RP s. 160) motiveras undantaget med att de tekniska förändringarna lett till att teleföretagen när det gäller vissa tjänster måste dela ut samma IP-adress till flera olika användare samtidigt. Om teleföretagen inte lagrar någon annan information om en anslutning än IP-adressen och klockslaget är det enligt propositionsmotiven ofta omöjligt att i efterhand utreda vem som lagt ut t.ex. ett hotfullt meddelande på en webbsida. Utskottet menar att det av orsaker som sammanhänger med nättekniken och bekämpningen av allvarlig brottslighet finns godtagbara grunder för regleringen.

Eftersom begränsningen av de grundläggande fri- och rättigheterna är så betydelsefull är det av central vikt att bestämmelserna om förutsättningar för lagring av uppgifter och om användningen av uppgifterna är exakta och begränsar sig till vad som är nödvändigt med hänsyn till de godtagbara motiven. I detta avseende är bestämmelsen tämligen vag. För det första måste det konstateras att den föreslagna bestämmelsen i 3 mom. avviker från de övriga bestämmelserna i 157 § såtillvida att den inte rör lagringsskyldigheten utan teleföretagens möjligheter att regist-

tera uppgifter för myndigheternas behov. På grund av det sätt på vilket bestämmelsen formulerats verkar de begränsningar som gäller lagringstid och användning av uppgifter i paragrafens 1 mom. inte kunna tillämpas på frivillig registrering av uppgifter. Samma gäller den bestämmelse i paragrafens 4 mom. enligt vilken lagringsskyldigheten sträcker sig enbart till uppgifter som teleföretagen behöver för sina egna behov.

Med tanke på proportionalitetskravet är det i och för sig viktigt att möjligheten att registrera uppgifter enligt bestämmelsen är bunden till att det är nödvändigt för identifiering av en användare. I dessa sammanhang kan man dock inte godkänna vaga uttryck om uppgifternas innehåll ("... förmedlingsuppgifter och andra uppgifter..."). Möjligheten till registrering måste klara ännu i förslaget knytas till ett godtagbart skäl. Vidare måste det säkerställas att de uppgifter som registreras får överlätas och användas endast för detta godtagbara ändamål.

En förutsättning för att lagen ska kunna stiftas i vanlig lagstiftningsordning är således att bestämmelsen om möjlighet till registrering i 157 § i lagförslag 1 preciseras väsentligt. Av bestämmelserna ska det klart framgå hur länge uppgifterna får lagras (högst 12 månader) och för vilka ändamål (koppling till de brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen). Liksom lagringsskyldigheten måste möjligheten till registrering kopplas till det villkor som anges i paragrafens 4 mom. Bestämmelsen måste vara uttömmande när det gäller vilka uppgifter som får registreras. Möjligheten till registrering måste bindas till att det uttryckligen på grund av tjänstens tekniska utformning är nödvändigt för att kunna identifiera användaren. Dessutom får uppgifter överlätas från ett teleföretag till myndigheterna endast i den omfattning som är nödvändig för att identifiera användaren.

Att uppgifter om bläddring av webbsidor registreras för myndigheternas behov är en betydelsefull uppgift med bäring på användarnas privatliv. Eftersom registreringen är frivillig och teleföretagen använder varierande tekniker kommer uppenbarligen endast en del av företagen att

utnyttja den genom lagen tillåta möjligheten till registrering. Det är enligt utskottet därför viktigt att de teleföretag som lagrar bladdringsuppgifter för myndigheternas behov ser till att abonnenterna i enlighet med 158 § 3 mom. informeras om detta.

Övrigt

Kommunikationens konfidentialitet. Enligt 136 § i informationssamhällsbalken får en kommunikationspart behandla sina egna elektroniska meddelanden och förmedlingsuppgifter om dem, om inte något annat föreskrivs i lag. I detaljmotiven (RP s. 157) konstateras utan någon direkt koppling till lagförslaget att om den ena parten i en kommunikation dör har det ansetts att den avlidna personens arvingar på grund av generalsuccession träder i den avlidnas ställe som part i fråga om dennas personliga meddelanden.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att avlidna personer i princip inte är subjekt för de grundläggande fri- och rättigheterna i vår lagstiftning. Bestämmelsen i 1 § 2 mom. i grundlagen om människovärdets okränkbarhet har dock större räckvidd än bara behandlingen av levande människoindivider, och regleringen om avlidna personer inte är helt utan betydelse för deras rätt till skydd för privatlivet. Väsentligt är dessutom att reglering om avlidna personer kan ha verkningar också för skyddet för andra personers privatliv och hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden (se GrUU 19/2008 rd, s. 2).

På grund av omständigheterna i anslutning till avlidna och den andra parten i en kommunikation är den ståndpunkt som framförs i motiven inte helt oproblematiske. Utskottet ser det som motiverat att denna fråga i fortsättningen utreds separat i en samlad bedömning av frågan med avseende på de kvarlåtenskapsrättsliga särdragen.

Särskilda bestämmelser om sammanslutningsabbonenter. Det föreslås att regleringen om sammanslutningsabbonenter, som nu finns i 13 a-13 k § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation och stiftats med medverkan av grundlagsutskottet (GrUU 29/2008 rd) oföränd-

rad ska överföras till informationssamhällsbalken (146-156 § i lagförslaget). Enligt vad dataombudsmannen rapporterat kan man sluta sig till att den rätt som sammanslutningsabbonenter har att behandla identifieringsuppgifter för att utreda olovligt brukande av kommunikationsnät eller röjande av företagshemligheter inte har utnyttjats i någon nämnvärd utsträckning under den tid bestämmelserna varit i kraft. Huruvida bestämmelserna ska ingå i lagstiftningen också i fortsättningen bör bedömas särskilt med hänsyn till kravet på att begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara nödvändiga.

Åland. Enligt 163 § 1 mom. i förslaget till informationssamhällsbalk ska 21 kap. om domännamn tillämpas såväl på domännamn under den nationella toppdomänen fi för Finland och under toppdomänen ax för landskapet Åland. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska bestämmelserna om det domännamsregister som förvaltas av Kommunikationsverket också tillämpas på det register över domännamn under toppdomänen ax som förvaltas av Ålands landskapsregering. I enlighet med nuvarande praxis ska överföring av befogenhet mellan riket och landskapet Åland när det gäller administrering av toppdomänen ax regleras genom en särskild avtalsförordning (RP s. 162).

I ett ärende där riket har lagstiftningsbehörighet har rikets myndighet i regel också behörighet i landskapet Åland. Genom en överenskommelseförordning enligt 32 § i självstyrelselagen för Åland kan dock uppgifter som hör till riksförvaltningen överföras på en landskapets förvaltningsmyndigheter. Skötseln av de registeruppgifter på Åland som avses i 2 mom. överförs således från Kommunikationsverket till Ålands landskapsregering först genom en sådan överenskommelseförordning som avses i propositionsmotiven. Utskottet menar att det i ett fall som detta inte är korrekt att nämna landskapets myndighet vid namn i en rikstäckande lag. Därför bör 2 mom. följa som lyder: "Vad som i detta kapitel föreskrivs om det domännamsregister som förvaltas av Kommunikationsverket ska

GrUU 18/2014 rd — RP 221/2013 rd

också tillämpas på registret över domännamn under toppdomänen ax för landskapet Åland."

Lagens rubrik. Grundlagsutskottet anser att författningens något ålderdomliga rubrik "informationssäkerhetsbalk" är misslyckad. För den allmänna klarhetens skull bör en författning på lagnivå ha ordet "lag" i rubriken, så att dess ställning i författningshierarkin framgår entydigt.

Helsingfors den 17 juni 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Johannes Koskinen /sd
vordf. Outi Mäkelä /saml
medl. Sauli Ahvenjärvi /kd
Tuija Brax /gröna
Eeva-Johanna Eloranta /sd (delvis)
Ilkka Kantola /sd
Pia Kauma /saml (delvis)
Kimmo Kivelä /saf (delvis)
Anna Kontula /vänst

Ställningstagande

Grundlagsutskottet anser

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men lagförslag 1 bara om utskottets konstitutionella anmärkningar till 157 § och till bestämmelserna om ideell och samhällelig reklam beaktas på behörigt sätt.

Jukka Kopra /saml (delvis)
Markus Lohi /cent (delvis)
Riitta Myller /sd (delvis)
Elisabeth Nauclér /sv
Tom Packalén /saf
Vesa-Matti Saarakkala /saf
Tapani Tölli /cent (delvis)
Anu Urpalainen /saml
ers. Kimmo Sasi /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 februari 2014 regeringens proposition med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen (RP 221/2013 rd) till kommunikationsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Maaret Suomi, konsultativ tjänsteman Timo Kievari, konsultativ tjänsteman Kaisa Laitinen, konsultativ tjänsteman Elina Thorström och överinspektör Laura Tarhonen, kommunikationsministeriet
- direktör för IT-näten Pekka Tulokas, inrikesministeriet, räddningsavdelningen
- specialsakkunnig Ari-Pekka Dag, inrikesministeriet, polisavdelningen
- upphandlingschef Sami Kivivasara, Statsrådets kansli
- lagstiftningssekreterare Eeva Attila, justitieministeriet

- IT-direktör Mikael Kiviniemi, finansministeriet
- överinspektör Iiro Loimaala, dataombudsmannens byrå
- tullöverinspektör Juha Vilkkö, Tullen
- jurist Anne Lohtander, Kommunikationsverket
- professor Tuomas Aura och specialforskare, tekn.lic. Marko Luoma, Aalto-universitetet
- vice ordförande Ville Oksanen, Electronic Frontier Finland ry EFFI
- direktör, säkerhet och kontinuitetsförvaltning Kari Wirman, FiCom ry
- professor Olli Mäenpää.

Dessutom har skriftliga yttranden lämnats av

- försvarsministeriet
- Polisstyrelsen
- Huvudstaben
- centralkriminalpolisen
- skyddspolisen
- Lantmäteriverket
- Finlands Kommunförbund
- Akava rf
- Finlands fackförbunds centralorganisation
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det stiftas en ny informationssamhällsbalk samt att markanvändnings- och bygglagen och strafflagen ändras. Samtidigt upphävs kommunikationsmarknadslagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar, lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om domännamn, lagen om förbud mot vissa avkodningssystem, lagen om auktion av vissa radiofrekvenser och lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster.

Genom propositionen genomförs en totalreform av lagstiftningen om elektronisk kommunikation. Från medborgarnas synpunkt är målet att de tjänster som gäller telefoni, mobiltelefoni, internet, radio och television samt annan elektronisk kommunikation är tekniskt utvecklade, trygga och lättanvända och tillgängliga till ett rimligt pris. Avsikten med regleringen är vidare att säkerställa att elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga överallt i Finland. Lagstiftningen syftar dessutom till att främja utbudet av elektroniska kommunikationstjänster. Samtidigt vill man skapa bättre legislativa förutsättningar för konkurrerande affärsverksamhet, för utveckling av kommunikationstekniken och för innovationer.

Propositionen syftar till att effektivisera och förenkla koncessionssystemet genom att en avsevärd del av programkoncessionsbesluten överförs till Kommunikationsverket. Enligt förslaget ska användningen av frekvenser inte längre vara avgiftsfri.

Det föreslås att auktionsförfarandet i fortsättningen ska tillämpas på nya frekvensområden som anvisats för mobil kommunikation.

Avsikten med de föreslagna ändringarna är också att effektivisera de nuvarande bestämmelserna om betydande marknadsinflytande samt att möjliggöra sådan faktisk förhandsreglering som avses i Europeiska unionens direktiv. Kommunikationsverket avses t.ex. få rätt att fastställa kostnadsorienterade maximipriser på reglerade grossistprodukter.

Propositionen innebär en förbättring av konsumentskyddet genom att de bestämmelser som gäller teleföretagens och säljarnas eller tjänsteleverantörernas gemensamma ansvar, teleföretagens ersättningskyldighet och avtalsvillkoren ändras.

Regleringen av integritetsskyddet och säkerställandet av informationssäkerheten i samband med elektronisk kommunikation utsträcks till att gälla alla kommunikationsförmedlare.

De bestämmelser i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation som gäller skyldighet att lagra information ska enligt förslaget ändras till att motsvara de behov som de tekniska ändringarna av internetaccessstjänsterna gett upphov till.

Leverantörer av samhällsomfattande tjänster åläggs enligt förslaget skyldighet att informera om sina produkter samt skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande produkter och tjänster.

Bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster ska utsträckas till att gälla tjänster för telefonkataloger och nummerupplysning. Avsikten är att Kommunikationsverket i fortsättningen ska göra marknadsanalyser och vid behov utse företag som ska tillhandahålla tjänster till ett skäligt pris, om sådana tjänster inte erbjuds på marknadsvillkor.

Enligt propositionen ska teleföretagen bättre än i dagsläget planera hur kontinuiteten i deras verksamhet kan tryggas i störningssituationer och när befogenheter enligt beredskapslagen utövas. De viktigaste nätövervakningscentralerna och andra kritiska system bör i fortsättningen förvaltas så att de under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen utan dröjsmål kan återföras till Finland.

Kommunikationsverket ska enligt förslaget tillsätta en samarbetsgrupp för störningssituationer. Samarbetsgruppen ska bestå av representanter för el- och teleföretagen. Den ska enligt förslaget samla in information samt planera och samordna åtgärder för störningssituationer samt bistå Kommunikationsverket vid hanteringen av störningar.

Bestämmelserna om myndighetsnätet ska enligt förslaget ses över så att uppkopplingar till myndighetsnätet kan erbjudas också aktörer som sköter uppgifter som är nödvändiga med tanke på statens ledning och säkerhet, försvaret, gräns-säkerheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen och den prehospitaledakut-sjukvården.

Teleföretagens rätt att få statlig ersättning för kostnader i samband med att de bistår myndighe-

ter ska enligt förslaget begränsas till investeringskostnaderna för sådana system som svarar mot myndigheternas behov. Det föreslås att teleföretagen inte ska få statlig ersättning för det arbete som orsakas av att de använder system som behövs för att bistå myndigheterna och av att de överlåter information till myndigheterna.

Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Åtgärder för att utveckla lagstiftningen

Syftet med den föreslagna informationssamhällsbalken är att sammanställa de centrala bestämmelserna om elektronisk kommunikation och informationssamhällets tjänster i en och samma lag och att eliminera överlappningarna. Samtidigt ska regleringen göras klarare, moderniseras och, där det är möjligt, förenklas. Det är också meningen att det ska gå att få tillgång till e-kommunikationstjänster i hela landet och att tjänsterna ska vara tekniskt utvecklade, säkra och lätta att använda samt tillhandahållas till ett skäligt pris. Dessutom vill man skapa ännu bättre förutsättningar för konkurrerande affärsverksamhet, för utveckling av kommunikationstekniken och för innovationer.

Förvaltningsutskottet kan samtycka till målsättningen. Det är motiverat att utgå från teknikneutralitet eftersom branschutvecklingen är så pass snabb. Det är också viktigt att främja tjänstetillgången och tjänsternas användbarhet, data-skydd och informationssäkerhet samt konkurrenskraften. Propositionen täcker inte in hela informationssamhället, utan bestämmelserna gäller främst tele- och kommunikationsmarknaden och Kommunikationsverkets uppgifter och befogenheter. Trots det rör det sig om en omfattande men ändå relativt överskådlig helhet.

Som bäst pågår också andra betydande utvecklingsprojekt som gäller informationssamhället och myndighetsuppgifterna inom informa-

tions- och kommunikationstekniksektorn. Till dessa hör exempelvis att genomföra IKT-strategin för den offentliga förvaltningen, bygga upp en nationell tjänsteplattform och koncentrera de branschberoende IKT-uppgifterna. Ett framträdande nationellt utvecklingsobjekt är genomförandet av strategin för cybersäkerhet, och i samband med det görs en kartläggning av den gällande lagstiftningen och utvecklingsbehoven. Enligt uppgift visar preliminära granskningar att informationssamhällsbalken inte till alla delar löser de frågor som strategin behandlar beträffande myndigheternas befogenheter, samarbetet mellan myndigheterna och samarbetet mellan myndigheter och företag. Med andra ord behöver utvecklingsarbetet fortsätta.

Även om det är meningen att informationssamhällsbalken i mångt och mycket ska bevara gällande lagstiftning innehåller förslaget också betydande reformer ur såväl myndigheternas och företagens som allmänhetens synvinkel. Därför anser utskottet att man noga måste följa hur lagen fungerar och vilka kostnadseffekter den får. Lagen kan vara svårbegriplig på grund av de ingående begreppen och dess stora omfattning. Satsningar bör således göras på att informera om lagen, och allmänheten bör få ett lättläst informationspaket om det centrala innehållet.

Kommunikationsverket som administrativ myndighet

Förslaget innebär att Kommunikationsverket också i fortsättningen kommer att vara den cen-

trala administrativa myndigheten med både administrativ behörighet och normgivningsmakt. Verket har det huvudsakliga ansvaret för tillsyn över lagstiftningen och övriga uppgifter. De största förändringarna i myndighetens verksamhet beror på nya förfaranden för frekvensauktioner och marknadsbaserade frekvensavgifter, på överföringen av administrationen av programkoncessionerna till Kommunikationsverket, på den nya verksamhetsmodellen för domännamnsförvaltningen och på att tjänsternas och verksamhetens kontinuitet säkerställs. Utskottet finner den föreslagna modellen ändamålsenlig.

Det är viktigt att Kommunikationsverket iaktar de allmänna principerna för god förvaltning och hör olika berörda aktörer när den tar fram föreskrifter i enlighet med lagen. Den föreslagna lagen innehåller också en bestämmelse om ett hörande- och samarbetsförfarande i vissa frågor med å ena sidan kommunikationsministeriet och å andra sidan finansministeriet (303 § 7 mom.). Momentet understryker vikten av ett fungerande informationsutbyte, och avsikten är att sörja för sektorsövergripande samordning och samarbete i frågor som gäller främjande av lagens syften.

Enligt förslaget ska de administrativa och kommersiella uppgifterna hållas isär inom domännamnsverksamheten. Kommunikationsverket kommer fortsatt att sköta domännamnsförvaltningen. I fortsättningen kommer verket dock inte längre att betjäna domännamnsanvändarna direkt. Den uppgiften kommer i stället att skötas av en registrar, som också gör registreringarna i domännamnsregistret. Kommunikationsverket övervakar registrarerna. Förslaget fyller sitt syfte, anser utskottet. Dessutom är verksamhetsmodellen tydlig för domännamnsanvändarna, eftersom de då behöver vara i kontakt med en aktör.

Enligt den föreslagna 34 § får analog radioverksamhet som pågår i högst tre månader och radioverksamhet som utövas i liten skala på ett begränsat område utövas utan programkoncession. I sådana fall behöver en verksamhetsutövare bara ansöka om radiotillstånd av Kommunikationsverket. Utskottet vill i detta sammanhang peka på att kommersiella meddelanden som sänds i radioverksamhet som bedrivs utan pro-

gramkoncession för analog radioverksamhet enbart får bestå av sponsring eller reklam som hänför sig till radioverksamheten i fråga (223 §). Enligt propositionsmotiven tillåts reklam för produkter som har samband med ett visst evenemang exempelvis då den kortvariga radioverksamheten har samband med evenemanget, som ska rikta sig till allmänheten. Utskottet menar att man i sådana fall bör kunna tillåta också annan reklam än sådan som har direkt samband med det publika evenemanget.

Konsekvenser som berör kommunala myndigheter

Enligt förslaget ska bestämmelserna om teleföretagens rätt att placera anordningar för allmänna kommunikationsförbindelser på ett område eller i en byggnad som ägs eller innehas av någon annan också gälla radiomaster och basstationer. Huvudregeln ska vara att parterna kommer överens om sådan placering av anordningar, men om de inte lyckas komma överens ska kommunens byggnadstillsynsmyndighet fatta beslut på ansökan av teleföretaget (233 §). Byggnadstillsynsmyndigheten kan bevilja teleföretaget ett tidsbegränsat eller permanent placeringstillstånd förutsatt att teleföretagets placeringsplan uppfyller de förutsättningar som anges i 234 §. Kommunen får ta ut en ansökningsavgift av teleföretaget (239 §).

Utskottet anser att förslaget är befogat. Samhället är beroende av att kommunikationsnäten fungerar, och om de allmänna kommunikationsförbindelserna ska säkras är det viktigt att myndigheterna i sista hand kan besluta om var anordningar för kommunikationsnäten ska placeras. Samtidigt kan en utvidgning av regleringen på detta område öka antalet ärenden som de kommunala byggnadstillsynsmyndigheterna ska behandla och eventuellt också antalet besvär över kommunens beslut.

Dessutom måste dessa myndigheter övervaka att dess placeringsbeslut iakttas. Utskottet anser att kommunerna då får en ny uppgift. Enligt regeringens detaljmotivering gäller övervakningen i första hand situationer där fastighetens eller byggnadens ägare anser att teleföretaget inte föl-

jer byggnadstillsynsmyndighetens beslut. Kommunens byggnadstillsynsmyndighet kan då meddela en anmärkning och ålägga den försumlige att inom viss tid avhjälpa sitt fel eller sin försumelse (330 §). Myndigheten kan förena åläggandet med vite eller med hot om att verksamheten avbryts eller den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad (332 §). Den föreslagna regleringen är viktig för fastighets- och byggnadsägarna.

Enligt den föreslagna 240 § ska kommunen vid behov samordna placeringen av telekablar så att placeringen och underhållet av telekablarna inte orsakar sådana olägenheter och skador som kan undvikas till skäligen kostnader. Denna samordningsuppgift följer redan av den gällande kommunikationsmarknadslagen (393/2003), men regeringen har haft för avsikt att precisera uppgiften i förhållande till den gällande lag. Kommunens samordningsuppgift gäller särskilt situationer där det inom kommunens område utförs bygg- och underhållsarbeten på fler än ett teleföretags kommunikationsnät, menar regeringen. I praktiken innebär detta att teleföretagens byggnadsarbeten under gator ska samordnas. Denna bestämmelse behövs, anser utskottet, som ändå samtidigt påpekar att en effektivare samordning kräver att kommunerna behöver informeras bättre om kommande och planerade projekt.

Sammanfattningsvis anser utskottet det vara viktigt att följa upp effekterna av de föreslagna bestämmelserna när det gäller de kommunala byggnadstillsynsmyndigheternas verksamhet och resurser.

Obruten kommunikation samt informationssäkerhet

Den föreslagna informationssamhällsbalken innehåller många bestämmelser vars syfte är att säkerställa obruten kommunikation vid olika störningar. De företag som ansvarar för att kommunikationsnäten och kommunikationstjänsterna fungerar får preciserade skyldigheter i fråga om informationssäkerhet och hantering av störningar. Dessutom ska teleföretagen utarbeta en mer noggrann beredskapsplan för hur verk-

samheten optimalt kan fortsätta i störningssituationer under normala förhållanden eller under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen. Utskottet anser att operatörerna ska ha tillräckliga resurser, såsom reservkraftutrustning och kvalificerad personal, och behövliga beredskapssystem för omfattande störningar.

Möjligheten att tillsätta en samarbetsgrupp för störningssituationer införs. Syftet är att underlätta samordningen mellan myndigheter och företag och att också förbättra samordningen av de åtgärder som behövs vid hanteringen av störningssituationer, exempelvis när en storm orsakar skador på den elektroniska infrastrukturen. Det lönar sig att tillsätta en samarbetsgrupp, menar utskottet, som också poängterar att den bör bestå av dels de i lagen avsedda el- och teleföretagen, dels berörda myndigheter, bl.a. Nödcentralsverket.

Också de bestämmelser i informationssamhällsbalken som gäller kvalitetskrav på kommunikationsnät bidrar till att säkerställa obruten kommunikation och förbättrar informationssäkerheten. Lagförslaget inbegriper också den gällande kommunikationsmarknadslagens bestämmelser om tekniska krav för biträde till myndigheter. Syftet med kraven är att se till att myndighetsuppgifter kan genomföras på ett tillbörligt sätt. Enligt en ny bestämmelse som regeringen föreslår ska teleföretaget, redan i det skede då ändringarna planeras, informera om sådana ändringar i kommunikationsnät och kommunikationstjänster som är relevanta för televlyssning och teleövervakning samt med tanke på andra myndigheters rätt att få information. Teleföretaget ska dessutom ge sådan information om ändringarnas eventuella effekter på myndigheternas egna informationssystem som det har kännedom om. Utskottet anser att de föreslagna bestämmelserna förbättrar polisens och andra berörda myndigheters möjligheter att förbereda sig för kommande ändringar och deras kostnader.

Det är lämpligt att användningsändamålet för myndighetsnät ajourförs och utvidgas så att det motsvarar myndigheternas och ministeriernas nuvarande säkerhetsuppgifter. Med myndighetsnät avses enligt propositionen kommunikations-

nät som har byggts för uppgifter som hänför sig till statens ledning och säkerhet, försvaret, den allmänna ordningen och säkerheten, gränssäkerheten, räddningsverksamheten, sjöräddningen, nödcentralsverksamheten, invandringen, den prehospitala akutsjukvården och befolkningskyddet. Abonnemang till myndighetsnätet kan erbjudas användargrupper som behövs för att fullgöra dessa uppgifter. Kommunikationsministeriet ska även fortsättningsvis på lagstadgade grunder bestämma vilka dessa användargrupper är. Frågan om hur informationssamhällsbalken och propositionen om en lag om verksamheten i säkerhetsnät (RP 54/2013 rd) förhåller sig till varandra och förfarandet för godkännande av användargrupper behandlas särskilt senare i detta betänkande.

Kommunikationens konfidentialitet och integritetsskydd

Den avdelning i informationssamhällsbalken som gäller konfidentialitet och integritetsskydd anger hur och i vilka situationer andra än kommunikationsparterna får behandla meddelanden och uppgifter om dem. För närvarande finns dessa bestämmelser i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004).

I den gäller bestämmelserna teleföretag, sammanslutningsabonnenter och dem som tillhandahåller mervärdestjänster, medan de i informationssamhällsbalken avser "kommunikationsförmedlare". Med andra ord gäller bestämmelserna i den nya lagen allmänt behandlingen av förmedlingsuppgifter. I praktiken innebär detta att exempelvis sådana aktörer där en tjänst inbegriper förmedling av konfidentiell kommunikation kommer att omfattas av regleringen. Detta inbegriper olika sammanslutningstjänster och andra tjänster som tillhandahålls i sociala medier. Utskottet anser att ett utvidgat regleringsområde stärker skyddet för dem som använder tjänsterna. Dessutom kan bestämmelserna anses motiverade ur den synvinkeln att lagstiftningen behandlar alla aktörer på samma sätt. Förslaget innebär också att begreppet "identifieringsuppgift" ersätts med "förmedlingsuppgift".

Både tvångsmedelslagen (806/2011) och polislagen (872/2011) på flera ställen hänvisar till kommunikationsmarknadslagen och lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, påpekar utskottet. Samtidigt innehåller propositionen om informationssamhällsbalken ingen analys av hur de föreslagna nya definitionerna, exempelvis av begreppet kommunikationsförmedlare, kommer att påverka bestämmelserna om förundersökningsmyndigheternas behörighet. De nya bestämmelser i tvångsmedelslagen som trädde i kraft vid ingången av 2014 bygger på den gällande lagstiftningen i fråga om tvångsmedel i anknytning till kommunikation och identifieringsuppgifter. Som ett exempel kan nämnas 7 kap. 4 § i tvångsmedelslagen. Där finns bestämmelser om förbud mot beslag och kopiering som gäller teleavlyssning, teleövervakning och basstationsuppgifter. Paragrafen gäller bara teleföretag och sammanslutningsabonnenter, inte andra kommunikationsförmedlare. Handlingar och data hos de nämnda företagen och abonnenterna kan bli föremål för beslagtagning och kopiering enligt gällande lag. Med andra ord är de kommunikationsförmedlare som avses i informationssamhällsbalken inte i samma rättsliga ställning sinsemellan med avseende på polisens verksamhet, trots att de har samma tystnadsplikt och behandlingsrätt i fråga om elektroniska meddelanden de förmedlar plus förmedlingsuppgifterna. Som utskottet ser det måste polislagens och tvångsmedelslagens bestämmelser om polisens behörighet och bestämmelserna i den föreslagna informationssamhällsbalken samordnas med varandra eller så måste man åtminstone klart och tydligt motivera varför kommunikationsförmedlarnas rättsliga ställning inte ska vara densamma i detta avseende.

Lagring av s.k. trafikuppgifter för myndighetsbehov

I 19 kap. i informationssamhällsbalken finns bestämmelser om uppgifter som ska lagras för myndigheternas behov. Regleringen bygger på 14 a—14 c § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, dvs. avsikten är att de paragraferna så gott som oförändrade ska ingå i in-

formationssamhällsbalken. Genom dem genomfördes tidigare rådets och Europaparlamentets direktiv 2006/24/EG, som Europeiska unionens domstol genom sin dom av den 8 april 2014 förklarar ogiltig (förenade mål C-293/12 och C-594/12). Tilläggen gick ut på att ålägga teleföretag att för myndigheternas behov lagra uppgifter som samlas för den egna verksamheten och införa en enhetlig lagringstid för uppgifterna. Användningen av uppgifterna och myndigheternas rätt till information bestämdes och bestäms fortfarande utifrån andra gällande nationella bestämmelser, bland annat tvångsmedelslagen. Både lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation och tvångsmedelslagen har stiftats med grundlagsutskottets medverkan.

Förvaltningsutskottet anser att ramarna för lagring av uppgifter och användningen av lagrade uppgifter är synnerligen snäva i vår nationella lagstiftning. Mängden uppgifter som lagras har avgränsats genom att bara kräva lagring av uppgifter som företaget också annars lagrar för egna behov och genom försök att undvika mångdubbel lagring. Användningen av uppgifterna har begränsats bland annat genom att koppla användningen till ett förfarande enligt tvångsmedelslagen och genom att i regel kräva domstolstillstånd för att uppgifterna ska få användas. Lagrade uppgifter får endast användas för att kunna undersöka, utreda och åtalspröva brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. (1146/2013) i tvångsmedelslagen. De företag som är skyldiga att lagra uppgifter omfattas också av skyldigheter som gäller dataskydd och informationssäkerhet. Ett företag ska avregistrera uppgifterna efter det att förvaringstiden gått ut när det inte längre finns någon grund för att behandla uppgifterna. Företaget ska också bestämma vem som har rätt att behandla lagrade uppgifter, och det ska se till att abonnenterna får tillgång till information om lagringen av uppgifterna och om syftet med lagringen.

Utskottet vill understryka hur viktiga bestämmelserna om skyldighet att lagra trafikuppgifter är för polisens och vissa förundersökningsmyndigheters arbete. Generellt sett behövs det så gott som utan undantag också historiska uppgif-

ter för brottsutredningar där teleövervakning används. Dessutom finns det vissa typer av brott där merparten av bevisningen bygger på olika former av identifieringsuppgifter. Till dessa hör exempelvis ett hot mot en skola som görs på internet och brott som begås i webbutiker. I sådana fall är så gott som alltid bara genom innehavarens IP-adress som det går att ta reda på vem som skrivit meddelandet och därigenom vem som är gärningsmannen. Identifieringsuppgifterna är väsentliga också när brott som helt eller till stor del begås på webben ska utredas, exempelvis grooming på internet, dvs. kontakt med barn i sexuellt syfte. Enligt uppgift gjorde polisen 2010—2012 mellan 5 331 och 5 663 förfrågningar som gällde uppgifter som lagrats för myndigheternas behov. År 2013 var antalet förfrågningar totalt 6 222.

Enligt en uppskattning som utskottet inhämtat kommer i synnerhet förutsättningarna för teleövervakning och därmed för brottsbekämpning att försämrats märkbart om lagringstiden blir betydligt kortare än nuvarande tolv månader och mängden lagrad information minskar stort. Störst uppskattas verkningarna bli i fråga om s.k. dolda brott där det inte uppdragas förrän senare att en viss person är kopplad till brottet. Det kan exempelvis röra sig om vissa typer av dödligt våld. Utskottet noterar att det kan vara svårt att bestämma en lämplig lagringstid, men anser det samtidigt vara självklart att förundersökningsmyndigheterna behöver synnerligen stora mängder flera månader gamla identifieringsuppgifter. Enligt uppgift gällde exempelvis 2013 en tredjedel av polisens förfrågningar 6—12 månader gamla uppgifter.

Det är också viktigt att lagringstiden är enhetlig, eftersom människor annars kommer att behandlas olika beroende på vilken operatör de har abonnemang hos. I dagens läge för ett företag i praktiken över de uppgifter som ska lagras för myndighetsbehov till sin egen databas för fortsatt lagring om de själva inte behöver uppgifterna i tolv månader. Dessutom bör det noteras att förundersökningsmyndigheterna får tillgång till uppgifter som lagras särskilt för myndighetsbehov bara för undersökning, utredning och åtals-

prövning av brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. Detta till skillnad från vad som gäller för att polisen enligt bestämmelserna om informationsinhämtning ska få tillgång till uppgifter som operatörerna lagrar för sina egna ändamål.

Den föreslagna 157 § motsvarar på det stora hela gällande lag. Dessutom föreslår regeringen en bestämmelse i informationssamhällsbalken om att endast teleföretag som enligt inrikesministeriets uttryckliga beslut har utsetts att göra televerksamhetsanmälan ska lagra förmedlingsuppgifter för myndigheternas behov. Detta innebär att antalet lagringsskyldiga företag de facto begränsas. Utskottet anser det vara motiverat att det ministerium vars förvaltningsområde har nytta av informationslagringen och som i sin budget tar upp anslag för att bekosta lagringen kan utse de företag för vilka det med tanke på behovet att förebygga och utreda brott är ändamålsenligt att bekosta de utrustningar och program som behövs för informationslagringen. Eftersom ändringen innebär en begränsning av antalet lagringsskyldiga teleföretag, begränsas också mängden information som ska lagras. Detta kommer enligt utskottets mening att ha positiva effekter för integritetsskyddet.

I den föreslagna 157 § justeras dessutom uppgifternas användningsändamål så att det motsvarar vad som sägs i 10 kap. 6 § om teleövervakning och dess förutsättningar (1146/2013) i tvångsmedelslagen. Den bestämmelsen trädde i kraft vid ingången av 2014. Lagrad information kan sålunda användas också för att förhindra, utreda och lagföra brott som begås med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning, om det strängaste straff som föreskrivits för brottet är fängelse i minst två år. Utskottet påpekar att det inte rör sig om lagring av nya typer av uppgifter, utan om användning av uppgifter som redan i dagens läge ska lagras till att utreda sådana brott. Enligt propositionsmotiven kommer mängden lagrad information inte att öka.

Enligt det föreslagna 157 § 3 mom. gäller lagringsskyldigheten inte innehållet i meddelanden eller förmedlingsuppgifter som samlats vid

bläddring av webbsidor. I detta avseende motsvarar bestämmelsen den gällande lagen om daskydd vid elektronisk kommunikation. Regeringen föreslår att lagringsskyldiga företag ska få registrera också förmedlingsuppgifter och andra uppgifter, om det är nödvändigt för identifiering av en användare av internetaccessstjänster, elektroniska posttjänster eller internettelefonitjänster.

Huvudregeln är fortfarande att s.k. surfning på internet inte ska gå att spåra, konstaterar utskottet. Det framgår av detaljmotiven till paragrafen att de tekniska förändringarna lett till att teleföretagen när det gäller vissa tjänster måste dela ut samma IP-adress till flera olika användare samtidigt. Om teleföretaget inte lagrar någon annan information om en anslutning än IP-adressen och klockslaget är det ofta omöjligt att i efterhand utreda till exempel vem som lagt ut ett hotfullt meddelande på en webbsida. Exempelvis den målinformation som trafiken genererar kan i sådana fall vara nödvändig för att användaren ska kunna identifieras. Den föreslagna bestämmelsen kommer att ge bättre förutsättningar för utredningen av sådana brott.

Sammanfattningsvis kan utskottet samtycka till de föreslagna bestämmelserna. De gällande bestämmelserna är mycket viktiga för polisens verksamhet.

Kostnader för biträde av myndigheter

De som tillhandahåller kommunikationsnät och kommunikationstjänster ska biträda myndigheterna enligt vad som särskilt föreskrivs om saken. Genom skyldigheterna att biträda myndigheterna tryggas den elektroniska kommunikationen och dessutom myndighetsverksamhetens kontinuitet och myndigheternas förmåga att varna befolkningen, upprätthålla räddningsverksamheten, allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, uppdaga och utreda brott.

I propositionen har teleföretagens rätt att av statens medel få ersättning för kostnader som biträde av myndigheter ger upphov till avgränsats till utgifter för investering i och underhåll av system, utrustning och programvara som enbart tjänar myndigheternas behov. Kostnader för an-

vändningen av system kommer inte längre att ersättas. Detta förslag bygger på regeringsprogrammet, där det står att fördelningen av kostnaderna för lagring av teleidentifieringsuppgifter mellan myndigheterna och teleoperatörerna ska rättas till. I synnerhet ur polisens synvinkel kan förslaget anses ha stor betydelse. Ändringen medger att de inbesparade resurserna i stället används till polisens operativa uppgifter. Detta uppskattas årligen frigöra ekonomiska resurser för polisen på uppskattningsvis 1–2 miljoner euro.

Den föreslagna 323 § innehåller i likhet med den gällande kommunikationsmarknadslagen en bestämmelse om skyldigheten att utan ersättning lämna ut sådana uppgifter till myndigheter som de har rätt att få enligt särskilda bestämmelser. Enligt en ny bestämmelse som föreslås är teleföretagen skyldiga att utan ersättning vidta åtgärder som gör det möjligt för en myndighet att utöva lagstadgad rätt till teleavlyssning. Regeringen föreslår inte att myndigheternas rätt att få information eller beordra en viss åtgärd ska utvidgas. Utskottet anser att den föreslagna bestämmelsen är motiverad. Genom den säkerställs det att en myndighet kan utöva sin rätt till teleavlyssning på det sätt som fastställs i lag, utan att åtgärden orsakar myndigheten någon särskild ersättningsskyldighet i förhållande till ett teleföretag. I situationer som innebär hot mot liv och hälsa ska informationen lämnas ut och åtgärderna vidtas skyndsamt, även nattetid.

Förmedling av nödsamtal och myndigheters meddelanden

Teleföretagens skyldighet att förmedla nödsamtal och myndighetsmeddelanden regleras i 34 kap. i den föreslagna informationssamhällsbalken. Enligt den föreslagna 278 § är teleföretag som är verksamma i telefonnät skyldiga att för sin del se till att användarna per telefon eller via textmeddelande avgiftsfritt får kontakt med det allmänna nödnumret 112. Detta motsvarar nuläget. I detaljmotiven till paragrafen hänvisas det också till kommissionens förslag om ett eCall-system som omfattar hela EU. Systemet innebär att en applikation som installeras i bilen vid en

allvarlig olycka via det trådlösa mobilnätet kontaktar den närmaste nödcentralen och till och med uppger var olyckan inträffat. Enligt motiveeringen jämförs eCall-samtalen med vanliga samtal, och teleföretagen måste genomföra eCall och förmedla samtalen kostnadsfritt enligt vad som fastställs särskilt. Dessutom ska teleföretagen genomföra ändringar i styrningen av nödtrafiken avgiftsfritt (323 §).

Den föreslagna 299 § ska i regel också gälla ersättning för investerings- och underhållskostnader för system som anskaffats för att biträda myndigheter och som medger nödmeddelanden. För kostnaderna för förmedling av varningsmeddelanden och av riktade myndighetsmeddelanden finns egna specialbestämmelser i lagförslaget. Utskottet påpekar att propositionen är formulerad på ett sådant sätt att det blir myndigheterna som får stå för teleoperatörernas kostnader för utveckling av systemen för nödtrafik, till exempel eCall. Enligt den föreslagna 299 § 2 mom. ska den myndighet betala ersättningen som ska biträdas med anskaffningen i fråga. Utskottet anser att bestämmelsen inte är särskilt väl lämpad med avseende på de berörda systemen. System för nödtrafik är åtminstone indirekt till nytta också för andra myndigheter än Nödcentralverket, som vidarebefordrar nödmeddelanden till de berörda myndigheterna. Dessa myndigheter bör enligt utskottets uppfattning också betala en del av ersättningen. I annat fall bör kostnaderna beaktas fullt ut i Nödcentralverkets budget.

Lagförslaget innehåller bestämmelser som motsvarar bestämmelserna om systemet för förmedling av riktade myndighetsmeddelanden i den gällande lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation. Enligt den föreslagna 280 § är teleföretag skyldiga att förmedla riktade myndighetsmeddelanden om de kommer från en nödcentral, sjöräddningscentral eller sjöräddningsundercentral. Den föreslagna 301 § innebär att teleföretag har rätt att av statens medel få ersättning för förmedling av och beredskap för riktade myndighetsmeddelanden. Det finns inget system för förmedling av riktade myndighetsmeddelanden i Finland. Samtidigt behövs det tills vidare bestämmelser i lag om en sådant sys-

tem, menar utskottet. Därför bör den föreslagna 280 § kvarstå. Det krävs dock ytterligare utredning av vad systemet ska användas till, vilka egenskaper det ska ha och hur det ska genomföras, och samtidigt bör det övervägas om försörjningsberedskapsfonden möjligen kan ersätta kostnaderna på samma sätt som i fråga om system för förmedling av varningsmeddelanden (300 § i lagförslaget). Enligt utskottet ankommer det på kommunikationsministeriet att göra eventuella utredningar, eftersom det ministeriet enligt statsrådets principbeslut om en säkerhetsstrategi för samhället som strategisk uppgift ansvarar för att stödja uppbyggnaden och underhållet av larm- och varningssystem och eftersom frågan om förmedling av riktade myndighetsmeddelanden tidigare utretts inom dess ansvarsområde (Virva).

Propositionen i förhållande till proposition RP 54/2013 rd med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen

I proposition RP 54/2014 rd föreslår regeringen bestämmelser om ett säkerhetsnät, dess tjänster, användningen av tjänsterna och övrig verksamhet i säkerhetsnätet. Säkerhetsnätet (TUVE) är ett i kommunikationsmarknadslagen avsett myndighetsnät som ägs och förvaltas av staten och som uppfyller kraven på hög beredskap och säkerhet. Enligt 1 § 3 mom. i den föreslagna lagen om säkerhetsnätet är den lagen en speciallag i förhållande till kommunikationsmarknadslagen. På motsvarande sätt kommer också bestämmelserna i informationssamhällsbalken med vissa begränsningar att vara tillämpliga i egenskap av allmänna bestämmelser.

Beröringspunkterna mellan informationssamhällsbalken och lagen om säkerhetsnätet gäller myndighetsnäten och förfarandena för godkännande av säkerhetsnätets användare och användargrupper. Enligt 4 § 1 mom. i den föreslagna lagen om säkerhetsnätet får nätet också användas av andra än de som är skyldiga att använda det, om de i lagen angivna villkoren är uppfyllda. För det första ska användningen gälla utfö-

rande av uppgifter som anknyter till verksamhet som avses i 2 § 1 mom. i den lagen. Detta motsvarar de användningsändamål för myndighetsnät som föreslås i informationssamhällsbalken, men med den preciseringen att säkerhetsnätet används för sådant samarbete och sådan kommunikation som är kopplad till samhällsfunktioner och där kraven på hög säkerhet och beredskap iakttas. För det andra ska användaren höra till en sådan användargrupp inom myndighetsnätet som bestäms i enlighet med kommunikationsmarknadslagen. Med detta avses det förfarandet i 250 § i informationssamhällsbalken enligt vilket kommunikationsministeriet godkänner användargrupper. För det tredje ska finansministeriet godkänna användaren som användare av säkerhetsnätet. Men då krävs det att kommunikationsministeriet innan dess har godkänt användaren som användargrupp med rätt att använda myndighetsnätet.

Förvaltningsutskottet anser att godkännandeförfarandet är motiverat eftersom man då kan sörja för att användargrupperna inom blir alltför omfattande och därmed kan påverka de allmänna kommunikationsnätens funktionsförutsättningar. För klarhets skull understryker utskottet att förfarandet där kommunikationsministeriet först ska godkänna användargruppen inte gäller de grupper som enligt lagen om säkerhetsnätet är skyldiga att använda det nätet. Dessutom är det viktigt att kommunikationsministeriet och finansministeriet när de samarbetar ser till att tvåstegsmodellen för godkännande inte blir en administrativ börda och ett administrativt hinder för syftet med verksamheten i säkerhetsnätet, menar utskottet.

I regel gäller bestämmelserna om kommunikationsnät i informationssamhällsbalken också myndighetsnät och därmed också säkerhetsnätet. I det föreslagna 250 § 3 mom. i informationssamhällsbalken begränsas lagens tillämpningsområde i fråga om myndighetsnät. I detta sammanhang vill utskottet peka på propositionsmotiven, där det står att en aktör som tillhandahåller nättjänster eller kommunikationstjänster i ett myndighetsnät inte kan anses vara ett teleföretag. Där sägs också att konkurrensläget på kom-

munikationsmarknaden innebär att myndighetsnäten inte har någon betydelse för konkurrensen när deras användningsändamål och användargrupper är begränsade och de är kopplade till användningsändamålen i 1 mom.

På säkerhetsnätet tillämpas bland annat informationssamhällsbalkens bestämmelser om kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster och om hanteringen av informationssäkerhet och störningar. Dessa krav är motiverade också med avseende på säkerhetsnätet, menar utskottet. Bestämmelserna utgör inget hinder för att i enlighet med lagen om säkerhetsnätet ställa upp strängare krav bl.a. i fråga om säkerhet och beredskap.

Informationssamhällsbalkens bestämmelser om styrning och tillsyn i fråga om kraven gäller både allmänna kommunikationsnät och myndighetsnät. Det måste ske en tillräcklig samordning av styrningen inom ramen för styrmodellen för säkerhetsnätets verksamhet och den styrning som Kommunikationsverket och kommunikationsministeriet utför enligt informationssamhällsbalken, betonar utskottet. Det är motiverat att de tekniska föreskrifterna för att garantera att kommunikationsnäten och de tillhörande tjänsterna fungerar i behövlig utsträckning också gäller säkerhetsnätet, som har en teknisk förbindel-

se också till de allmänna kommunikationsnäten. Samtidigt är det viktigt att den styrning enligt informationssamhällsbalken som gäller kommunikationsförmedlare och kommunikationsnät sker så att man noga ser till att exempelvis de tekniska föreskrifterna inte styr utvecklingen av säkerhetsnätet i en icke ändamålsenlig riktning eller på ett sätt som överlappar med eller strider mot den övergripande arkitekturen för den offentliga förvaltningens informationsförvaltning eller kraven på informationssäkerhet och informations- och kommunikationsteknisk beredskap. Enligt utskottets uppfattning finns det tillräckliga förutsättningar för att på ett kontrollerat sätt styra och övervaka verksamheten i förvaltningsinterna kommunikationsnät och allmänna kommunikationsnät tack vare samarbetsbestämmelsen i 303 § 7 mom. i informationssamhällsbalken och de ställen i propositionen som understryker vikten av samarbete och en ändamålsenlig uppgiftsfördelning mellan myndigheterna.

Ställningstagande

Förvaltningsutskottet föreslår

att kommunikationsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 15 maj 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf
medl. Jussi Halla-aho /saf
Rakel Hiltunen /sd
Reijo Hongisto /saf
Risto Kalliorinne /vänst
Markus Lohi /cent
Outi Mäkelä /saml (delvis)

Johanna Ojala-Niemelä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Ulla-Maj Widenroos /sv
Arja Juvonen /saf
Antti Rantakangas /cent
Anu Urpalainen /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.

FÖRSVARSPOLITISK UTLÅTANDE 4/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 februari 2014 regeringens proposition med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen (RP 221/2013 rd) till kommunikationsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att försvarsutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Timo Nuutinen, försvarsministeriet
- konsultativ tjänsteman Timo Kievari, konsultativ tjänsteman Kaisa Laitinen och lagstiftningsråd Maaret Suomi, kommunikationsministeriet.

PROPOSITIONEN

Syftet med propositionen är att eliminera överlappningarna i lagstiftningen om elektronisk kommunikation och att förtydliga, modernisera och förbättra regleringen. Dessutom är tanken att i viss mån avreglera verksamheten.

Regeringen föreslår en informationssamhällsbalk och ändringar i markanvändnings- och bygglagen. Samtidigt föreslås kommunikationsmarknadslagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar, lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om domännamn, lagen om förbud mot vissa avkodningssystem, lagen

om auktion av vissa radiofrekvenser och lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster bli upphävda.

Med informationssamhällsbalken vill regeringen säkerställa att it-tjänster finns tillgängliga i hela landet. Tjänsterna ska vara tekniskt väl utvecklade, säkra, lätta att använda och prisvärda. Dessutom är ambitionen att skapa bättre förutsättningar för konkurrerande företagsverksamhet, utveckling om området kommunikationsteknik och för innovationer. De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med den föreslagna lagstiftningen eftersträvas positiva effekter för informationssamhället. Sett ur allmänhetens perspektiv innebär detta att e-tjänsterna kommer att vara på hög teknisk nivå, säkra, lätta att använda, prismässigt skäliga och tillgängliga i hela landet.

Koncession ska ge ut på marknadsmässiga villkor, vilket betyder att det tas ut en avgift för frekvenser för tele- och televisionsverksamhet som återspeglar deras marknadsvärde. Målet med avgiften är att frekvenserna ska användas ekonomiskt effektivt. Den är ett administrativt incitament och grundar sig på alternativa kostnader för att använda frekvenserna.

Avgiften ska också tas ut för de frekvenser som Kommunikationsverket avsätter för försvarsmakten. Målet är således att få försvarsmakten att i så stor utsträckning som möjligt använda alleuropeiska militära frekvenser och därmed frikoppla andra frekvenser för civil användning. Det ska effektivisera användningen.

Ett beredskapsskyldigt teleföretag ska i sin beredskapsplan bedöma vilka av dess kommunikationssystem eller radiofrekvenser är kritiska och kan påverka funktionen i de tillhandahållna tjänsterna. I överensstämmelse med ett beslut (539/2008) av statsrådet understryker utskottet att de mest kritiska och centrala samhällsfunktioner som är beroende av datateknik ska identifieras och de systemlösningar och systemtjänster som hänför sig till dem säkerställas genom lösningar som klarar av allvarliga störningar och undantagsförhållanden.

Marknadsbaserad frekvensavgift

Enligt 288 § kommer Kommunikationsverket att årligen ta ut en marknadsbaserad frekvensavgift för användningen av de mest värdefulla frekvenserna, det vill säga frekvenserna för tele- och televisionsverksamhet och för försvarsmakten.

En del av den frekvenskapacitet som försvarsmakten har är en värdefull frekvensbuffert sett i ett samhällligt perspektiv. Försvarsmakten har

tillgång till hundratals megahertz frekvenser på frekvenser under en gigahertz. I motiven säger regeringen att storleken på de avgifter som försvarsmakten ska betala för frekvensförvaltningen inte återspeglar vare sig antalet eller värdet av frekvenserna. Avgiften är mindre än en tiondel av vad den vore uträknad enligt samma kriterier som för frekvenserna inom mobildatanäten.

Målet med avgiften är att få försvarsmakten att i så stor utsträckning som möjligt använda alleuropeiska militära frekvenser och därmed frikoppla andra frekvenser för civil användning. Det ska effektivisera användningen. Enligt sakkunnigyttranden till utskottet är detta också målet med kommunikationsministeriets och försvarsministeriets samverkanspromemoria från 2010 om anvisande av radiofrekvenser för det militära försvaret.

Den marknadsbaserade frekvensavgiften ska grunda sig på det antal frekvenser som koncessionshavaren och försvarsmakten har anvisats, hur effektivt frekvenserna används, frekvensområdets ekonomiska användbarhet, antalet invånare inom området med nyttjanderätt till frekvenser, frekvensernas användningsändamål och koncessionsperiodens längd.

Vid utfrågningen av de sakkunniga kom det fram att försvarsmaktens avgift är ungefär fyra miljoner euro, om den inte sänks för att vara skäligare. Med den föreslagna formeln och med dagens frekvenser skulle avgiften för försvarsmakten vara cirka 600 000 euro. Dessutom ska avgiften tas ut först från och med 2024 för att försvarsmakten ska ha tid på sig att i så stor utsträckning som möjligt flytta över sina funktioner frekvensområden som är harmoniserade för internationella militära ändamål.

Vid utfrågningen av de sakkunniga kom det fram att kriterierna för den marknadsbaserade frekvensavgiften lämpar sig dåligt för att bedöma försvarsmaktens radioverksamhet och det antal frekvenser som behövs för den. Inom försvarsförvaltningen används inte frekvenserna för kommersiell verksamhet, och de används

inte ineffektivt för att fullfölja försvarsmaktens lagstadgade uppgifter.

Trots att uttaget av avgiften skjuts upp understryker utskottet att man i storleken på avgiften måste beakta att det handlar om en av de grundläggande funktionerna i samhället och att det inte är motiverat att belasta en sådan funktion med en relativt sett lika stor avgift som för kommersiell verksamhet. Utskottet menar att försvarsmakten dessutom tillsammans med Kommunikationsverket bör ordna sin frekvensförvaltning på ett sätt som gör att frekvenserna kan användas effektivt också under undantagsförhållanden.

Handräckning

Med stöd av den gällande lagstiftningen har Kommunikationsverket rätt att få handräckning av polisen, tullmyndigheterna, Gränsbevakningsväsendet och Trafiksäkerhetsverket. Informationssamhällsbalken ger Kommunikationsverket rätt att också få handräckning från försvarsmakten med att utreda störningar i radiokommunikationen. För att utreda orsakerna till störningar kan det, enligt vad utskottet erfar, i undantagsfall krävas till exempel att det används materiel som bara försvarsmakten har befogenheter och möjligheter att erbjuda Kommunikationsverket. Enligt 11 § och i överensstämmelse med uppdraget i 2 § i lagen om försvarsmakten (551/2007) kan försvarsmakten ge handräckning för skydda vad som föreskrivs i lag.

I 309 § föreskrivs det att Kommunikationsverket på begäran kan ge andra myndigheter experthjälp som handräckning. Det är kommunikationsministeriet som ska besluta om handräckning, medan det är den som begär handräckning som ska stå för kostnaderna, om inte något annat avtalas. Kommunikationsverket ska också kunna ge andra myndigheter handräckning, exempelvis för att utreda kränkningar av informationssäkerheten eller när de deltar i försvarsmaktens övningar.

Enligt ett sakkunnigyttrande lämnar försvarsmakten vanligen handräckning till andra myn-

digheter utan att ta betalt. Det bör utredas om det är motiverat att avsätta ett särskilt anslag för Kommunikationsverket som kan användas för handräckning till andra myndigheter, utredning av kränkningar av informationssäkerheten och även för övningar som förbättrar myndigheternas funktionsförmåga visavi cybersäkerheten. Det gagnar samverkan mellan myndigheterna och förbättrar allmänhetens säkerhet.

En fråga som bör diskuteras är om Kommunikationsverket bör få större rätt att få handräckning, till exempel för att utreda kränkningar av informationssäkerheten. Vidare är det viktigt att försvarsmakten och Kommunikationsverket deltar i gemensamma övningar för att båda ska få förbättra sin kompetens.

Kontinuitet i kommunikationen och servicen

I radiolagen, kommunikationsmarknadslagen och lagen om televisions- och radioverksamhet åläggs alla teleföretag, vissa televisions- och radioaktörer och de viktigaste användarna av radiofrekvenserna att se till att deras verksamhet fortsätter med så små störningar som möjligt också under undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen och vid störningar under normala förhållanden.

I propositionen preciseras beredskapsplikten med att teleföretagen ska bedöma vilka risker som kan äventyra kontinuiteten i verksamheten och i förekommande fall underrätta Kommunikationsverket om sin beredskapsplanering enligt vad 282 § föreskriver. Den som är skyldig att ha beredskap ska också underrätta Kommunikationsverket hur den tänker gardera sig för enskilda störningar eller ett hot om störning och vilka åtgärder den tänker vidta. Det är viktigt att också Kommunikationsverket får tillräckligt stora resurser för sin beredskapsplanering, påpekar utskottet.

Telebolagens kritiska kommunikationssystem kan finnas någon annanstans än i Finland, och det försvårar underhållet till exempel när det uppstår störningar i de internationella kommunikationsförbindelserna. Den föreslagna 283 § är viktig, menar utskottet. Paragrafen föreskriver

att de viktigaste övervakningsfunktionerna och andra kritiska system i fortsättningen måste underhållas så att de vid undantagsförhållanden enligt beredskapslagen genast kan återbördas till Finland. Underhållet måste i själva verket planeras så att funktionerna och systemen kan underhållas från Finland under undantagsförhållanden.

Sammanfattning

Informationssamhällsbalken innehåller den lagstiftning om it som tangerar strategin för cybersäkerheten. Den löser inte till alla delar de frågor som strategin behandlar beträffande myndigheternas befogenheter, samarbetet mellan myndigheterna och samarbetet mellan myndigheter

och företag. Det är viktigt att försvarsmakten har kapacitet att fullfölja sina lagstadgade uppgifter också när it-världen är stadd i ständig förändring. Då får samarbetet mellan myndigheterna en framträdande roll. Med hänvisning till sakkunnigyttrandena framhåller utskottet att frekvensförvaltningen, den anknyttande beredskapsplaneringen och gemensamma övningar för tanke på undantagsförhållanden är de områden där Kommunikationsverket och försvarsmakten bör satsa på större samverkan.

Ställningstagande

Försvarsutskottet föreslår

att kommunikationsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 19 mars 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jussi Niinistö /saf
vordf. Seppo Kääriäinen /cent
medl. Thomas Blomqvist /sv
Timo Heinonen /saml
Esko Kurvinen /saml
Pentti Oinonen /saf
Eero Reijonen /cent

Mikko Savola /cent
Ismo Soukola /saf
Eero Suutari /saml
Pauliina Viitamies /sd
Sofia Vikman /saml
Jyrki Yrttiaho /vg.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Martelius.

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 5/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 februari 2014 regeringens proposition med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen (RP 221/2013 rd) till kommunikationsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att kulturutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Kaisa Laitinen, lagstiftningsråd Maaret Suomi och överinspektör Laura Tarhonen, kommunikationsministeriet
- direktör Jukka Liedes, undervisnings- och kulturministeriet
- undervisningsråd Asko Lippo, Utbildningsstyrelsen
- forskardoktor Olli Vesterinen, Helsingfors universitet, Institutionen för lärarutbildning
- biträdande direktör, resultatområdeschef Leo Pekkala, Nationella audiovisuella institutet (KAVI), enheten för mediefostran och bildprogram
- specialsakkunnig Simo Tanner, Finlands Kommunförbund

- laboratoriechef Tommi Toivonen, strålsäkerhetscentralen
- filosofie doktor, forskare Mikko Ahonen, Tammerfors universitet
- universitetsforskare, universitetslektor Marko Ala-Fossi, Tammerfors universitet
- juris magister, politices magister, projektchef, forskare Marjukka Hagström, Åbo yrkeshögskola
- jurist Pekka Savola, CSC — Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- biträdande direktör Petra Wikström, MTV MEDIA
- direktör Marcus Wiklund, Sanoma Media Finland och Sanoma News
- utgivningsdirektör Ismo Silvo, Rundradion
- jurist Mikko Hoikka, Mediernas Centralförbund rf
- verksamhetsledare Stina Laakso, Suomen Audiovisuaalisen Alan Tuottajat SATU ry
- jurist Leena Suuronen, Kapiosto ry
- projektdirektör Lauri Kaira, Luovan työn tekijät ja yrittäjät Lyhty ry
- advokat Lauri Rechartt, Musiikkituottajat — IFPI Finland ry
- expert Patrick Frostell, Teknologiindustrin rf
- jurist Jussi Mäkinen, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av
— kommunikationsministeriet

— strålsäkerhetscentralen
— Gramex ry

— Teosto ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Syftet med informationssamhällsbalken är att föra samman lagstiftning som påverkar informationshällets funktion och strukturer och att på detta sätt förenkla regleringen. Det är ett välkommet syfte. En och samma lag kommer nu att innehålla bestämmelser om bl.a. koncessioner, kommunikationsinfrastrukturen, kommunikationens konfidentialitet och integritetsskydd, audiovisuella tjänster, dataskydd och domännamn. Det rör sig om en mycket omfattande proposition, men den gäller exempelvis inte de särskilda informationssamhällsrelaterade frågorna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Kulturutskottet vill särskilt lyfta fram strävan att skydda enskilda personers intressen och målet att samtidigt möjliggöra nya offentliga tjänster. Det är mycket bra att regeringen har fäst vikt vid att olika språkliga och kulturella rättigheter tillgodoses med respekt för mångfald och pluralism.

Informationsteknik och pedagogik

Möjligheterna att använda informations- och kommunikationsteknik (IKT) som stöd vid inläring har redan i flera årtionden varit aktuella inom forskning och utveckling (FoU) och inom utbildningspolitiken. Utskottet behandlade i ett färskt utlåtande om statsrådets framtidsredogörelse "Välfärd genom hållbar tillväxt" (SRR 7/2013 rd — KuUU 1/2014 rd) ingående hur informationstekniken och digitaliseringen påverkar skolundervisningen. Många lärare är väl insatta i informations- och kommunikationsteknikens fördelar både i arbetet och privat. Ändå används tekniken inte systematiskt i skolundervisningen.

Enligt vad utskottet erfar främjar utbildningsförvaltningen e-inläringstjänsternas tillgång och användning nationellt i form av molntjänster och andra e-tjänster. Det är viktigt att inläringen och undervisningen ses över i syfte att ge eleverna den nya kunskap som behövs på 2000-talet. En utfrågad expert anser att bör man koncentrera sig på frågor som hur eleverna kan hjälpas att självständigt hantera sina färdigheter och förstå sina kunskaper (metakognition), hur och varför kunskap behövs vid olika tillfällen och vem som producerar denna kunskap eller hur samarbete kan organiseras och stödjas. Som ett exempel på ett innovationsprojekt nämner utskottet projektet Koulu Kaikkiäällä (ung. Skolan finns överallt). Dess grundläggande syfte är att stödja aktörerna i olika inlärningsmiljöer i deras arbete. Projektet går ut på att samla utvecklarerna av inlärningsmiljöer till ett interaktivt nätverk, bygga upp en ny verksamhetskultur för lärande och utveckla den tillhörande pedagogiken. Undervisnings- och kulturministeriet har startat ett projekt för molntjänster i undervisningen, Piviväylä, och inom det försöker man underlätta användningen av tjänster och material som stöder lärandet. Det är meningen att tjänsterna och materialet ska tas fram av företag, organisationer, lärare och elever. Enligt ett expertutlåtande är det viktigt att med hjälp av lagstiftning säkerställa heltäckande, tillförlitliga och till sin kapacitet tillräckliga kommunikationsförbindelser till skäligt pris i olika delar av landet. Kulturutskottet understryker att alla skolor och läroanstalter måste ha tillgång till heltäckande kommunikationsförbindelser till skäligt pris och med tillräcklig kapacitet om exempelvis de tjänster som den mobila tekniken erbjuder ska kunna utnyttjas fullt ut. En omfattande och effektiv användning av e-inläringstjänster kräver dessutom att de heltäckande identifieringstjänster som behövs för att använda e-tjänster nationellt tas

fram också för minderåriga inlärare och att tjänsterna fås till skäligt pris samt är lätta att använda.

Det är ytterst viktigt att skolorna kan erbjuda alla elever de möjligheter till kompetens och lärande som utvecklingen av informationssamhället kräver på lika villkor oavsett var de bor och vem som anordnar utbildningen, menar utskottet. Det gäller skolornas infrastruktur för informations- och kommunikationsteknik, apparatur, programvara, lärare och it-specialister. I synnerhet understödda bredbandsprojekt i glesbygden är livsviktiga både för de lokala skolorna och mer generellt också för bosättningen och näringslivet.

Utskottet har också hört sakkunniga om hur befolkningen, särskilt barn och ungdomar, exponeras för radiofrekvent elektromagnetisk strålning i omgivningen. Enligt uppgift har de eventuella strålningsriskerna behandlats i Europaparlamentet resolution från 2009 avseende säkerhet när basstationer för mobiltelefoner placeras, Europarådets resolution från 2011 avseende riskerna med att barn och ungdomar använder mobiltelefoner och ställningstaganden från Internationella centret för cancerforskning (IARC) inom Världshälsoorganisationen (WHO).

Enligt det inhemska expertorganet Strålsäkerhetscentralen har exponeringen för radiofrekvent strålning i omgivningen inte ökat märkbart enligt centralens egna och flera internationella rapporter, även om de mobila näten och e-kommunikationen ökat betydligt de senaste åren. Enligt centralens utlåtande är exponeringen från basstationerna mycket liten. Mobiltelefonen är enligt centralens redogörelse för utskottet den enda källan till någon större exponering. Stråldoserna från mobiltelefoner kan som högst nå upp till de tillåtna maximivärdena. I Finland finns bestämmelser om maximivärdena för radiofrekvent strålning som människor får utsättas för i social och hälsovårdsministeriets förordningen 294/2002. Värdena ligger i linje med vad som sägs i rådets rekommendation 1999/519/EG.

Strålsäkerhetscentralen ger allmänna råd till allmänheten för hur man kan minska exponeringen för strålning från mobiltelefoner. Enligt

centralens utlåtande är det lätt att minska exponeringen genom att använda högtalarfunktionen eller handsfree eller genom att undvika samtal vid dålig täckning såsom i en källare eller i bilen vid körning.

Utifrån inkommen utredning anser utskottet det vara viktigt att universitetet och forskningsinstitutet fortsatt satsar på forskning i hur radiofrekvent elektromagnetisk strålning påverkar människan.

Nätneutralitet

Med nätneutralitet avses enligt propositionen att trafiken i princip förmedlas oberoende av avsändarens eller mottagarens adress, innehållet, tillämpningen, tjänsten eller terminalutrustningen. Det har under sakkunnigutfrågningen framförts att den föreslagna bestämmelsen om nätneutralitet (110 § i lagförslag 1) inte är helt entydig. Även om huvudregeln ska vara att nätneutralitet råder, tillåter paragrafen begränsning av kommunikationstrafik i de fall som anges i lagen. Enligt propositionsmotiven är avsikten att förteckningen över begränsningsgrunderna ska vara uttömmande. Förteckningen motsvarar nu läget och nuvarande praxis, menar regeringen.

Det är nödvändigt att alla internetabonnemang i Finland faktiskt är nätneutrala och att man inte som regel utesluter eller gör åtkomsten långsammare till ett visst innehåll eller en viss tjänst. Utskottet föreslår att kommunikationsutskottet gör ytterligare en granskning av ordalydelsen i den föreslagna bestämmelsen om nätneutralitet. Detta i syfte att säkerställa att särskilt möjligheten att begränsa användningen av internet genom ett avtal mellan teleföretaget och abonnenten till alla delar tolkas som ett begränsat undantag från huvudregeln.

Dessutom vill utskottet poängtera att detaljmotiven till 110 § 1 mom. 2 punkten uttryckligen nämner myndighets- och domstolsbeslut som meddelas med stöd av upphovsrättslagstiftningen. Det är viktigt att klart olagliga upphovsrättskränkande tjänster även i fortsättningen kan åtgärdas genom att domstolen med stöd av upp-

hovsrättslagen förelägger dem som levererar internettjänster att avbryta en specifik tjänst.

Koncessionssystemet

Utskottet understryker vikten av att mångfalden i e-kommunikation också tryggas genom koncessionssystemet. I synnerhet bör den inhemska programvarans ställning stödjas i den allt hårdare konkurrensen med den relativt enhetliga internationella programvara som internationella storföretag erbjuder. Enligt propositionen tilldelas Rundradion Ab och de kanaler som tjänar allmänintresset frekvenskapacitet i den utsträckning de behöver. Sakkunniga har framfört att koncessionerna regleras nationellt, vilket innebär att man genom koncessionsbestämmelserna kan ge företräde dels till kanaler som tjänar allmänintresset, dels till andra kanaler som främjar kommunikationens mångfald och inhemsk programproduktion.

Utskottet föreslår att kommunikationsutskottet överväger att också sådana inhemska tv-kanaler ska garanteras tillgång till sändningskapacitet som investerar i inhemska programproduktion och sysselsätter inhemska aktörer.

Innehållet i tv-sändningar

Enligt uppgift kommer bestämmelserna om audiovisuellt innehåll och audiovisuella tjänster huvudsakligen att kvarstå i nuvarande form. Ändringarna i bestämmelserna om televisions- och radioverksamhet samt om beställ-tv bygger på de ändringar som föreslås i statsrådets kommunikationspolitiska program för elektroniska medier (SRR 4/2012 rd). Tittarnas och lyssnarnas intressen tillgodoses genom att det finländska televisions- och radioutbudets kvalitet och mångsidighet säkerställs. På särskilt angivna kommersiella kanaler som tjänar allmänintresset ställs enligt de föreslagna 26 och 27 § krav som bidrar till att bevara nuvarande högklassiga innehållsutbud.

Också den föreslagna 210 § bygger på det kommunikationspolitiska programmet. Enligt den paragrafen ska kvoten för oberoende producenters produktion höjas till 19 procent. Enligt

den gällande lagen om televisions- och radioverksamhetska en utövare av televisionsverksamhet för program som producerats av oberoende producenter reservera 15 procent av sin sändningstid eller alternativt 15 procent av sin budget för programutbud. Det är viktigt att det till största delen rör sig om nyproduktion.

Utskottet hänvisar till sitt utlåtande (KoUU 12/2012 rd) om det kommunikationspolitiska programmet för elektroniska medier, där utskottet stödde redogörelsens linjeval att andelen för oberoende producenters program skulle höjas till 19 procent av sändningstiden eller budgeten för programutbud. Utskottet ser mycket positivt på att regeringen nu föreslår att detta linjeval ska bli verklighet.

Den föreslagna 211 § innebär att även barnprogram i fortsättningen förses med ljud- och textningstjänster. Textning av programmen hjälper inte bara barn utan framför allt hörselskadade, både barn och vuxna, och exempelvis barn som talar invandrarspråk. Utskottet menar att förslaget är mycket bra och värt att stödja.

Distributionsskyldighet och upphovsrätt

Syftet med skyldigheten att distribuera program (sändningsplikt, must carry) är att se till att kanaler av samhällelig betydelse är tillgängliga också i kabelnätet. Regleringen avser säkerställa den rätt att ta emot meddelanden som ingår i yttrandefriheten och därmed öppna möjligheter för tittarna till pluralistisk kommunikation och fri åsiktsbildning. I Finland innebär denna skyldighet emellertid ett exceptionellt intrång i tv-sändningsmarknadens funktion med hänsyn till att sändning av program som omfattas av distributionsskyldigheten i kabelnät är befriad från upphovsrättsersättning med stöd av 25 i § i upphovsrättslagen (404/1961).

Enligt förslaget ska bestämmelser om distributionsskyldigheten finnas i 227 §, som enligt regeringen i sak motsvarar 134 § i kommunikationsmarknadslagen. Punkterna 2 och 3 i 1 mom. ska enligt den föreslagna 351 § vara i kraft till och med den 31 december 2016, med andra ord de där avsedda kanalerna som tjänar allmän-

intresset, inklusive materialet och specialtjänsterna. Detta motsvarar den gällande regleringen i kommunikationsmarknadslagen i fråga om distributionsskyldighetens giltighet.

När riksdagen behandlade regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av 134 § i kommunikationsmarknadslagen, 134 § i kommunikationsmarknadslagen och lagen om televisions- och radioverksamhet (RP 13/2010 rd) förutsatte den i ett uttalande att regeringen vidtar åtgärder i syfte att bedöma om 25 i § i upphovsrättslagen behöver ändras, om nät- och tjänsteutbudet 2011—2016 utvecklas på ett sätt som i dag inte kan förutses och om denna utveckling leder till ett oskäligt slutresultat för upphovsmännen eller medborgarna.

Utskottet instämmer i uttalandet från 2010 att man på nytt måste titta på om distributionsskyldigheten bör fortsätta senast när den nuvarande och den nu föreslagna giltighetsperioden börjar löpa mot sitt slut och först sedan och utifrån det aktuella marknadsläget och den tekniska utvecklingen besluta om skyldigheten ska fortsätta eller inte.

Kommissionen gav den 21 februari 2014 Finland en formell underrättelse om 25 i och 47 § i lagen om upphovsrätt (404/1961). Paragraferna innebär att teleföretag som tillhandahåller nättjänster i kabeltelevisionsnät får vidareända kanaler som omfattas av distributionsskyldighet utan uphovsmannens tillstånd och utan att betala den som framför verket och producenten ersättning. Kommissionen anser att bestämmelserna strider mot artikel 3 i direktiv 2001/29/EG (upphovsrättsdirektivet) och artikel 8.2 i direktiv 2006/115/EG (direktivet om närstående rättigheter).

Kommissionen hänvisar till EU-domstolens rättspraxis när det gäller tolkningen av artikel 3 i upphovsrättsdirektivet. Det är på den kommis-

sionen baserar sin uppfattning om att vidareändring i kabelnätet av kanaler som omfattas av sändningsplikt är överföring till allmänheten enligt artikel 3 i upphovsrättsdirektivet och återgivning för allmänheten enligt artikel 8.2 i direktivet om närliggande rättigheter. De undantag från och inskränkningar i rätten att överföra verk till allmänheten som räknas upp i artikel 5 i upphovsrättsdirektivet är uttömmande, och där finns inga undantag som gäller överföring till allmänheten inom sändningsplikten. Därför anser kommissionen att sådan vidareändring inte kan befrias från kravet att inhämta tillstånd av uphovsmännen och betala dem ersättning när verket överförs till allmänheten.

En formell underrättelse är den första etappen i kommissionens överträdelseförfarande. Efter det kan kommissionen lämna ett motiverat yttrande och hänskjuta ärendet till EU-domstolen, om den anser att Finland fortsatt bryter mot de aktuella direktivbestämmelserna.

Regeringen föreslår i detta sammanhang inga ändringar i lagen om upphovsrätt. Distributionskyldigheten hänger emellertid samman med det åtföljande undantag i lagen om upphovsrätt som begränsar upphovsrätten. Utskottet anser på grund av kommissionens underrättelse plus motiveringen att lagen om upphovsrätt skyndsamt måste ändras för att garantera uphovsmän, framförare och producenter rätt till ersättning för vidareändring av kanaler som omfattas av distributionskyldigheten. Utskottet föreslår att kommunikationsutskottet i sitt betänkande föreslår ett uttalande om detta.

Ställningstagande

Kulturutskottet föreslår

att kommunikationsutskottet beaktar det som sägs ovan.

KuUU 5/2014 rd — RP 221/2013 rd

Helsingfors den 14 maj 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
vordf. Inkeri Kerola /cent
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Ritva Elomaa /saf
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Leena Harkimo /saml

Pauli Kiuru /saml
Kimmo Kivelä /saf
Sanna Lauslahti /saml
Silvia Modig /vänst
Mikaela Nylander /sv
Pauliina Viitamies /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 15/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen

Till kommunikationsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 februari 2014 regeringens proposition med förslag till informationssamhällsbalk samt till lagar om ändring av 161 § i markanvändnings- och bygglagen och 38 kap. 8 b § i strafflagen (RP 221/2013 rd) till kommunikationsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att ekonomiutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till kommunikationsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Kirsi Miettinen, kommunikationsråd Olli-Pekka Rantala, lagstiftningsråd Laura Vilkkonen, lagstiftningsråd Maaret Suomi, konsultativ tjänsteman Timo Kievari, konsultativ tjänsteman Kaisa Laitinen och konsultativ tjänsteman Kreetta Simola, kommunikationsministeriet
- regeringsråd Antti Riivari, arbets- och näringsministeriet
- utredningschef Henrikki Oravainen, Konkurrens- och konsumentverket
- direktör Johanna Juusela och chef Jarkko Saarimäki, Kommunikationsverket

- jurist Minna Aalto-Setälä, Centralhandelskammaren
- verkställande direktör Reijo Paajanen, DIGILE Oy
- utvecklingschef Panu Mustonen, Elisa Abp
- verkställande direktör Jarmo Eskelinen, Forum Virium Helsinki Oy
- landschef Anni Ronkainen, Google Finland Oy
- direktör för samhällskontakter David Mothander, Google Inc
- chef för juridiska ärenden Markku Ignatius, Supercell Oy
- jurist Timo Niemi, Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry
- verkställande direktör Reijo Svento, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
- verkställande direktör Jarmo Matilainen, Finnet-förbundet rf
- forsknings- och utvecklingsdirektör Jyrki Kasvi, TIEKE Utvecklingscentralen för Informationssamhälle rf
- professor Yrjö Neuvo
- professor Erkki Ormala.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt. Ekonomiutskottet välkomnar att sektorns centrala bestämmelser samordnas. Det är angeläget för dem som verkar i branschen att regleringen utgör en konsekvent helhet och att normerna dels är teknikneutrala med avseende på tillgängliga lösningar, dels möjliggör helt nya tekniska öppningar. Propositionen förefaller vara kopplad till de nuvarande tekniska lösningarna, bitvis på en mycket detaljerad nivå. Med tanke på den senaste utvecklingen inom branschen kommer vi säkerligen att se framsteg i fråga om teknik och konsumentbeteende också inom den närmaste framtiden. Ekonomiutskottet påpekar att tjänsterna bör utvecklas med användaren i blickpunkten.

Enligt de sakkunniga som ekonomiutskottet har hört är det sannolikt att fokuseringen för affärsverksamhet på nätet allt mer övergår till produktion av medieinnehåll och e-tjänster och att försäljning av dataöverföringskapacitet inte längre kommer att ha samma roll som nu. Med avseende på att affärsmodellerna förändras antas den centrala frågan vara hur aktörerna ska kunna genomföra sin skyldighet att bygga ut nät om det i framtiden måste finansieras med eventuella avgifter för användningen av näten. När lagstiftningen utvecklas vidare bör det undersökas i vilket skede av nätverkets livscykel det är mest ändamålsenligt att koncessionshavaren åläggs att betala sina offentlighetsliga avgifter. Ett lättare förfarande för teve- och radiokoncessioner stämmer i sig överens med åtgärderna för att lindra företagens administrativa börda. Men med hänvisning till de ovan nämnda omställningarna i omvärlden till följd av den tekniska utvecklingen har frågan aktualiserats om den modell som föreslås i propositionen är den bästa för att svara mot de framtida behoven på marknaden.

I sitt tidigare ställningstagande (EkUU 14/2014 rd — SRR 7/2013 rd) konstaterar ekonomiutskottet att digitaliseringen har minskat distributionskostnaderna för varor och tjänster

och på så sätt gett de finländska företagen en mer jämställd konkurrenssituation jämfört med företag i geografiskt mer gynnsamma förhållanden. Ekonomiutskottet anser det viktigt att vi får ett bredbandsnät som täcker hela landet och att problemen i anslutning till det blir lösta med det snaraste.

Definitioner. Definitionerna i lagen väcker till vissa delar osäkerhet i fråga om hur de i praktiken kommer att fungera. Så kan t.ex. definitionen av tillämpningsområdet enligt 1 kap. 2 § leda till besvärliga situationer i fråga om internationell rätt, bl.a. när det gäller vilken lag som ska väljas. Att tillämpningsområdet bestäms enligt användarnas nationalitet eller det språk som används kan leda till ett oväntat omfattande tillämpningsområde. Att ändra denna definition t.ex. i fråga om de ovan nämnda kriterierna för nationalitet eller språk kunde enligt ekonomiutskottets bedömning göra tillämpningen mer förutsägbar. Ekonomiutskottet har i flera tidigare ställningstaganden (EkUU 14/2014 rd — SRR 7/2013 rd, EkUU 31/2013 rd — SRR 6/2013 rd, EkUU 28/2013 rd — RP 112/2013 rd) betonat betydelsen av en stabil och förutsägbar nationell lagstiftning vid skapandet av en gynnsam omvärld för företagsamhet.

Integritetsskyddet. Ett villkor för kommersialiseringen av lokaliserings- och beteendedata för stora människomassor (big data) är att anonymiteten säkerställs: användarprofilen får inte kopplas till en enskild fysisk person.

Domännamn. På den europeiska interna marknaden är det med avseende på den fria rörligheten för varor och tjänster viktigt att medlemsstaterna avstår från kravet att innehavaren av domännamnet fysiskt ska befinna sig i det land som domännamnet hänvisar till. Det är en central prioritering för den inre marknaden att företag och medborgare lättare ska kunna agera över gränserna till lägre kostnader: produktionsfaktorerna ska få röra sig fritt och de får inte utsättas för

diskriminering baserad på nationalitet eller nationellt ursprung. För närvarande kan ett finländskt domännamn endast beviljas en i Finland registrerad juridisk person, en privat näringsidkare, ett finländskt offentligt samfund, en främmande stats beskickning eller en person som fyllt 15 år, har hemkommun i Finland och en finländsk personbeteckning. Begränsningen har ansetts vara oändamålsenlig, eftersom det varken finns tekniska eller operativa grunder för avgränsningen. Avgränsningen har också kunnat skapa illusionen av att webbplatsen är finländsk i situationer där den enda kopplingen till Finland är en registrering i Finland genom ett ombud.

Enligt propositionen ska Kommunikationsverkets administrativa och kommersiella funktioner i fråga om domännamn separeras. Ändringen är välgrundad, anser ekonomiutskottet. Kommunikationsverket fortsätter att upprätthålla domännamnsregistret men betjänar inte längre användarna direkt. I stället sköts mellanhanden mellan verket och domänanvändarna av en registrar. Samtidigt föreslås flera bestämmelser som gäller registrarer. Verkets nya roll ger verket bättre möjligheter att effektivisera sin verksamhet då resurser frigörs från skötseln av domänkundtjänsten.

Avtal mellan teleföretag. Teleföretagen fungerar redan nu som betalningsförmedlare vid en transaktion som genomförs av konsumenten och där varan levereras av en tredje part. I framtiden blir formerna för denna verksamhet möjligen ännu fler. I så fall ingår konsumenten ingen direkt avtalsrelation med den som säljer varan. Enligt gällande lagstiftning begränsas det solidariska ansvaret endast till kreditkortsbetalningar. Avsaknaden av en direkt avtalsrelation kan göra det svårt för konsumenten att nå försäljaren vid fel på varan, utebliven leverans, bedrägeri eller annan orsak. Däremot har teleföretaget på grund av sin roll som betalningsförmedlare en avtalsrelation till försäljaren. Därför kan det i praktiken vara nödvändigt att ärendet sköts via teleföretagets förmedling. Propositionen föreslår också en

bestämmelse i överensstämmelse med konsumentskyddslagen om kreditgivares, säljares och tjänsteleverantörers solidariska ansvar. Det gemensamma ansvaret leder till bättre konsumentförtroende vilket kan beräknas gynna affärsverksamheten inom branschen.

Nätneutralitet. Nätneutralitet intar en nyckelposition med avseende på användarvänliga tjänster. Nätneutraliteten kan också väntas främja konkurrensen då konsumenterna kan välja apparatur och tjänster fritt utan begränsningar.

SMP-reglering. Ekonomiutskottet instämmer i bedömningen att regleringen av betydande marknadsinflytande och reformer i fråga om konsumenternas rättigheter kommer att förbättra förutsättningarna för förbindelser till ett skäligt pris och skäliga villkor och för kommunikationstjänster av god kvalitet.

Försörjningsberedskap. Ekonomiutskottet välkomnar skyldigheten att utarbeta beredskapsplaner.

Ekonomiutskottet vill påpeka att sedan propositionen lämnats har Europeiska unionens domstol gett ett avgörande (ärende C-293/12 och 594/12 Digital Rights Ireland och Seitlinger m.fl. /8.4.2014) enligt vilket direktivet om lagring av uppgifter¹ är ogiltigt. Ekonomiutskottet anser det viktigt att riksdagens kommunikationsutskott tar hänsyn till domens verkningar på den aktuella propositionen.

Ställningstagande

Ekonomiutskottet föreslår

att kommunikationsutskottet beaktar det som sägs ovan.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG

EkUU 15/2014 rd — RP 221/2013 rd

Helsingfors den 22 april 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivars /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
Antti Kaikkonen /cent
Johanna Karimäki /gröna
Pia Kauma /saml

Jukka Kärnä /sd
Päivi Lipponen /sd (delvis)
Jari Myllykoski /vänst
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.